

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felfüggetelői listája:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

- 1911 június 7. d. e. 10 órákor. Számvizsgáló bizottság ülése.
- 1911 . 7. d. u. 4 órákor. Egyesületi tanács ülése.
- 1911 . 8. d. e. 10 órákor. Igazgató-választmány ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának

1911. évi június hó 8-án (csütörtökön) d. e. 10 órákor a Köztelek székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8., II. emelet) tartandó rendes ülésére.
(Tárgysorozatot l. a „Köztelek” 43. számában.)

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának, ugyis mint a
„Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1911. évi június hó 8-án (csütörtökön) d. e. 11 órákor a Köztelek székháza nagytermében (IX., Köztelek-utca 8. szám, II. emelet) tartandó

rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 43. számában.)

Egyről-másról.

(Pünkösdi ünnepére. — Gabonapiaczi szemle. — Argentínai huszbehozatal. — Államkötvényeink árfolyamának biztosítása. — A német gazdák rólunk.)

Piros pünkösdi napját a kereszténység az anyag fölött diadalmaskodó Lélek, az apostoli buzgalmu Ige ünnepévé avatta, a népköltészet pedig a virágzás, a fakadó élet minden szimbólumával

veszi körül. Távol áll tőlünk, hogy itt megismételjük azokat a különféle változatokban százszer elcsépeelt szólásokat, amelyek a pünkösdi ünnep jelentőségét évről-évre a legelterjedtebb életviszonyokra alkalmazva igyekeznek kifejezésre juttatni. De egy igazságot mégis meg szeretnénk rögzíteni, amikor piros pünkösdi napjaira kellemes ünneplést kívánunk olvasóinknak. És pedig azt, hogy a holnapi ünnep belső, eszmei tartalma és külső, virágos képe között a legszorosabb logikai kapcsolat van. Hiába hangzik el szépen, ékesen a buzdító szózat, a tanító ige, ha nincsen senki, aki megfogadja. Viszont ha a jó szó fogékony talajra talál, megtermi a maga gyümölcsét, mint ahogyan a pompázó, illatozó virág elvirulása nyomán új, termő élet fakad. Pünkösdi virágpompája a természetnek egy nagy igérete. Mennyi valósul meg belőle, az a jövő titka. De minden virágzásban, amelynek színe és illata érkeinket gyönyörködteti, ott sejtjük, ott reméljük és várjuk, talán nem is mindig tudatosan — minden életfolyamatnak, minden rügyfakadásnak és virulásnak a természet örök rendje szerint való végső ezéjét: a termést és a benne folytatódó új életet. Vajha, a mostani pünkösdi virágzás nyomán bőséges termés jutna a magyar gazdának osztályrészsül és báresak valóra váltaná a Gondviselés mindazt a biztató reménységet, ami piros pünkösdi hajnalán minden fakadó rügyből reánk mosolyog és szebb jövőt ígér.

A szeszélyes májusi időjárás ugyancsak bizonytalan helyzetbe sodorta terméskilátásainkat. A késői fagyos időjárás a hó közepén, most meg a tulságos espadadék, amely hol heves zápor, hol meg romboló jéggel vegyes eső alakjában jelentkezett, a legvérmesebb reményeket tápláló gazdáknak a terméskilátásokba helyezett bizalmát is erősen próbára tették. Ilyen májusi időjárás után nagyon is kétséges, be fogjuk-e takarítani rendes középtermésünket. A június hó még sokat javíthat, ez bizonyos. De kérdés nem-e jön akkor ismét más baj, a hirtelen forróság, amely a hűtést okozza. A hivatalos

vetésjelentésben feltüntetett rozsdakárosodás ilyen időjárás mellett feltétlen még jobban el fog terjedni. A tőzsdén e hét elején tulságos optimista szemmel tekintették a hivatalos vetésjelentést és ennek nyomán erős áresökkenés következett be. Lassan azonban a helyzet mérlegelése után felülkerekedett az aggodalmaskodók tábora és nemcsak megtérült az, amit e hét elején lemorzoltak az árfolyamokból, de még ezenfelül is valami, különösen miután híre terjedt, hogy a rozsdá mellett a hesszeni légy is nagyobb mértékben fellépett.

E híreken kívül szilárdítólag hatott a bevetett terület esökkenéséről szóló vélemény, amely pozitív formában erősödött, sőt sokan abból indultak ki, hogy a statisztikai hivatal éppen a rendkívül esökkenett bevetett terület miatt nem hozza nyilvánosságra a május elején felvett területkimutatást. Ha a bevetett terület esökkenése valószínű is, téves a tőzsdének az a felfogása, hogy a statisztikai hivatal nem meri a bevetett terület kimutatását közölni. A statisztikai hivatal nem a spekulációt szolgálja, így tehát reája nézve teljesen közömbös, mily hatást idéz elő a tőzsdén az általa közölt adat. Ellenben általános közgazdasági érdeket szolgál, amely megkívánja, hogy csakis korrektilt feldolgozott anyagot hozzon nyilvánosságra. A statisztikai hivatal hivatása magaslatán áll és ezért inkább nem hamarkodja el a közlést, semhogy téves információval szolgáljon és ezért nem közöl hozzávetőleges adatokat sem, mint azt a Pesti Hirlap óhajtja. A nemzetközi piacon általában bizonytalan és ingadozó a helyzet. Ujabbán a román vetésről került forgalomba kedvezőtlenebb hír, ezt azonban utóbb a román kormány maga cáfolta meg, kijelentvén, hogy a közép-termésnél 20%-kal várható kedvezőbb termés.

Az osztrák kormány ismételt sürgetésére — és gazdatársadalmunk élénk tiltakozása daczára — tudvalevőleg hozzájárult a magyar kormány pár hónapja ahhoz, hogy legfeljebb kétezer tonna argentinai fagyasztott húst hozhassanak be az Austro-Americana hajóival Trieszten át Auszt-

CSÉPLÉSI SZÉNSZÜKSÉGLLETÜNKET

ugy az összes hazai,
mint porosz szenek-
ben legelőnyösebben

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., ALKOTMANY-UTCZA 31. SZAM

utján szerezhethjük be.

Saját érdekünkben kérjük már most árajánlatot!

Mai számunk 54 oldal.

riába. Az osztrák kormánynak ehhez az engedélyhez a magyar kormány hozzájárulását a kiegyezési törvényben megállapított végrehajtási utasítások világos rendelkezése értelmében kellett kikérnie. És magától értetődik, hogy a magyar kormány beleegyezése nélkül a megadott kétezer tonna behozatali kontingens egyetlen kilogrammal sem emelhető fel. Annál felháborítóbb, hogy Bécsből, még pedig nagyon megbízható és jól informált helyről vett legújabb értesülésünk szerint, a Triestben át a magyar és osztrák szerződéses vámterületre eddig behozásított, jelenleg elszámolás alatt levő és az Argentinából Ausztria felé eddig utnak indított hús mennyiség máris csaknem ezer tonnával meghaladja a magyar kormány hozzájárulásával megszabott kontingenst. És az osztrák kormány — hír szerint — továbbra is korlátlanul, a magyar kormány megkérdezése nélkül szándékozik annyi argentinai hús behozataltat engedni, amennyit csak a dédelgetett Austro-Americana ide tud szállítani!

Mindjárt az engedély megadásakor kifejeztük azt az aggodalmunkat, hogy az osztrák kormány nem fogja — szokás szerint — beérni botor nagylelkűséggel odanyújtott kisujjunkkal. De ha már megtörtént a hiba, legalább tovább nem szabad engednünk és a legerélyesebben állást kell foglalnunk érvényben álló kereskedelmi és vámszerződésünk egy lényeges és integrans részét képező rendelkezésének az osztrák kormány részéről való semmibevetele ellen. Az OMGE. igazgató-választmánya f. hó 8-iki ülésén napirendre kerül ez a kérdés is. Az ország tekintélye, Ausztriával való szerződéses megállapodásaink épsége és a magyar mezőgazdaság érdekei szempontjából egyaránt kívánatos, hogy kormányunk az OMGE. kérdésére megnyugtató választ adjon és az osztrák rabulisztikával szemben eredményesen érvényesítse a mi igazunkat.

„Szózat a vármegyékhez” ezim lapunk 41. számában közöltük Veisz Gáspár hevesmegyei földbirtokos lelkes hangú cikket a magyar koronajáradék árfolyamának megjavítása és biztosítása érdekében. Öröndetes jel, hogy a gazdasági körében is egyre élénkebb érdeklődés kezd pénz- és hitelügyi kérdések iránt megnyilvánulni s hogy a gazdasági közönség a törvényhatóságok termébe is készül bevinni azokat az eszméket, amelyeket államkötvényeink belföldi kelendőségének fokozására s ezen a réven a járadékúrszokos megszilárdítására, állandóbbá tételére e hasábon ismételt felvetettünk. Így utalhatunk többek közt ama javaslatunkra, hogy a postatakarékpénztár járadékvásárló tevékenysége alkalmas eszközökkel lehetőleg kiterjesztessék, hogy kisebb (50 koronás) kötvény-címletek is hozassanak bizonyos korlátolt mennyiség erejéig a legkisebb tőkegyűjtők számára forgalomba, hogy a pénz- és biztosító intézetet törvény kötelezze tartalékaik jelentékeny hányadának állampapírokba való fektetésére, valamint hogy a közpénztári kezelésben levő magántőkének minél nagyobb részét is készítsék megfelelő rendelkezésekkel államhitelünk megszilárdításához olyaténképpen való hozzájárulásra, hogy minél több állami járadékunkat igyekezzünk idehaza elhelyezni és a külföldtől magunkat lehetőség szerint függetleníteni.

Megjegyzendő azonban, hogy az állampapírok árfolyamának lassanként csökkenő irányzata ugyancsak nemzetközi jelenség. Az angol konzol és a francia rente éppen ugy hanyatlott az utóbbi években, mint a német, osztrák vagy más állambeli járadékok árfolyama, tehát a magyar államhiteire ebből a tényből semmiféle kedvezőtlen következtetés nem vonható le. Az ok nagyon érthető: egyrészt a tömeges kötvénykibocsátások, másrészt a spekulációs papírok erős versenye megesapantották némileg az állampapírok vásárlása iránt való kedvet s így a növekvő kínálattal nem mindig tud a kereslet lépést tartani. A kibocsátás alkalmával rendszerint túljegyzett kölcsönök egyrésze mihamar újból a pénzpiacra kerül és ott alig törődik a sorsával valaki, míg a spekulációs papírok árfolyamhullámzásait az érdekeltek állandóan befolyásuk alatt tartják és gyakran mesteri trükkökkel szabályozzák. A felvetett különféle javaslatoknak tehát csak az a céljuk, hogy koronajáradékunk biztos vásárlóinak számát olyanokkal gyarapítsa, akik a papírok árfolyamával nem spekulálnak állandóan a piacon, hanem állandó és kedvező kamatozású befektetési értékeket keresnek.

A Veisz Gáspár által felvetett javaslat azonban tulmegy a mienken és — nézetünk szerint — túl is lő a célon. Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni az agrárius Magyarországon a jelzáloghitel nagyfintosságú érdekeit és zálogleveleink kelendőségének fokozását sem. A törvényhatósági és árva pénzék gyümölcsöző elhelyezésénél az állami járadék kedvéért a zálogleveleket, valamint a törvényhatósági és községi kölcsönkötvényeket teljesen elhanyagolni nagy hiba volna, ami ugyancsak megbosszulná magát mezőgazdasági hitelügyünk kívánatos fejlődésén.

A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft harmincz tagja háromheti itt időzés után pénteken mondott bucsut a magyar mezőgazdaságnak, Magyarországnak. E három hét alatt bőséges tapasztalatokat szereztek a magyar mezőgazdaság kulturális fokáról és örömmel állapíthatjuk meg, hogy véleménynyilvánításuk a magyar mezőgazdaságról rendkívül kedvező. Bevallották őszintén, hogy távolról sem gondolták, miszerint mezőgazdaságunk a német mezőgazdasági kultúrát annyira megközelítette, utólérté, sőt nem egy tekintetben túlszárnyalta. Tisztában voltak azzal, hogy mint vendégek a legkitünőbb dolgokat fogják látni és ezért nem is az általuk megszámolt egyes gazdaságokra vonatkozó kedvező véleményük, hanem mezőgazdaságunkra általában. Beutazták a Dunántúlt, a Duna-Tisza közét, a Tisza jobb- és balpartját, jöttek a Vág völgyén, így Erdély kivételével látták egész országunkat. Beszéltek a velük tartott magyar gazdatársakkal a mezőgazdaság körébe vágó legkülönbözőbb tárgyakról és nyitott szemmel nézték, amit láthattak. Így véleményük alapos megfigyelés eredménye. Hogy pedig nem udvariassági kijelentés, az ismét abból tűnik ki, hogy őszintén megmondták azt is, amin fennakadni valót találtak, amit helytelenítették. Így a vizierő csekély kihasználása tűnt fel nekik, hogy azt a villanyos erőre átalakítva nem használják fel a mezőgazdaság szolgálatában. Műfelfelt csodálkoztak

azon is, hogy Magyarország, amely elsősorban mezőgazdasági állam, még mindezideig nem alakította meg mezőgazdasági kamaráit, holott a mezőgazdasági kultúra igazi fejlődésének ma már ez az alapfeltétele. Helyeselték, hogy az önkéntes társulás alapján szép számmal működnek gazdasági egyesületeink. Ezeket azonban nem tartják az egész mezőgazdaság igazi érdekképviseletének, emellett az egyesületek anyagiak híján nem is fejthetik ki a kívánatos munkásságot. A német mezőgazdasági kultúrát a mezőgazdasági kamarák tökéletesítik. Meglehető zavarban voltak azok a gazdatársaink, kiknek a kamarák hiányának okát kellett volna megmagyarázniok, hiszen maga a földművelésügyi miniszter is adós maradt az alapos érvekkel.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által az 1910. évben végzett cukorrépa fajta kísérletek rövid ismertetése.

☞ Az 1910. esztendőről általában azt mondhatjuk, hogy a cukorrépa termesztésére igen kedvező volt, mindamellett még nem fordult elő oly esztendő, mióta az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás a cukorrépa fajta kísérleteket megkezdte, amelyikben annyi kísérlet tönkrement volna, mint tavaly. A kísérlet végzésére ugyanis 68 gazdaság vállalkozott és a 68 kísérlet közül teljesen tönkrement 18, 7 kísérleti helyről pedig a terméseredményeket különböző okok miatt nem küldötték be, szóval a 68 beállított kísérlet 36,76%-a nem volt felhasználható. A tönkrement kísérletek majdnem mindegyike a nagymérvű gyökérfekélynek tulajdonítható és kevésbé a fagnak. A gyökérfekély pusztítását pedig két okra vezethetjük vissza. Az első az 1909. évi igen gyenge minőségű répa magtermés, a második ok pedig a tavasz folyamán beállott sok hideg és leesett sok hideg eső, amely a talajt erősen lehűtötte és kergessé tette, szóval a répa első fejlődését hátráltatta.

A tavasz kivételével országsszerte uralkodó kedvező időjárást misem bizonyítja jobban a kísérleti helyeken feljegyzett hő csapadékmenyiségeknél. Igaz ugyan, hogy egyes helyeken éppen a tulságos sok eső megakadályozta a répa ápolási munkáinak idejében való végzését, de az eső azért még az ily helyeken is csak előnyösen hatott a répa termésére.

A tenyészidő alatt leesett csapadék mennyisége 291,2—1094,6 mm. között váltakozott. 30 helyen meghaladta a 400 mm.-t és csak 1 helyen maradt 300 mm. alatt.

1910-ben 10 répa fajta kipróbálását célozta a kísérlet: 1. Rabbethge és Giesecke A. G. N. (normal), 2. Jaensch J. K. S., 3. Baross-féle bányakuti, 4. Breustedt normal O. B., 5. Wohanka W. Z. R., 6. Kuhn et Comp. P., 7. Rabbethge és Giesecke A. S. E. (ertragreiche), 8. Braune Biendorf (Bernburg) C. B., 9. Baszczyński és Lazynski B. L., 10. Kühle Aderstedt L. K.

Ezek közül már mindegyik többször-kevesebb-

KEMNA
szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítőképesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.
Sürgőnyozim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91—21.

szer szerepelt az előző évi kísérletekben, azonban sokszor nagyon ellentétes eredményt szolgáltatott, miért is elhatározott, hogy még egy ízben kipróbáltatnak. Kivételt csak az 1-es számú Rabbethge és Giesecke A. G. N. képez, amennyiben ez állandóan egyforma tulajdonságának mutatkozott, de mivel ez az a répa, amelyiket leginkább természetnek és ismernek kleinwanzlebener név alatt a gazdák, az összehasonlítás alapjául a folyó évben is felvettett mint standard répa a kísérletbe.

A rövidség kedvéért közleményemben a kipróbált fajtákat, elhagyva a jeleket és a hosszabb elnevezéseket, a következőleg fogom mindig említeni: 1. Rabbethge normal, 2. Jaensch, 3. Bánkúti, 4. Breustedt, 5. Wohanka, 6. Kuhn, 7. Rabbethge ertrageiche, 8. Braune, 9. Buszczyński, 10. Aderstedt.

Az egyes fajták vetőmagjait cukorgyáraktól szerezte be az állomás, hogy a kísérlet u. n. gyári maggal végeztessék.

A répamagvak csirázási képességét a magyar-óvári m. kir. növényélet- és kórtani állomás állapította meg. A vizsgálat szerint csak két fajta és pedig a Buszczyński és az Aderstedt nevezhető igen jó csiraképességűnek, amennyiben ezekből 100 gomoly 12 nap alatt 210, illetve 217 csirát hozott, míg a többi 8 fajta 100 mag gomolyából 136—191 csira fejlődött ki. A répamagvak a Bánkúti kivételével valamennyien többé-kevésbé betegesek voltak. Legtöbbet beteg csira találtatott a Kuhn répában.

Amint már említettem, az 1910. év tavaszán 68 helyen állítottatott be a kísérlet, amely a felsorolt 10 fajta kipróbálására irányult, mivel azonban sok gazdaság ily sok fajtából álló kísérlet elvégzésére a velejáró gondos és fáradságos munka miatt nem szívesen vállalkozik, az állomás felhívásában kétféle kísérlet végzésére szólította fel a gazdákat. Az egyik 10 fajtával, a másik 6 fajtával volt végzendő. De hogy azért valamennyi fajta lehetőleg egyenlő számú helyen próbáltassék ki, két 6 fajtás csoportot állítottak össze, ily módon 3 kísérleti csoport állt elő:

Az I-ső kísérleti csoportba valamennyi fajta felvettett, a II-ik kísérleti csoportba az első 6 fajta, a III-ik csoportba pedig a 1-es és a 6—10. fajta vettett fel.

A 10 fajtás I-ső csoporttal végzendő kísérletre 32 gazdaság, a II-ik csoporttal végzendő kísérletre 18 gazdaság, a III-ik csoporttal végzendő kísérletre 18 gazdaság vállalkozott. Tehát ha valamennyi kísérlet teljesen befejeztetett volna, akkor a Rabbethge normal és a Kuhn répát kivéve — melyek mind a 68 helyen benne voltak a kísérletben — mindegyik fajta 50—50 helyen hasonlítottatott volna össze. A kísérlet eredményéről azonban csak 43 gazdaság számolt be és pedig 20 az I. kísérleti csoport, 20+8=28 a II. kísérleti csoport, 20+15=30 a III. kísérleti csoport alapján.

A répafajták értékelésének alapját három tényező képezi és pedig 1. a kikelés mikéntje, 2. a cukortartalom, 3. a gyökértermés.

1. A kikelés mikéntje. A kísérletezők jelen-

tése alapján a következő sorrendben és érték-számítógokkal jönnek egymás után a kipróbált fajták. Megjegyzem, hogy a kísérletezők a sűrű kelést 1-es, a közepes kelést 2-es és a gyenge kelést 3-as értéksszámmal jelezték.

1. Buszczyński 1'21, 2. Breustedt 1'56, 3. Bánkúti 1'72, 4. Braune 1'75, 5. Kuhn 1'93, 6. Rabbethge ertrageiche 2'00, 7. Wohanka 2'04, 8. Rabbethge normal 2'07, 9. Jaensch 2'28, 10. Aderstedt 2'56.

Amint látjuk, a kísérletezők által szerzett gyakorlati tapasztalat nem egyezett meg a növény-kórtani állomás vizsgálati eredményével, amennyiben a kórtani állomáson legjobb csirázásának talált Aderstedt répáról a kísérletezők ugyszólván kivétel nélkül felemlítették, hogy valamennyi fajta közül a leggyengébben kelt ki és több olyan hely is volt, ahol ki kellett szántani. A Buszczyński répa azonban a gyakorlatban is hasonló eredményt szolgáltatott, mint a laboratóriumban; gyors kelésével ugyszólván mindenütt kitűnt a többi közül. Feltűnő erősen kelt a Bánkúti répa is.

2. A cukortartalom hasonlóan az előző évekhez a Krause-féle eljárással határozott meg. A kísérletek megkezdése, azaz 1903 óta az átlagos cukortartalom a következő volt:

1903-ban 17'81%, 1904-ben 16'51%, 1905-ben 17'08%, 1906-ban 17'30%, 1907-ben 19'65%, 1908-ban 20'08%, 1909-ben 17'90%, 1910-ben 16'83%.

Az 1910. évi átlagnál tehát csak egy évben, 1904-ben volt kisebb az átlagos cukortartalom. E körülmény oka minden valószínűség szerint a kedvező csapadékvizonyokban, de különösen a szeptemberi nagy esőzésekben rejlik.

A kísérletben kipróbált 10 fajta átlagos cukortartalma azon kísérletek alapján, ahol mind-egyik fajta megfigyeltetett, a következő volt:

1. Buszczyński 17'40%, 2. Kuhn 17'26%, 3. Rabbethge normal 17'08%, 4. Rabbethge ertrageiche 17'02%, 5. Breustedt 16'80%, 6. Bánkúti 16'69%, 7. Braune 16'67%, 8. Aderstedt 16'61%, 9. Wohanka 16'60%, 10. Jaensch 16'50%.

A legjobb minőséget tehát a Buszczyński répa mutatta, de az utána következő Kuhn csak 0'14%-kal maradt mögötte. Igen jó minőségűnek nevezhető még a két Rabbethge is, melyeknek cukortartalma szintén 17% fölé emelkedett. De általában nincs nagy különbség a 10 fajta minősége között, mivel a leggyengébb minőségű Jaensch répa is csak 0'9%-kal maradt el az első helyen álló Buszczynskitól. Feltűnő a Braune javulása, ez a répa 1908 és 1909-ben a leggyengébb minőségűnek bizonyult és még az általánosan elismert gyenge répától is messze elmaradt, míg 1910-ben a 7-ik helyre került és csak 0'73%-kal volt alacsonyabb a cukortartalma, mint az első helyen álló Buszczynskinak.

Habár a Rabbethge normal 1910-ben minőségileg a 3-ik helyre került csak, mégis azt mondhatjuk, hogy a minőségre legjobban kitegyezett és kiegyenlített répa, amennyiben a különböző helyekről vett répaminták cukortartalma közötti ingadozás e fajtánál volt a leg-

alacsonyabb 4'3%. A legnagyobb ingadozása a Jaensch répának volt és pedig 5'4%. Ha az utóbbi években végzett kísérletek egyes fajtáinak cukortartalma közötti változatokat nézzük, azt látjuk, hogy minél kedvezőbb az időjárás a cukorrépa termésére, azaz minél csapadékusabb a tenyészidő, annál kisebb a különbség ugyanazon fajta legnagyobb és legalacsonyabb cukortartalma között. 1908-ban, amikor mint általában emlékeztetnem van még, rendkívül nagy szárazság uralkodott jóformán az egész országban, a legkisebb ingadozás 7'8%-ot és a legnagyobb 9'6%-ot tett ki. 1909-ben már az elég kedvező időjárás mellett a legkisebb, illetve legnagyobb ingadozás 5%, illetve 6'5% volt. 1910-ben pedig a legkisebb 4'3%, a legnagyobb 5'4% volt.

3. A gyökértermés. Hazánkban még mindig métermázsaszám veszik át a cukorrépa a gyárak a termelőtől, míg a cukortartalom csak helyenként képezi prémium tárgyát, tehát a gazdára nézve legfontosabb és legéletbevágóbb kérdés az, hogy mily nagy gyökértermést szolgáltatnak az egyes répafajták, azaz milyen termőképességük van.

A cukorrépa fajta kísérletek megkezdése óta a kísérleti helyeken elért terméseredmények katasztrális holdankénti átlaga a következő volt:

1903-ban 181'09 q, 1904-ben 156'45 q, 1905-ben 160'80 q, 1906-ban 181'55 q, 1907-ben 165'80 q, 1908-ban 170'36 q, 1909-ben 179'46 q, 1910-ben 198'94 q.

Tehát 1903 óta oly nagy terméseket a kísérletezők sohasem jelentettek, mint tavaly; habár a kísérletek legnagyobb része minden évben ugyanazon gazdaságokban végeztetett. Ennek a nagy gyökértermésnek magyarázatát csakis a rendkívül kedvező időjárási viszonyokban találjuk meg.

A 10 répafajta katasztrális holdankénti átlagtermése, csakis azokat a helyeket véve figyelembe, ahol mind a tíz fajta kipróbáltatott, a következő volt:

1. Rabbethge ertrageiche 204'84 q, 2. Braune 204'22 q, 3. Breustedt 202'43 q, 4. Bánkúti 202'40 q, 5. Rabbethge normal 201'46 q, 6. Jaensch 201'03 q, 7. Wohanka 198'52 q, 8. Kuhn 194'36 q, 9. Buszczyński 192'78 q, 10. Aderstedt 191'58 q.

A legtöbbet és legkevesebbet termő répák között tehát a kat. holdankénti átlagokban is 13'26 q terméskülönbség volt, pedig az átlagszámok meglehetősen kiegyenlítik egymást, mert a különböző helyeken az egyes fajták igen eltérő tulajdonságot mutattak. A valóságban az egyes fajták között jóval nagyobb eltérések voltak ugyanazon gazdaságban. A 20 kísérleti helyen a legnagyobb és legkisebb termést adó fajták kat. holdankénti hozama között 62—15 q különbséget találunk. Egy helyen pedig a selypi cukorgyár gazdaságában a differencia 104'79 q-t tett ki, de ezen óriási különbségtől el kell tekintenünk, mivel valamely, a kísérleten kívüli körülmény következtében állhatott csak elő. Czelatlannak gondolom itt az egyes gazdaságokban elért terméseket felsorolni, mivel azok

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a
CASE az igazi SZANTÓGÉP.

A CASE GÉP

**csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.**

15 év tapasztalata a Case járvaszántógépeket minden más versenyyártmány fölé helyezte.
Vezérképviselő: **Hahn Arthur és Társai** **Budapest, VIII., Üllői-ut 52K.**

ugysem általános érdekűek és a „Kísérletügyi Közlemények”-ben ugyis részletesen közre fogtak tétetni, de felemlitem, hogy az egyes fajták hány helyen szolgáltatták a legnagyobb, illetve legkisebb termést.

4 helyen adott legnagyobb termést a *Bánkúti*, 3 helyen a *két Rabbethge* és a *Braune*, 2 helyen a *Jaensch*, a *Breustedt* és a *Buszczyński*, 1 helyen pedig az *Aderstedt*. A legutolsó helyre a legkisebb terméssel 7-szer került a *Kuhn*, 5-ször az *Aderstedt*, 4-szer a *Buszczyński*, 2-szer a *Rabbethge normal* és a *Wohanka* és 1-szer a *Rabbethge ertragreiche*. Ez utóbbi csoport összege 21-et tesz ki, de ez amiatt van, hogy egy helyen a *Rabbethge normal* és a *Buszczyński* egyenlő terméssel kerültek az utolsó helyre.

A cukortermés a cukorrépa-fajták abszolút termelési értékét fejezi ugyan ki, de a gazdára nézve jelentősége nincs, sőt mondhatjuk, hogy a gyárosra sem, mivel ez csak a répában levő össze cukor és nem a kikristályosítható cukor mennyiségét fejezi ki. Minthogy azonban ezidőszent még nem ismerünk oly módszert, amelynek segítségével a répa tényleges abszolút értéke is megállapítható legyen, az alábbi táblázatba összefoglaltam az egyes fajták cukortermését a gyökértermés és cukortartalommal együtt:

	Gyökértermés		Cukor-tartalom	Cukor-termés	Gyökérterm.		Cukor-tartalom	Cukor-termés
	q	%			q	sorszáma		
Rabbethge ertragreiche	204.84	17.02	34.86	1	4	1		
Braune	204.22	16.67	34.04	2	7	3		
Breustedt	202.43	16.80	34.00	3	5	4		
Bánkúti	202.40	16.69	33.78	4	6	5		
Rabbethge normal	201.46	17.08	34.40	5	3	2		
Jaensch	201.03	16.50	33.17	6	10	8		
Wohanka	198.52	16.60	32.95	7	9	9		
Kuhn	194.36	17.28	33.54	8	2	6		
Buszczyński	192.78	17.40	33.54	9	1	6		
Aderstedt	191.58	16.61	31.82	10	8	10		

Az 1910. évi kísérletek alapján különösen két répa-fajta érdemel nagyobb figyelmet és fel- említtést. Ezek a *Rabbethge ertragreiche* és a *Bánkúti*.

A *Rabbethge ertragreiche*, nem tévesztendő össze a standard A. G. N. jegyű *Rabbethge normal*-al, melynek magját a cukorgyárak oly szívesen adják a gazdának természetesen, egy újabb tenyésztési répa-féleség, amelyet a magas cukor-tartalmu *Rabbethge*-ből tenyésztettek ki bő- termő fajtává és tényleg az utóbbi években a kísérletben mindig nagyobb és nagyobb termő- képességet tanúsított amellyel, hogy jó minősé- gét is megtartotta. A folyó évi kísérlet még inkább megerősítette azon már leszűrdött véle- ményt, hogy ez a fajta répa lesz az, amely minden igényt a legteljesebben kielégít ki- tűnő termőképességénél és jó minőségénél fogva.

A *Bánkúti* répa főként azért érdemel külö- nösebb megemlékezést, mivel hazánkban neme- sített ki és pedig hazánkban az időjárási viszonyokat tekintve, egyik legexponáltabb hely- én, az Alföldön. E répa tehát leginkább az alföldi szárazabb éghajlatu gazdaságokban bir- hat nagy jelentőséggel, amit az 1910. évi kísér- let is igazol, amennyiben a 7 alföldi kísérletnél 3 helyen a legnagyobb termést szolgáltatta és az országos átlagot tekintve is, a 3-ik helyre került. Tekintve mármost, hogy a répa még a nemesítés kezdetén van, határozottan remél- hetjük, hogy okszerű eljárással — amikre a fel- tételeket különben nemesítőjében, *Baross László* bánkúti jóságfelügyelőben meg is találjuk — egy, a magyar viszonyoknak, főleg az alföldiek- nek minden tekintetben megfelelő fajtát fogunk benne kapni.

Jánosó Béla.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

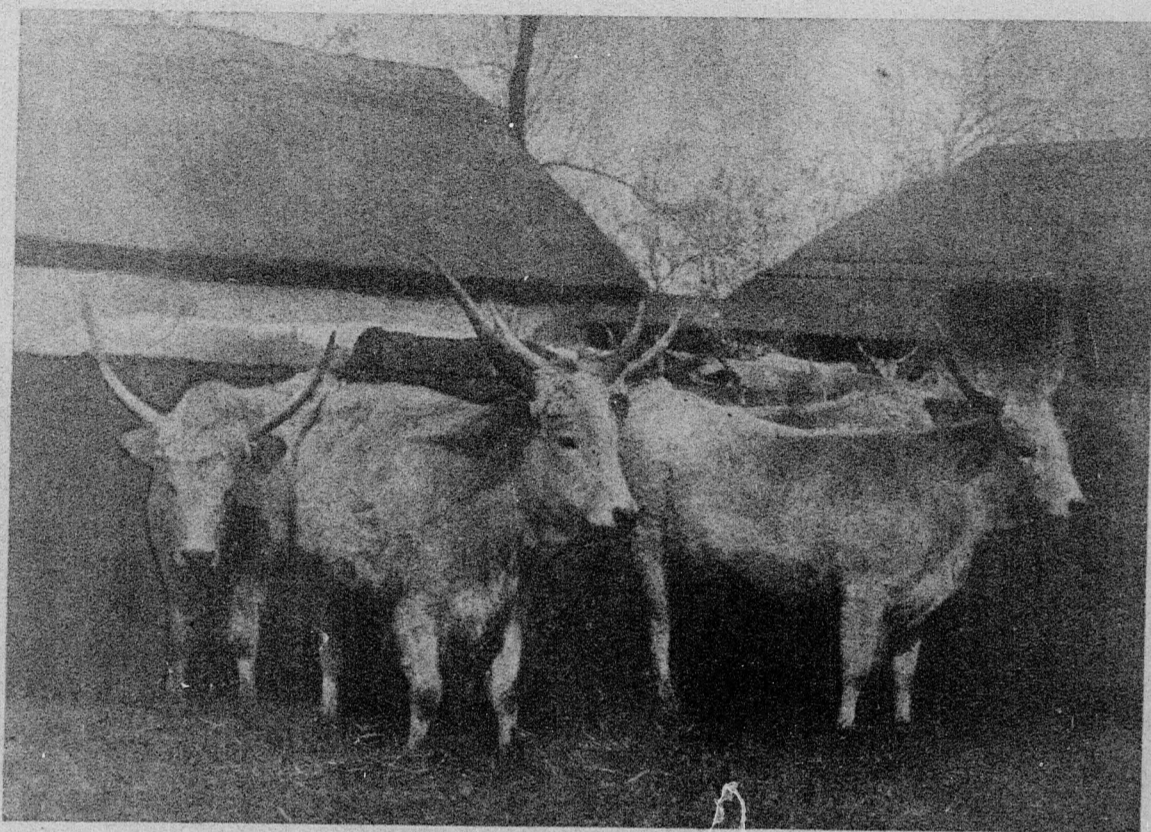
Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Szabolcs szarvasmarha- tenyésztéséről.

Szabolcs vármegye legjobb magyar szarvas- marhatenyésztői közül *Szalánczy Bertalan* komorói nagybirtokos tenyésztőt a folyó évi

A tulajdonképpeni intenzívebb s gondosabb tenyésztéshez 24 évvel ezelőtt *Szalánczy Ber- talan*, a jelenlegi tulajdonos kezdett, aki sok- oldalú elfoglaltság és passzionátus gazdálko- dása közepette a legnagyobb kedv és ambi- czióval idő és hoz anyagi áldozatot is büszke- sége, féltett kincsére, eme értékes gulyára.

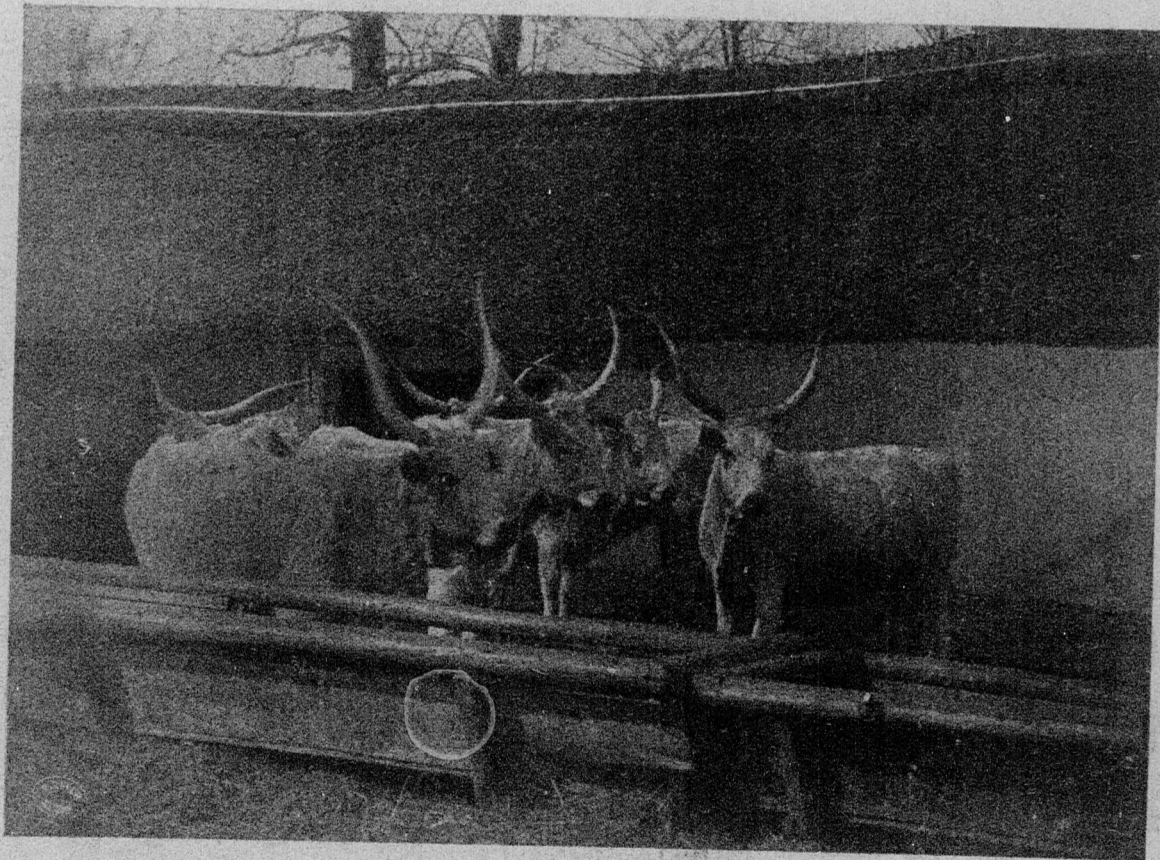
Huszonnégy évvel ezelőtt *Jármy Ferencz* pusztáabai tenyésztéből vett át több üszőt és tehenet és ezen felfrissítéssel megvetette

125. ábra. Kétéves üszők. *Szalánczy Bertalan* komorói gulyájából.

tavaszi kisvárdai tenyészállatvásárból kifolyólag óhajtottam ismertetni, de mivel ezen tenyész- állatvásár a még mindig nagymérvben uralkodó száj- és körömfájás miatt elmaradt, ez alkalom-

a tehenállomány jövőjét. — Az apaállatok *Sennyey Lajos* báró páczini, *Forgách László* gróf mándoki, *gróf Dessewffy* testvérek király- teleki és legutóbb *Debreczen város* törzs-

126. ábra. Tehenek. *Szalánczy Bertalan* komorói gulyájából.

mal ismertetem, hogy bővítem a „*Köztelek*” folyó évi 1. számában „*Szabolcs szarvasmarha- tenyésztéséről*” hozottakat.

A komorói gulya az ötvenes években vette kezdetét, annak megalapítója *Somlyódy István*, majd a hatvanas években *Szalánczy András*, a mai tulajdonos nagybátyjai voltak.

gulyájából a tulajdonos által választva lettek beszerezve.

Fősúly a tenyésztésnél egyebek mellett arra lett fektetve, hogy a bikák 2 éves korukban mint tenyészapaállatok a kivánalmaknak meg- felelve eladhatók legyenek s hogy a gazdaság ökörállománya minden évben kielégítessék.

Hogy ezen cél eléretett, igazolja először az alábbi táblázat, mely 12 év alatt a szembeötölő áremelkedés és a tenyészet tökéletesítését bizonyítja. De legjobban igazolja, hogy pl. Nagydobrony község 5 éven át 1905., 1907., 1908., 1909. és 1911-ben összesen 10 drb., Nagyecsed község 3 éven át 1904., 1908. és 1910-ben összesen 8 drb., Fényeslitke község 2 éven át 1907. és 1911-ben összesen 4 drb., Téglás község 2 éven át 1907. és 1911-ben összesen

adott bikáért csak 600 koronát fizettek, addig a folyó évben már 3 bika darabjéért 2000—2000 korona ár éretett el, sőt a folyó év tavaszán Málnássy Ferenc pestmegyei m. kir. gazdasági felügyelő is lent járt Kecskemét város gazdasági tanácsnokával a város törzsgulyája részére bikát vásárolni, de legnagyobb sajnálatukra — bár 2 darabhoz igen ragaszkodtak — már az idei 12 drb 2 éves mind el volt adva és így az egyvelesekre (l. 127—128. és 129. számú ábrák)

1906-ban	10 darab	2 éves bika	607 korona	átlagárért
1907-ben	7	"	707	"
1908-ban	15	"	733	"
1909-ben	10	"	724	"
1910-ben	10	"	788	"
1911-ben	12	"	1400	"

Az anyagulya jelenben 45 drb 4—11 éves tehén 1 drb törzsbikával, 51 drb vegyeskoru üsző, 38 darab tinó és 20 darab egyéves bika-borjuból áll.

Kitüntette lett: 1908-ban a Kisvárdavidéki Gazdakör jubiláris kiállításán „diszoklevél”-el, ugyanekkor Desseffy Dénes és Béla grófok „tiszteletdíja a legjobb gulyának” felirattal, 1910-ben a nyiregyházi kiállításán aranyéremmel és diszoklevéllel.

Az egész gulyát szép külentiszta fehér magas szarvuk s egyöntetűség jellemzik.

Kár, hogy ezen értékes tenyészet ezideig törzskönyvezve nincsen s csak most jelentetett be.
Böjtös Imre.

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető: Rodiczky Jenő dr.

A husbirkáról.

II.

Hazai merinó-juhászatunkban, akár a posztó- vagy szövetygapjas irányhoz tartoznak azok, akár fésűgyapjas irányban tenyésztetnek, főképpen gyapjuhasznáért tartják a birkát és ehhez képest elbírálásánál elsősorban a gyapju tulajdonságait mérlegelik. Nagyon természetes, hogy gondosan tenyésztett nyájukban a testnagyságot is figyelemmel kísérik, valamint a testalkatot is, de csak amennyiben ezek a tulajdonságok az állatok egészséges konstitúciójával és a tenyésztésben elérni kívánt típus ismérveivel összefüggésben állanak.

A jó husformákat, vagyis a legjobb husminőségeket szolgáltató testrészek kifejlesztését azonban a merinók fentemlített tenézsírányaiban legfeljebb a rambouilletteknél méltatják itt-ott némi figyelemre s ugyanezt tapasztaljuk a takarmányértékesítő képesség és ezzel együtt a gyorsfejlődés külsőleg megítélhető jeleire nézve.

Mondhatni ellentétes szempontokat látunk érvényesülni a husmerinók elbírálásánál. Itt nagytestű, gyorsan fejlődő állatok tenyésztésére törekednek, amelyek a takarmányok gyors és lehető legtökéletesebb kihasználását biztosítják, kedvező testalkatuknál fogva pedig az általuk szolgáltatott hus igen jelentékeny százaléka a legjobb minőségek közé sorolható. Ennek megfelelően a husmerinók tenyésztésénél a testalkat és a testnagyság mellett különösen azok az ismérvek vétetnek figyelembe, amelyek alapján a takarmánykihasználás gyorsaságára és tökéletességére, vagyis a fejlődés gyors menetére lehet következtetni. Ilyen különösen a bőr, helyesebben köztakaró minősége, melynek elbírálása igen fontos szerepet játszik a tenyésztő állatok kiválasztásánál.

Normálisnak itt a lehetőleg ráncznélküli, vékony (finom), de emellett elég tömött szövetű (magvas) bőrt tekintik, amely emellett, kivált az oldalakon és a hastájon, mozgékony, azaz nem fekszik feszesen; fontos továbbá, hogy a bőr nyulékonytsága ne menjen át az ernyedtségbe, tehát mozgékonytsága mellett rugalmasságát is megtartsa.

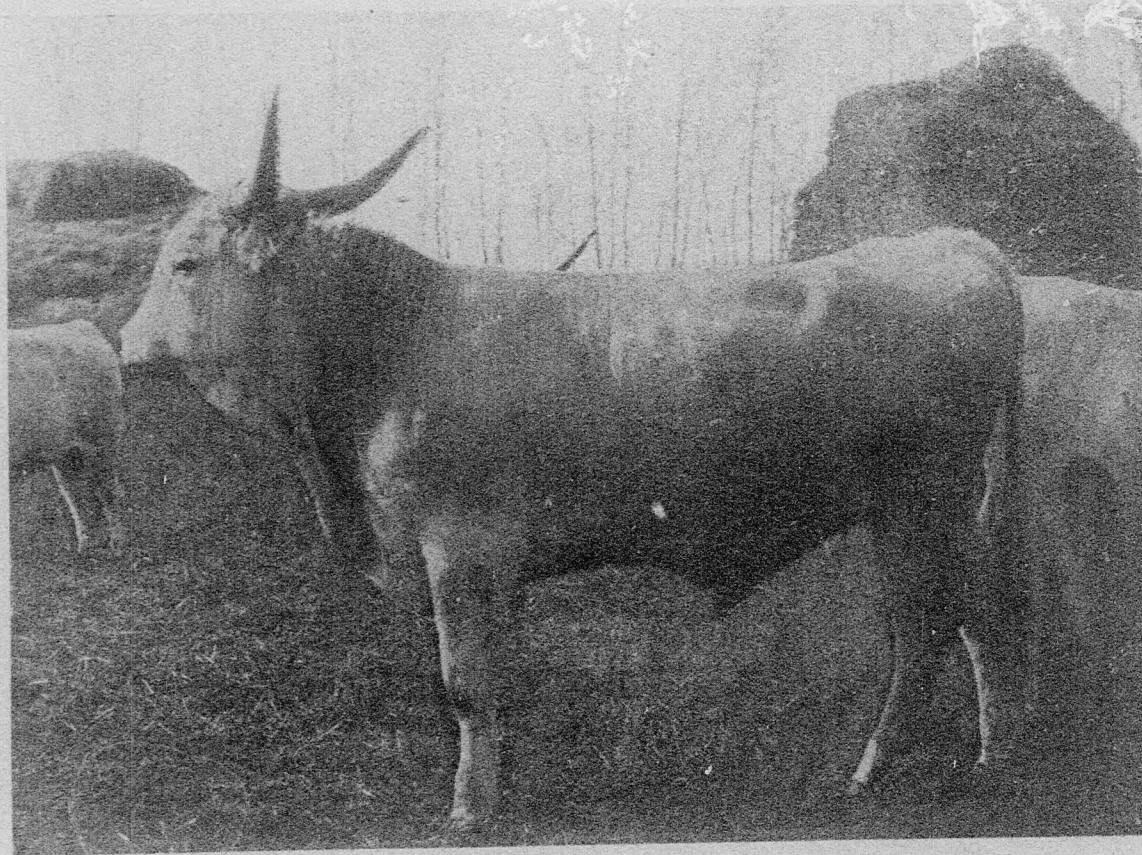
Tulmenne a czikk keretén, ha a bőr minőségének a takarmányértékesítőképeségre gyakorolt hatásával behatóan foglalkoznánk, e tekintetben tehát röviden csak a hőkisugárzásra gyakorolt fontos befolyására, valamint arra utalhatunk, hogy a bőr szövetének minősége és a nyákhártyák, idegek stb. szövetének minősége között szoros összefüggés áll fenn s így a köztakaró minősége alapján az anyagcsere intenzitására méltán következtethetünk. A vékonyabb köztakaróval járó intenzívebb anyagcsere — bizonyos határig — előmozdítja továbbá az intercelluláris zsir lerakódását s vele együtt a finomrostu izletes hus képződését is, végül azt sem

127. ábra. Egyéves bikák. Szalánczy Bertalan komorói gulyájából.

2 drbot vett, vagyis szívesen mentek vissza vásárolni, mint olyan helyre, ahonnan a vásárolt tenézsanyag minden tekintetben megfelelt a köztenyészet céljainak.

tett előjegyzésekkel kellett beérniük; a szabolcsmegyei m. kir. gazdasági felügyelő is legnagyobb megelégedését és elismerését fejezte ki a tenyészet iránt.

128. ábra. „Kozák”, egyéves bika. Szalánczy Bertalan komorói gulyájából.

De hogy a tenyészet évről-évre értékesebb lett és hogy fokozottan haladt előre, fényesen igazolja, hogy míg 1907. és 1908-ban egy-egy, 1909-ben kettő, 1910-ben három, már a folyó 1911. évben öt nagy tenyésztő vett 2 éves bikát a komorói gulyából.
És míg azelőtt 12 évvel a legdrágábban el-

Eladott a 12 év óta rendezni szokott kisvárdai tenézsállatvásárokon és kiállításokon:

1900-ban	5 darab	2 éves bika	490 korona	átlagárért
1901-ben	4	"	490	"
1902-ben	5	"	480	"
1903-ban	8	"	500	"
1904-ben	6	"	525	"
1905-ben	7	"	546	"

szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy az állatot beborító bőr minősége magát a vágósulyt is befolyásolja.

A kültakaróak a fentvázolt szempontok alapján való elbírálása irányítja a németországi husmerinónyájak osztályozását, elsősorban annak

takarmányok racionális megválasztása és az adagolásnak a takarmányozástan elvei alapján történő összeállítása mellőzhető. Bár az ilyen nézet különösen a növendékállatok takarmányozását illetőleg sohasem helyeselhető, elterjedését és megerősödését megmagyarázza az a

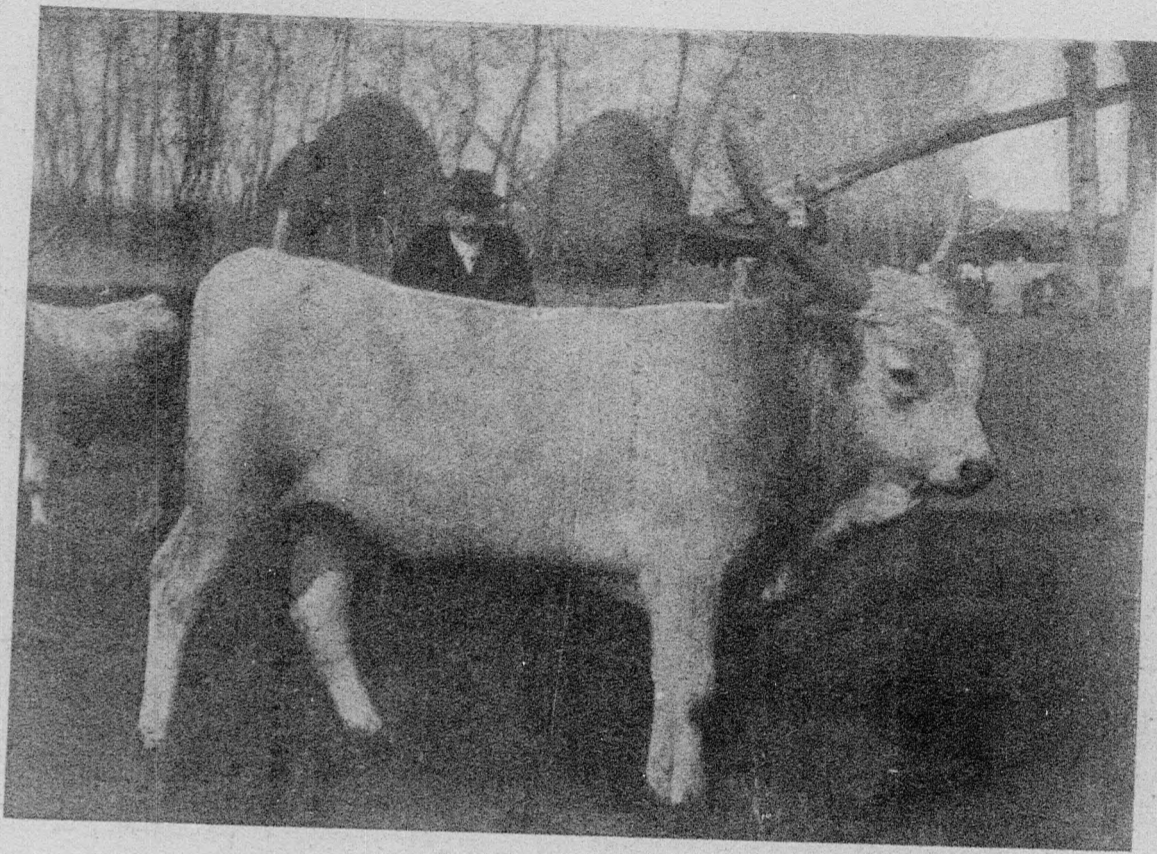
türet fogyasztójául, hanem épp olyan tervszerűen átgondolt s a kívánt szolgáltatás mérvének megfelelő tartásban kell részesülnie, mint amilyent — a teljesítőképesség tökéletes érvényesülése érdekében — az állattenyésztés más, intenzíven kezelt ágaiban alkalmazunk.

Ennek a követelménynek a megtekintett németországi husmerinótenyésztetek mindannyia a legteljesebb mértékben meg is felel.

Különösen nagy gondot fordítanak természetesen mi denütt a növendékállatok tartására. Így — hogy csak néhány példát szolgáltatassunk erre nézve — a *blumenhageni* nyájban a január-februári bárányok elválasztáskor, tehát körülbelül 5 hónapos korukban, ad libitum adott lóhere- és luczernaszéna mellett $\frac{1}{2}$ kg. abrak-takarmányt és $\frac{1}{2}$ kg. répát kapnak. Az abrak-takarmány rendszerint zab, szárított cukorrépaszelet, lenmagliszt és bab keverékéből áll. A rendszeres legeltetés kezdetével — körülbelül június kezdetén — a répa etetését megszüntetik és a nőstény bárányok erőtakarmányadagját fokozatosan $\frac{1}{4}$ kg.-ra apasztják, a kosbárányokat azonban napi 1 kg.-ig növelik.

Niederschmonban a december januárban ellett bárányok ad libitum adott kitünő hereszéna és kevés borsószalma mellett csakhamar egyenlő mennyiségű zab, lenmagliszt, buzakorpa és árpadara keverékéből álló abrak-takarmányt kapnak, amelynek napi adagját fokozatosan $\frac{1}{4}$ kilogrammra növelik. Ezt a keveréket körülbelül 5 hónapos korukig etetik a bárányokkal; a legeltetés kezdetével felényire szállítják le az abrak-takarmányt, amely akkor már csupán zab és buzakorpa keverékéből áll. Ősszel, amikor a bárányok már a répaföldekre szorulnak, ismét növelik a takarmányadagot, amely akkor rendszerint $\frac{1}{8}$ kg. buzakorpa, $\frac{1}{8}$ kg. lóbab, $\frac{1}{10}$ kg. lenmagliszt és $\frac{1}{4}$ kg. szárított cukorrépaszelet keverékéből áll. Emellett még $2\frac{1}{2}$ kg. takarmányrépát és megfelelő mennyiségű kitünő szalastakarmányt is kapnak a bárányok.

Intenzívebbé válik a takarmányozás akkor, ha a szopós bárányok gyors meghízulására törekszenek. Így pl. a lucklum-i uradalomban a bárányok hizlalásánál következőképp járnak el. Kezdetben — kb. 3 hetes koruktól fogva —

129. ábra. „Csárdás” egyéves bika. Szalánczy Bertalan komorói gulyájából.

ismérvei szerint csoportosítják az állatokat és mondhatni, csak az így képezett csoportokon belül érvényesül a gyapju tulajdonságainak megítélése. Így pl. az I-ső osztályba a fent leirt, normális bőrkattal bíró és a tenyésztés irányának minden tekintetben megfelelő gyapjut szolgáltató anyák kerülnek; a II. osztályba a vastag, ránczos kültakaróval borított, a normálisnál finomabb, tömöttebb állású gyapjut szolgáltató és a kívánatosnál nagyobb benőttségű anyák, a III. osztályba pedig a kültakaró minősége, továbbá a tömötség és benőttség tekintetében ugyanilyen, de a normálisnál durvább gyapjut szolgáltató anyák soroltatnak.

A IV. és V. osztályt a normálisnál vékonyabb, illetve túlságosan elvékonyodott bőrrel borított, igen ritka állású czéznásodásra hajló vagy czéznás gyapjut hordó anyákból képezik.

A kültakaró minőségét illetőleg mindig elég élesen elválnak az egyes osztályok egymástól, vagyis e részben igen gondos osztályozás tapasztalható, ellenben a gyapju minősége tekintetében sokszor elmosódnak a határvonalak, kiváltképpen a hustermelést preferáló tenyészetekben.

Utóbbiakban a gyapju átlagos minősége, valamint a tömötség és benőttség iránt is kisebb igényekkel lépnek fel, de a hustermelés és gyapjuszolgáltatás *egyenrangu* figyelembevételével tenyésztett husmerinóknál sem követelik természetesen a benőttségnek azt a mérvét, amelyet a gyapjuhasznukért tenyésztett merinóknál megszoktunk, valaminthogy a kültakaró alkátánál fogva a tömötség is esekélyebb, mint más fésűgyapjas merinóknál.

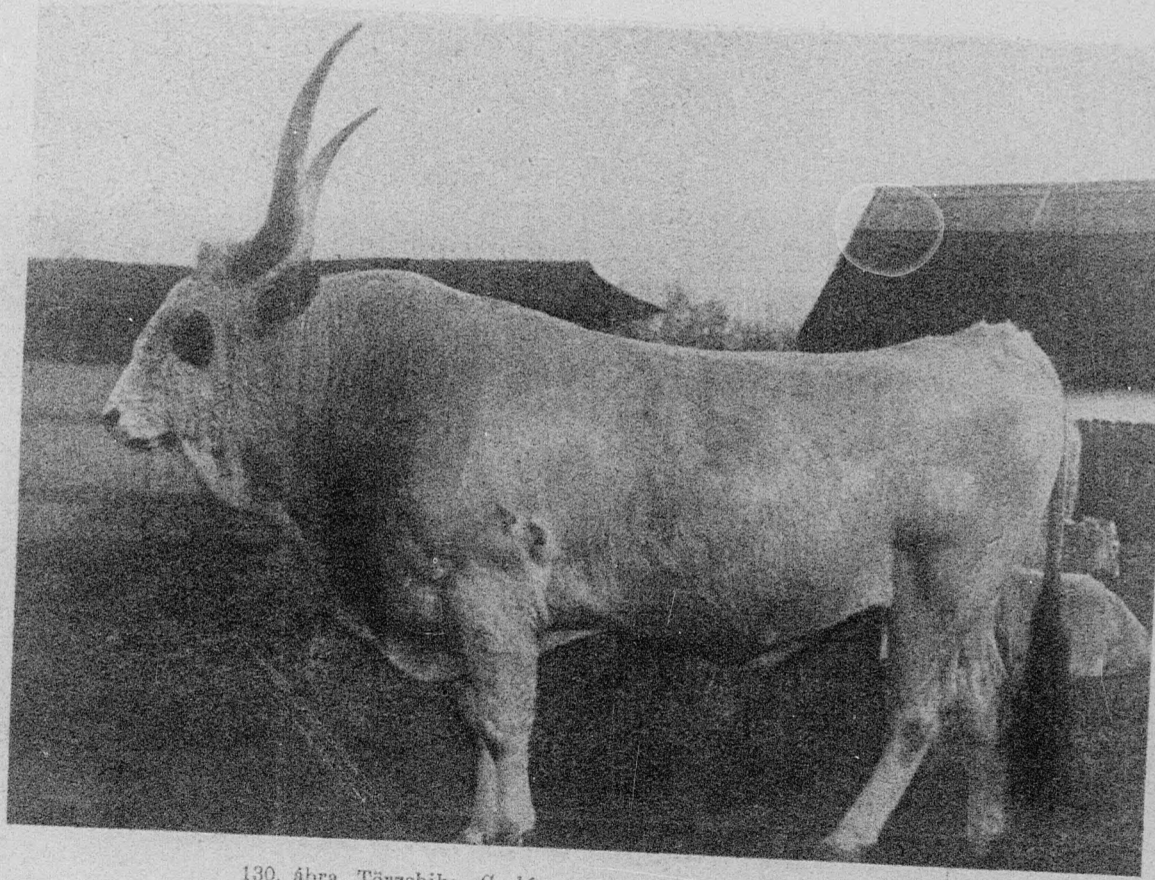
A „Köztelek” 42-ik számában megjelent 117., 118. és 120., 122. számú ábrák egymással való összehasonlítása elég jó tájékoztatást szolgáltat a husmerinók említett két tenyésztési irányára között e tekintetben fennálló eltérésekre nézve, a 119. és 121. számú ábrák összehasonlítása pedig a testformákban mutatkozó eltéréseket tünteti fel.

Egy másik fontos kérdés, amelyre az előző cikk zárósaiban hivatkozás történt, a husmerinók takarmányozása.

A birkát olyan állatnak szokták tekinteni, amely igénytelen voltánál fogva akármilyen takarmányon is megél s amelynek tartásánál a

körülmény, hogy a juhászat aranykorában Rizáról a birka gyapjuhasznát vették számba, amely szolgáltatás a takarmányozás intenzivitásával közvetlenül befolyásolható nem lévén, a birkatartást a takarmányozás tekintetében már ezekben a jó időkben is a külterjesség jellemezte, amely a gyapjutermeles helyzetének rosszabbodásával természetesen még fokozódott.

A husmerinótenyésztésre való áttéréssel azon-

130. ábra. Törzsbika. Szalánczy Bertalan komorói gulyájából.

ban szegre kell akasztani az így meggyökere-sedett elveket. Ez esetben nem tekinthető többé a birka csupán a rövidgyepes sovány legelőknél, a szalmának és a szemes eleség hulladékainak, szóval mintegy a gazdasági üzem ballasztjaként szereplő termények kénytelen-kelletlen meg-

baltaczimot vagy luczernát kapnak a bárányok, amelyhez fokozatosan zabot meg korpát, később még borsót és babot adnak. Mihelyt a bárányok ezeket a takarmányokat könnyen fogyasztják, hizlaló takarmányra fogják őket, amelynek adagolása következő:

I. időszak.

1/8 kg. korpa
2/8 " száritott cukorrépaszelet
1/8 " bab- és borsókeverék
1/8 " zab
Összesen 1/2 kg. abraktakarmány.

II. időszak.

1/8 kg. korpa vagy esetleg száritott burgonyapehely
1/8 " száritott cukorrépaszelet
1/8 " borsó
1/8 " bab
1/8 " zab vagy esetleg árpa
Összesen 5/8 kg. abraktakarmány.

III. időszak.

1/8 kg. korpa
2/8 " száritott cukorrépaszelet
1/4 " borsó
1/4 " bab
1/8 " zab vagy esetleg árpa
Összesen 7/8 kg. abraktakarmány.

(Ennél a bőséges erőtakarmanyadagolásnál mindenestre feltűnő, hogy a fehérjedus takarmányok mennyisége a későbbi időszakokban növekedik. Így az átlagos összetételből kiszámítható fehérjearány az I-ső időszakban 1:6, míg a II. és III. időszakban 1:4,9, illetve 1:4,1.)

A fent elősorolt abraktakarmányokon kívül a bárányok természetesen megfelelő mennyiségű szálastakarmányt is kapnak és pedig 4 hónapon át napi átlagban 1/2 kg. lóherét vagy lucernát, amihez 2 hónapon át még 1/2 kg. babszalmát is adnak, azonkívül a hizlalás utolsó két hónapjában 1/8 kg. szemes bab és búkkönszénát*) is etetnek a bárányokkal.

A hizóbárányok ezen takarmányozás mellett 5-6 hónapos korukban átlagosan 43,5-45 kg. súlyt érnek el, ami tekintettel arra, hogy hizlalásra csak a tenyésztés céljára nem teljesen megfelelő, selejtesebb anyagot állítják be, elég jó eredménynek mondható.

A bárányhizlalás jövedelmezőségét Lucklumban következőképp számítják:

Körülbelül 5 1/2 hónapon át feletett erőtakarmanyokért 13,56 márka, 4 hónapon át napi 1/2 kg. lóheré vagy lucerna á 6 pf. = 3,60 márka, 2 hónapon át napi 1/2 kg. babszalma á 4 pf. = 1,20 márka, 2 hónapon át napi 1/8 kg. szemes bab és búkkönszéná á 18 pf. = 1,45 márka, 5 hónapon át kiszoptott anyatej, naponta 3,5 pf.-jével = 5,25 márka, juhász fizetése (1000 drb birkára 3 juhász á 1000 márka, vagyis 1 drb-ra 3 márka kiadás s ennek alapján a bárányok darabjára körülbelül 1/2 évre 1 1/2 márka) = 1,50 márka, összes kiadás 26,56 márka.

A bárányok átlagos eladási súlya 43 1/2 kg., az ár pedig az utóbbi 3 évben (1907, 1908 és 1909-ben) 80, 72 és 76 pf. volt kilogrammonként a majorban átvéve, vagyis átlag 76 pf.-nek vehető fel, azaz darabonkénti bevétel 33,06 márka. Ebből levonva fenti kiadásokat, marad darabonként 6,50 márka, azaz körülbelül 7 K. 70 fill. tiszta jövedelem.

*) A babot és búkkönyt a sárga érés idején, mikor a szemek megkeményedése még nincs befejezve, aratják le és száritják szénává.

Kedvező pénzügyi eredményeinél fogva a bárányhizlalás a legtöbb husmerinójuhászat jelentékeny jövedelmi forrását képezi, de igen sok gazdaságban nagyobb súlyt helyeznek a kevesebb kockázattal járó ürühizlalásra.

A mondottak kapcsán a németországi husmerinótenyésztetek átlagos jövedelmezőségéről is meg kell néhány szóval emlékeznünk. Más helyen*) részletesebben foglalkozván ezzel a kérdéssel, talán elégséges ez alkalommal annyit felemlíteni, hogy a tenyészállatok eladásával foglalkozó törzshúsházatoktól eltekintve, amelyeknél a jövedelmezőség a normálnál jóval nagyobb szokott lenni, az egy darab birkára eső átlagos jövedelmet 5 1/2-6 márkára, tehát kerekszám 7 koronára teszik.

Nem is lehet kétség aziránt, hogy a jelenlegi konjunkturák mellett a husbírka tenyésztése igen jól kifizeti magát s megfelelő körülmények közé kerülve, jövedelmezősége felülmúlja azokat a juhászokat, melyek extenzív viszonyok között ugyszólván csak gyapjubasznáért tartják a birkát. Erre a jövedelemtöbbletre azonban csak az esetben lehet számítani, ha ugy a tenyésztésben, mint a tartásban szakítunk a juhászat külterjes üzemével s a nálunk e téren annyiszor tapasztalt felületesség és szűkeklültség helyébe szakértelem és áldozatkészség lép.

Talán semmi sem jellegzi jobban a husmerinótenyésztetek üzemének eltérését a hazai külterjesen kezelt merinójuhászattól, mint a fent idézett kiadványban részletesebben közölt adatok, amelyeknek ez alkalommal való rövid ismétlése talán nem lesz felesleges.

Az ott szóbanforgó németországi husmerinójuhászattokra nézve ugyanis kitűnt, hogy a szénán, szalmán és legelőn kívül egy-egy drb birkára évente eső szemes eleség és más abraktakarmány pénzértéke 12 korona 26 fillér, illetve 11 korona 82 fillér volt, 12 más németországi husmerinójuhászatra nézve pedig ez az összeg átlag 6 korona 60 fillért tett ki. Ellenben egy — tipikusan hazai módon tartott — magyarországi szövetyapjas nyájban a birká a szénán, szalmán és legelőn kívül egy éven át — az ocsut is beleértve — darabonként 91 fillér értékű szemes eleséget, illetve abraktakarmányt kapott, egy igen kiváló hazai rambouillet juhászatban pedig ilyenképpen 54 fillér évi kiadás esik egy-egy birkára.

A fent elmondottakból tehát azt látjuk, hogy a husmerinótenyésztésre való áttérés a juhászat üzemének mélyreható átalakulásával jár. A tenyésztő első feladata, hogy elhatározása előtt gondosan mérlegelje, képes-e mindazokat a követelményeket teljesíteni, melyek az új tenyészirány jövedelmezőségét biztosítják.

Ami pedig a tenyésztésben követendő irányt illeti, megemlékeztünk azokról a főbb szempontokról, melyektől a tenyésztő választása függ. Mindamelltt talán nem lesz fölösleges hangsúlyozni, hogy juhászattal foglalkozó gazdaságaink legfőbbjére nézve ezidőszertint még előnyösebb, ha a husmerinótenyésztés felkarolásánál nem kizárólagosan a hustermelést tartják szem előtt, hanem a gyapjuszolgáltatást ezzel egyenrangú

*) „Adatok a husmerinók tenyésztéséhez.“ Az orsz. m. kir. gyapjumínősítő intézet 1911. évi 12. sz. kiadványa.

jövedelmi forrásnak tekintve, egyöntetű jelleggel és magas rendement-al bíró jöminőségű fésűsgyapju termelésére törekednek.

Kovács Imre.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

Miért terméketlenek a különböző ivaru ikerellésből származó üszök?

A „Köztelek“ folyó évi 21-ik számában az „Ikerellésből származó borjúk tenyésztése“ cz. közleményemre, amelyben Strelbel hohenheimi igazgatónak az ikerellésből származó szarvasmarhák termékenységéről tett megfigyeléseit ismerttettem, Kovácsy Béla e lap 27., Kozáry Ferencz pedig 31. számában szives volt idevonatkozó tapasztalatait közzétenni, melyek szerint a különböző ivaru ikerellésből származó üszök is kivételesen alkalmasak lenének a tenyésztésre, az általános szabálytól eltérően.

Mint hogy Kozáry felvetette azt a kérdést, hogy mi az oka az ikerborjúk terméketlenségének, érdeklődésre tarthatnak számtal Keller és és Tandler*) tanárnak most közölt vizsgálatait, amelyek az ikerborjúk terméketlenségének oktanához becses adatokat szolgáltatnak.

A megnevezett szerzők akik egyebiránt a nőivaru szarvasmarhák mászilagos ivari jellegével is tüzetesen foglalkoztak, megvizsgálták egy 6 éves és négy 4-6 hetes olyan üszőt, melyeknek ikerestvérük bika volt, továbbá 17 pár különböző ivaru 3 1/2-9 hónapos iker-embriót és ezek anyáit.

Az üszök vizsgálata azt az eredményt szolgáltatatta, hogy mind az öt, különböző ivaru ikerellésből származó üsző ivarszervei az általános szabály értelmében hiányosan voltak kifejlesztve.

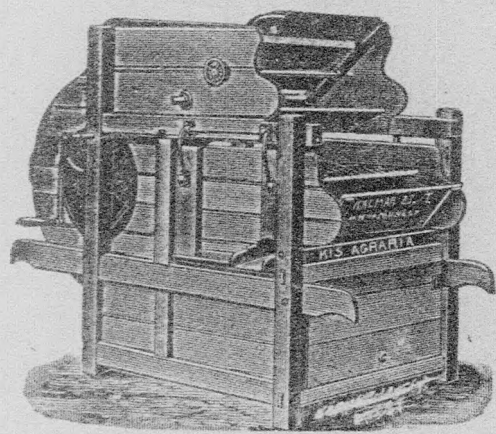
A 17 pár iker-embrióról megállapították, hogy azok kivétel nélkül két petesejtből lettek, minthogy az anyák petefészkeiben két egyformán fejlett u. n. sárgatestet (corpus luteumot) találtak.

Az iker-embriók köldökereinek és a magzatburkoknak beható vizsgálata azt az érdekes körülményt derítette ki, hogy a két ikerköldök verőerei 16 esetben egymással közlekedtek, a magzatburkok pedig annyira össze voltak egymással növe, hogy különválasztásuk nem sikerült. Ezen 16 esetben a különböző ivaru iker-embrió közül a nőivaru embriók ivarszervei kivétel nélkül hiányosan voltak kifejlesztve, míg ellenben a himivaru embriók ivarszervei teljesen normálisak voltak.

Ezen leirt 16 eset eredményétől eltérően egy esetben a két különböző ivaru iker-embrió köldökverőerei nem álltak egymással összeköttetésben és a magzatburkok sem voltak egymással összenöve; az embriók ivarszervei pedig, mind a nőivaru, mind a himivaru ikerben rendes fejlődést mutattak.

Megjegyzem, hogy a szarvasmarhák egyforma ivaru ikeremhessége esetén, valamint a többi fajú állatok ikerinél, az ivarra való tekintet nélkül, a köldökverőerek ugyszintén a magzatburkok is különállók.

*) Deutsche Tierärztliche Wochenschrift. 1911. 10.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kítőnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rostak“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMAR ZS. és TÁRSA, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztítógépgyár és vasöntöde. ■ ■ Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

■ ■ ■ BUDAPEST, V., Váci-körút 32. ■ ■ ■

Mindezekből tehát joggal vonható le az a következtetés, hogy a különböző ivaru szarvasmarhák közül az üszök terméketlensége az embrióknak méhen belüli fejlődési és vérkeringési viszonyaiban leli magyarázatát. Ugy látszik, hogy a herék belső szekréció útján olyan anyagokat termelnek, amelyek a köldökverőereken át az üszömbrióba jutva, a női ivarszerek fejlődésére zavarólag hatnak, míg ellenben a petefészkek belső váladéka a him ivarszervek fejlődésére nincsen befolyással.

Keller és Tandler tanár vizsgálatai tehát az ikerellésből származó üszök terméketlenségének oktanához érdekes adatokat szolgáltatnak, melyek segítségével magyarázatot nyertünk arra nézve, hogy a különböző ivaru ikerellésből származó üszök miért terméketlenek és hogyha kivételesen termékenyek, mivel áll ez oktani összefüggésben.

A vizsgálatokból azt a gyakorlatban is értékesíthető következtetést vonhatjuk le: hogy a különböző ivaru ikerelés esetén az üszöborjú felnevelését tegyük attól függővé, hogy vajjon a két iker magzatburkai össze voltak-e egymással növe vagy sem. Ha a magzatburkok kivételesen nincsenek egymással összenőve, akkor az üszöborjú is tenyésztésre alkalmas leend.

Hogy mennyiben áll helyt ez a tétel, azt a további vizsgálatok és a gyakorlati tapasztalás vannak hivatva véglegesen eldönteni.

Wellmann Oszkár dr.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Elmélet és gyakorlat a takarmányozás terén.

A gazdasági tudományok közül a takarmányozástan nyugszik a legtudományosabb alapon. Bár még sok fontos kérdés eldöntetlen, e téren mégis legtöbbet tudunk s az elmélet és gyakorlat közötti ellentét is a legkisebb. Az ellentétek gyakran csak látszólag ellentétek, tulajdonképpen akadályok, melyek elénk állanak azon a néha igen nehéz uton, mely a nyomtatott betűtől az alkalmazásig vezet.

A praktikus gazdák gyakran panaszkodnak a Kellner-féle takarmányozástanra, mert Kellnert követve, tulsokat kénytelen a gazda etetni. Tabellái átlagos számokat adnak, melyektől fel- és lefelé elég nagy eltérések lehetnek, pl. a burgonya keményítőtartalma 12—26% között változik.

A mi száraz klímánk, de termékeny talajunk továbbá kitűnő minőségű terményeket produkál. Nemesak a magyar buza, de a magyar zabszalma is jobb, mint a külföldi. Cselkó szerint német szakírók a zabszalmát mondják jobbnak, a magyar gazda az árpaszalmát többre becsüli. Ugyisintén elterjedt nézet az is, hogy a nálunk termesztett csalamádé értékesebb, mint amire a németek az értékét becsülik. Elfogadhatjuk tehát mint tényt, hogy a nálunk használt tabellák a mieinknél valamivel rosszabb takarmányokra vonatkoznak. Hozzátehetjük azt is, hogy a szabványok valamivel igényesebb állatokra készültek. És mindjárt mondjunk ki egész öszintén még valamit.

Amióta takarmányozási tabella, sőt recept volt és amig lesz, az mindig inkább egy kicsit többet, mint kevesebbet fog preskribálni. Ez a hiba kevésbé ég a körmére a takarmányozástan csinálónak. Az, hogy az állat egy kicsit többet megevett, mint okvetlen szükséges lett volna, alig mutatható ki, de ugyancsak feltűnő dolog volna az ellenkezője, ha pl. a pontosan előírás szerint etetett hizó sovány maradna.

Még csak azt említem, hogy Kellner egyes

*) Liebermann Leó az országos kémiai intézet volt igazgatója is ezt a nézetet vallotta s ezért az intézet egyik feladatát a nálunk termő takarmányok elemzését tűzte ki, de ezek az elemzések csakhamar arról győzték meg, hogy a külföldi elemzések adatai reálisanek a mi takarmányainkra is. E szabály alul a csalamádé sem tett kivételt. Rovatvezető.

takarmányokat, különösen a takarmányrépát (az amidok fehérjéjétől hatását tagadva) nagyon kevésre becsüli. A dánok például 20 százalékkal többre becsülik.

Itt már jökorra a különbség és tényleg ha az ember tehenészet számára Kellner szerint répatetetés mellett adagolásokat számít ki, alig bírja az előirt fehérjét összehozni. Egyébként azonban a Kellner-féle takarmányozástan éppen a tehenészetnél használható legjobban. Gondot mint láttuk többnyire a fehérje okoz.

A Kellner-féle tabellákkal szépen kiszámíthatjuk, miféle takarmányban veszszük a fehérjét a legolcsóbban és hogy mennyi abrak mennyivel több tejet eredményezhet, tehát a tejárakat is számításba véve, mennyit érdemes etetni. Kellner szerint a fehérjearány a tejárak szerint 1—10; 1—6, sőt 1—4 is lehet.

Persze a kérdés mindig az, megadják-e a tehenek a tejet, amit kellene. A fő a gazda kezében sohasem a takarmányozási tabella, hanem a fejési jegyzék, a mázsálási könyv stb. Ha kevesebbet etetek, haszontól esem el; ha többet, pénzt dobok ki. Itt némi tapasztalással üzleti érzékkel még aránylag könnyű eligazodni. Ugyisintén azonnal és naponta utánaszámíthatok, hogy üzleti szempontból megfelelően etetek-e.

Valamivel komplikáltabb ez a dolog a hizlássalnál (ahol különben Kellner az emésztési depressziótól tartva kissé tulsok fehérjét etet), még nehezebb a növendékmárhánál, juhnál és a legnehezebb az igásállatoknál.

A legtöbb gazdaságban üzleti szempontból hiba, mert pazarlás volna az igásökröt Kellner szerint táplálni. Tudom, hogy a legtöbb magyar gazdának nem azt kell mondani, hogy kevesebbet, de azt, hogy többet etessen az ökörral. Mivel ember számára azonban nincsen káros igazság. S hogy ez állítás igaz, a következő táblázattal bizonyíthatom: (Lásd a harmadik hasábon lévő táblázatot.)

Egy pár ökörnél egy évben megtakarítható 112 kor. 50 fillér. Kerül egyévi tartás a pontosan Kellner szerinti takarmányozásnál 627 kor. 10 fillérbe, a gyengébben tartott párnál 514 kor. 60 fillérbe.

A takarmányokat, azt hiszem, reális árban számítottam. Drágábban mint Hensch (munkájának 1906. évi kiadásában), szerinte ugyanezen költségek csak 440 koronát tesznek. De a mai drágaság mellett ez nem indokolatlan. Még azt kell kiemelni, hogy 500 kg. ökörről van szó, egy 700 kilós már többet kapna és pedig 1/3 részzel, vagyis pl. erős munkában 2—3 kg.-mal több szénát, 10 kilóval több répát, 1—2 kilóval több darát. Már most az a kérdés, elég-e ezen „gyengébb” takarmányozás?

Az ökör sovány lesz mellette, tehát nem elég. Elvégi azonban ugyanazt a munkát, tehát elég. Ez még nem olyan rossz tartás, hogy ki-dőljön mellette az ökör, még ha jól leeresztjük is az ekét. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy a legtöbb gazdaságban ennél rosszabb kosztja van az ökörnek s hogy ki ne dőljön, kénytelenek kimélni a munka rovására. Ez a magyar gazdaságok legtöbbjének egyik legnagyobb hibája. Csak hogy a dolog úgy van, hogy a béres a jól tartott ökröt is kimélni igyekszik. A pénzt tehát, amit a jobb takarmányozásra elköltöttem, csak úgy tudom behozni, ha alaposan utána állok a dolognak és tényleg kikényszerítem belőlük a több vagy jobb munkát. Van gazdaság, ahol nem érdemes jól tartani az ökröt. Négyféle kombináció lehet:

1. Kövér ökör és sekély rossz földmunka, ez a legrosszabb.

2. Sovány ökör és sekély rossz földmunka valamivel kevésbé pazarló, de teljesen hibás, rossz gazdálkodás.

3. Kövér ökör és jó földmunka szintén kissé pazarló gazdálkodás.

4. Sovány ökör és jó földmunka, ez üzletileg a helyes, feltéve persze, hogy az ökör csak sovány és nem agyonzsarolt és kettesben végzi azt, ami kettesben végzendő.

Egy pár ökör takarmányozása.

Napi adag	a fillér	Pénzérték fillér	Szénaz. anyag	Fehérje	Keményítő
1000 kg. élősulyra Kellner szerint:					
<i>Erős munkában.</i>					
10 nap, novemberben és március 1-től május 20-ig.					
Buzaszalma 5 kg.	2	1	4.29	—	0.55
Zabszalma 10 „	3	30	8.55	0.10	1.70
Széna 10 „	6	80	8.57	0.38	3.10
Répa 30 „	1.5	45	3.60	0.03	1.89
Tengeridara 6 „	14	84	5.22	0.40	4.89
	—	229	30.23	0.91	12.13

1000 kg. élősulyra, gyengébben mint Kellner előírja:					
Buzaszalma 6 kg.	2	12	5.14	—	0.65
Zabszalma 12 „	3	36	10.26	0.12	2.04
Széna 6 „	6	36	5.14	0.23	1.86
Répa 30 „	1.5	45	3.60	0.03	1.89
Tengeridara 3 „	14	42	2.61	0.20	2.45
	—	171	26.75	0.58	8.89

Megtakarítás tehát naponta 58 fillér, 110 napra páronként összesen 6380 korona.

1000 kg. élősulyra Kellner szerint:					
<i>Könnny munkában.</i>					
90 nap, december 1-től február végéig.					
Buzaszalma 15 kg.	2	30	12.86	—	1.84
Zabszalma 6 „	3	18	5.13	0.06	1.02
Széna 6 „	6	36	5.14	0.23	1.86
Répa 30 „	1.5	45	3.60	0.03	1.89
Tengeridara 1 „	14	14	6.87	0.08	0.81
	—	143	27.60	0.38	7.22

1000 kg. élősulyra, gyengébben mint Kellner előírja:					
Buzaszalma 15 kg.	2	30	12.86	—	1.64*
Zabszalma 15 „	3	45	12.83	0.15	2.25*
Répa 30 „	1.5	45	3.60	0.03	1.89
	—	120	29.29	0.1	5.78

Megtakarítás naponta 23 fillér, 90 napra páronként összesen 2070 korona.

1000 kg. élősulyra Kellner szerint:					
165 nap az év többi részében zöldtakarmány; de mert nem mindegyikből képes az ökör 120—150 kg.-ot megenni (nagy munkában ideje sincs), hogy a 12 keményítő-értéket megkapja, 100 napon keresztül ezen csoportnál páronként tengeridara 2 kg.					
	14	28	—	—	—
		28	—	—	—

Megtakarítás naponta 28 fillér, 100 napra páronként összesen 28 korona.

Összes megtakarítás egy párnál egy évben 11250 K.

Több munkát alig végez a jobban tartott ökör, a béres csak kevés munkánál foghatja rá, hogy az ökör kedvéért pihentet (ha szekérral dolgozik, már nem). A felügyelet, beosztás stb. itt sokkal fontosabbak.

Végül lássuk, megtérül-e a mustrálásnál a jobb tartás? A jól tartott magyar ökör legyen 1000 kg. a 75 fillér = 750 K., 10% le, marad 675 K., a gyengébben tartott 900 kg. a 60 fillér = 540 korona

*) Ninos az az ökör, mely 1000 kg. élősulyra s naponta 30 kg. szalmát tudjon megenni, sőt annak felét is nehezen gyűri le. Rovatvezető.

nyozása.

Statisztikai anyag	Felbője	Keményítés
szertint		

420	—	0.55
855	0.10	1.70
857	0.38	3.10
360	0.03	1.89
322	0.40	4.89
3023	0.01	12.13

Kellner előírja:

5.14	—	0.65
10.26	0.12	2.04
6.14	0.23	1.83
3.60	0.03	1.89
2.0	0.20	2.45
26.75	0.58	8.89

110 napra páron-

szertint:

12.85	—	1.64
5.13	0.08	1.02
5.14	0.23	1.26
3.60	0.03	1.89
0.87	0.06	0.31
27.06	0.38	7.22

Kellner előírja:

12.84	—	1.64
12.83	0.13	2.25
3.60	0.03	1.89
20.29	0.41	5.78

napra páronként

szertint:

—	—	—
—	—	—
—	—	—

napra páronként

szertint:

—	—	—
—	—	—

ny évben 112.50 K.

bban tartott ökr. foghatja rá, hogy a szekerrel dolgozás stb. itt

strálásnál a jobb r legyen 1000 kg. ad 675 K., a gyen- ér = 540 korona

g. elősúlyra s na- ni, sőt annak felét Barczai dr.

10% le, marad 486 K., különbség 189 K. Mivel minden négy évben mustrálunk, a négy év alatt reáfizetünk a jobb tartásra 450 koronát, ebből visszatérül 180, négyévi veszteség tehát 261 korona. Egyévi kerek 65 korona páronként. Pedig itt már ugyancsak jól felszámítottam a különbséget.

Próbáljon csak bármely gazdatársam hamarosan egy fejből egy kis statisztikát csinálni, hány spekulatív jó gazdának inkább sovány, mint kövér az ökre.

Ime a magyarázat! Sok rossz gazdát is az: Si duo faci unt idem non est idem. Sokáig időztem ennél a kérdésnél, de itt legjobban kimutatható, hogy a gazdák azon panasza, hogy Kellner szerint tulsokat kénytelenek etetni, nem egész alaptalan. Ki lehet ezt mutatni más ágaknál, de a különbség nem oly lényeges; pl. 18—24 hónapos (tarka) tinók téli takarmányozása (nyári legeltetés mellett) Kellner szerint volna:

1000 kg. súlyra napi adag	Pénzérték fillér	Tartalmaz
25 kg. répa	1.50 = 37.5	szárazanyag 28.69
20 „ széna	6 = 120	fehérje 0.88
10 „ tavaszi szalma	3 = 30	kem.-érték 9.40

Összesen naponta kerül 187.5 fillérbe.

A fehérje tehát még mindig kevés. Közepes réti szénával és répával, abrak nélkül, Kellner szerint pontosan a megfelelő arányt elérni alig lehet. A következő etetés mellett: 25 kiló répa, 20 kg. tavaszi, 10 kg. őszi szalma ugyanazon árákkal számítva naponta kerül 117.5 fillérbe. Naponta megtakarítható 1000 kg.-ra 70 fillér, egy 400 kg.-os állatnál 150 napra 42 korona.

Ez a körülmények szerint jövedelmező lehet, mert 50 kg. súlytöbblet fedezi esetleg a kiadásokat. A lovakkal is kevesebbet etetünk a praxisban a Kellner-féle előírásnál. A különbség annál nagyobb, mentül több zabot kapnak. A praxis többre becsüli a zabot a lónál, mint amit a keményítő értéke szerint ér.

Ennyi legyen elég annak a bizonyítására, hogy Kellner szabványait mereven alkalmazva némi luxust üzünk, igaz, hogy olyan luxust, mely nagyon reáférne nálunk a legtöbb gazdaságra.

Vannak aztán gazdák, akik egyáltalában ellenzik, hogy a szalastakarmányt mint a patikában méregesse az ember. Ebben is van annyi igazság, hogy a tulságos mereven keresztül vitt kiméregtetése a takarmánynak veszedelmes és helytelen. Így nem bírnak alkalmazkodni az állatok nagyon is változó étvágáéhoz s többnyire sokat elpazarolunk. Én úgy oldom meg a dolgot, hogy a behordáskor feljegyzem pontosan a takarmányt (egy-két szekeret lemérve) métermázasszám, hogy melyik pajtafókban, melyik kazalban mi és mennyi van, sőt le is rajzolom könnyebb áttekintés végett.

Mikor a teletetés kezdődik, előveszem ezt a rajzot és feljegyzést, megállapítom, mi fogyott el s mennyi még a készlet. Megállapítom azután a napi adagokat (Kellner szerint, de ahol kell, egy kicsit lealkudva), ezekből az egész téli szükségletet. Eszerint felosztom a készletet s ezt a rajzba mindjárt bejegyzem.

A cselédeknek pedig meg mondom: a tied

ez, a göbolyósoké ez, a teheneké ez, ennek a pajtafókknak eddig elégnek kell lenni stb. A kazalok mellé karókat veretek, ezek jelzik az egyhónapban felhasználható takarmányt. Vigyázni kell arra, hogy sokfelé ne kezdjük meg a takarmányt, mert annál könnyebben fogy. Eleinte egy-kétszer lemérjük a napi adagot is úgy nagyjából, pl. hogy mennyi fér egy porció kötelbe.

Azután utánanézek, hogy fest a dolog a gyakorlatban. Ezt megmutatja az eredmény (fejési jegyzék, mázsálási könyv stb.) és az izék. Az izéket egy helyre összerakják, de sohasem dobják ki, míg meg nem néztem. Megnézem akkor is, ha ott voltam az etetésnél, mennyi, milyen stb., ebből nagyon sokat lehet következtetni. Az előirt adagolásra vonatkozólag mindig megkérdem s ha lehet, meg is hallgatom az állatokkal bánó cselédség véleményét. Persze az egyszer megállapított adagok betartását szigorúan megkövetelem. A pajtafók, a karókkal megjelölt kazal, elég pontosan és elég gyakran ellenőrzi, betartották-e azokat. A cselédszónokok vidékünkön (Zala m.) elég jók arra, hogy ezt meglehetősen pontosan keresztül lehessen vinni. Barcza Sándor dr.

BAROMFTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A házinyul tenyésztése Oroszországban.

A történelemben bőségesen találjuk annak példáját, hogy nemcsak a művészeteknek, tudományoknak, hanem egyes mezőgazdasági ágaknak is leghibebb ápolói, fejlesztői a kolostorok voltak. Az orosz nyultenyésztésnek első nyomai is oda vezetnek vissza, sőt a régebben csak gyermekjátéknak tartott házinyul ma ezek nélkül talán már teljesen ki is pusztult volna, ha különösen a női zárdákban otthonra nem talált.

Nehéz volna megállapítani azon tények az okát, mit Felvidékünkön én is észleltem, hogy szlávajku lakosságunk a nyul hasától idegenkedik. Talán közel járok a valósághoz, midőn a nagyobb elnyomatással hozom ezt kapcsolatba, melyben az orosz jobbágnak bőségesen része volt; csakis úgy tudom elképzelni, mint a földesur védekezését: a neki vadászati mulatságára minél nagyobb számban kívánatos elterjeszteni, miknek kihatása még máig is érezhető.

Csaknem ellenszenv fejlődött ki az orosz népben e hasznos állatkák iránt s hogy mily kevéssé törődtek vele még néhány évtized előtt, legjobban mutatja, hogy a szentpétervári orvosgyetem kénytelen volt saját tenyésztet fenntartani, mert kísérleti állatokat másképpen be nem szerezhetett volna.

Igen jól ismerte az orosz gazdaközönség azon nem megvetendő előnyöket, melyek a tenyésztésre által az angol, francia és belga tenyésztőkre háramlanak; gazdasági szaklapok híven beszámoltak arról, hogy Belgiumból évenként hány millió darabot visznek ki. (Az angol piacra hetenként 40,000 darab letisztított nyulat visznek Belgiumból Londonba, 86—36—10 cm. méretű ládában, letisztítva s vászonba csomagolva, hol darabja átlag egy frankon értékesül. Nagy tenyésztése dacára még Franciaország

is bevételre szorul s bár timár- és szücsipara évenként 70—80 millió darabot otthon is készen talál, egy millió kg.-ra megy a behozatal nyers bőrökben s hogy ez milyen számot jelent, akkor látjuk, ha tudjuk azt, hogy a száraz bőr rendszeren 30 gramm súlyu.)

Érdekes dolog azonban, hogy a nyultenyésztés nem ezen okokból kezdett terjedni. A figyelmet egy nagyobb papírárú-gyáros hívta fel rá, ki évenként 24—30 q fehérnyvet hozatván francia gyárakból kg.-ként átlag 3 frank árban, elszánta magát ily gyár alapítására. A kivitel perczében jött azonban rá, hogy a birodalomban nincs elég házinyul, mely a feldolgozandó anyagot szolgáltatassa, a mezei nyul bőre pedig kötőképesség tekintetében nagyon is alárendelt minőségű enyvet ad. Nehéz feladattal birkózott azonban meg a baromftenyésztők egyesülete, míg kiirhatta azon ferde, de a köztudatba átment nézetet, hogy az orosz klimában a házinyul meg nem él, annyival inkább, mert ez volt a nyíltan vallott nézet a külföldön is, holott, mint a következmények megmutatták, e feltevés tévesnek bizonyult.

Első ízben 1903-ban mutatkozott be a házinyul a moszkvai baromfikéllításon, szerényen, mindössze négy darabban, de ezen első kísérlet utáni évről-évre nagyobb a szám s legutóbb 300 darab közül kellett a bírálóknak a legjobbakat megjelölni.

E kiállításokon a különböző (belga óriás, bécsi, később a champagnei, azaz ezüstnyul) tenyészetek között feltűnik a belföldi, őseredetű ezüstfehér orosz nyul (131. ábra), melyet önálló fajként már 1809-ben leírtak francziák, akiknek oroszföldről bevitt törzsekben a Champagne-ban nyílt alkalmuk a bővebb megfigyelésre. P. Méginn, F. Mesley francia s M. J. Reade, A. N. Key angol írók mellett főként Darwinra támaszkodik Gonesarov érveléseiben, midőn azt állítja, hogy úgy a lengyel, mint az angol és francia ezüstnyul (lapin riche) az orosz nyulból származott le s míg nagy áthasonulási képessége a Visztula mentén fehérre tette, az angol és francia klimában sötétté vált, ha azonban bőrük nélkül hasonlítja össze e külön fajtaikat a vizsgáló szeme, valamennyiben megtalálja az orosznyulra jellegző alakulásokat. Valószínűnek tartják az orosz írók, hogy — mint más állatcsaládok is — az orosz nyul, melynek őshazája a Himalája, innen terjedt nyugat felé s nem, mint egyes írók állítják, nyugatról keletre. Ezen feltevés elfogadhatónak látszik történeti alapon is, mert nem lehetetlen, hogy a népvándorlással egyes állatfajok átköltözése is történtetett.

Rövid, széles, inkább lapos feje arányosan fejlett s a nem túl hosszú keskeny, egyenesen álló fülekkel, melyek csaknem üvegszerűen átetszők, igen kellemes benyomást kelt a szemlélőben, mit a szemek élénk tekintete s az állat vidámsága is erősít: az általánosan fényes fehér színű szőrzetből élesen elhatárolva válik ki a fejnek az orrhattól a pofákra s állra, szögletes törésekben menő szénfeketésege. Ugyancsak feketék a fülek, végtagok és a fark teljesen éles határokkal. A mellő végtagok hosszúságával arányban állnak az igen izmos hátsók s sötét színük világos volta vagy a tisztatlanság folytán fejlődött ammóniák behatására, vagy pedig az állat nem telivér voltára enged következtetni. Az ily indokból fejlődött fénytelen fekete vagy éppen barna végtagok állandóan megmaradnak,

Uradalmaknak a „Rekord“ nyersolajcséplőkészlet a legmegfelelőbb!

Máv. gépgyári golyós csapágyas cséplőgépekkel!

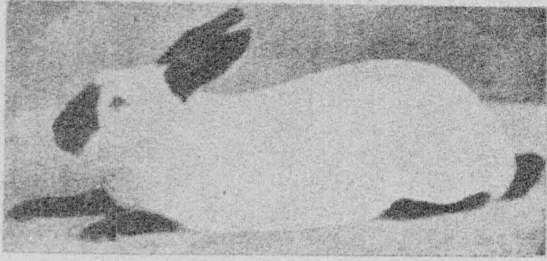
Üzeme legolcsóbb! Gépésztartás felesleges! Tűzveszély kizárva!

Régi cséplőkészleteket cserébe veszünk. Motorárjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük.

FEHÉR MIKLÓS gépgyár részv.-társ. Budapest, V., Váci-ut 80.

mag azok, amelyeknek vegyi hatások adják változott színüket, a legközelebbi vedlés után fekete-ségüket újra visszanyerik.

Tenyésztésük elvei nagyjában más házinyulával megegyeznek, azon különbséggel, hogy egész fiatal korban, mint 7—8 hónaposak, már bak alá bocsáthatók, anélkül, hogy ez későbbi fejlődésükre hátrányosan hatna. Tíz nőstényre egy

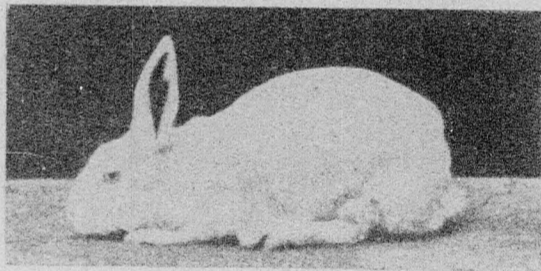

131. ábra. Orosz nyul.

bak elegendő, de természetesen tanácsos tartalekül ezenkívül más bakot is tartani. Bár a bakok kevésbé marakodó természetűek, együtt azért nem hagyhatók, mert komoly sérüléseken kívül szörmejük a sebések, avagy gyakorta hiányos foltok miatt értéktelenné lenne.

A vemhesség tartama 31—32 nap, mely után 4—6, nem ritkán 8—9 fiat is hoz a világra. A szoptatás időtartama 6—8 hét, de a vakon és szörtelenül esett nyulfiak a fészket már a 8-ik napon elhagyják s anyjuk mellett a lágyabb takarmányt rágesálni kezdik. A fiókok kezdetben világos téglaveresek s a színük a 3—4. hétben kezd változni, de gyakori az is, hogy fehér-fekete szineződésüket csak az első vedlés után kapják meg.

Fejlődésük eléggé gyors: 30 napos korukban nem ritka az 1 kg. súly, mely 7 hónapos korukig 3—4 kg.-ig emelkedik. Rendesen négy-hónapos korában lesz a cél szerint s az esetleges hibákra tekintettel megállapítva, melyeket tartja meg a tenyésztő továbbra is törzsében s melyek mennek hizóba (feljavításra), mi alatt azonban nem azt értjük, mint más, husuk mel-

132. ábra. Lengyel nyul.

lett zsírjuk kedvéért is bővebben táplált állatoknál, hanem a jobb, könnyebben áthasonuló tápanyagok mellett gyorsabb fejlődésük révén nagyobb izomtömeg képzését.

Szabályokat adni erre természetesen alig lehet, nézetem szerint azonban ily fiatal állat nem hasonlíthat át kellő kihasználással oly tápanyagokat, melyeket az orosz tenyésztő napjában

háromszor három héten át következő rendszerben ad nyulainak:

1-ső héten: reggel főtt burgonya, korpa, délből murokrépa s széna, este főtt tengeri;

2. héten: reggel tört főtt burgonya buzalisszal meghintve, délből főtt tengeri, széna, este zab kevés sóval meghintve;

3. héten: reggel tört főtt burgonya buzalisszal, délből főtt tengeri, este tejben áztatott kenyér. Kerülni a káposztafélék leveleinek takarmányozását, ha nyáron hizálnak, de kedvelt levél a fenőtű, mely állítólag izletesebb teszi a nyul húsát.

Ha talán eleinte idegenkedik is az állat az előtte ismeretlen tápanyagoktól, de 24 óra alatt megszokja, s szívesen eszi a feljavítás végéig, melyet befejezettek akkor tekintenek, ha a beállítási súlyhoz képest egyötödnyi gyarapodást látnak: a 2 kg.-os tehát akkor kész fogyasztásra, ha a súlya 2,5 kg.-ot tesz ki. Mivel legjobb izü a heréltek hús, a nőstény ez után, a him utolsó sorban következik, a hizóba veendő fiatal hímeket kiherélik, mely műtétet könnyen esnek át.

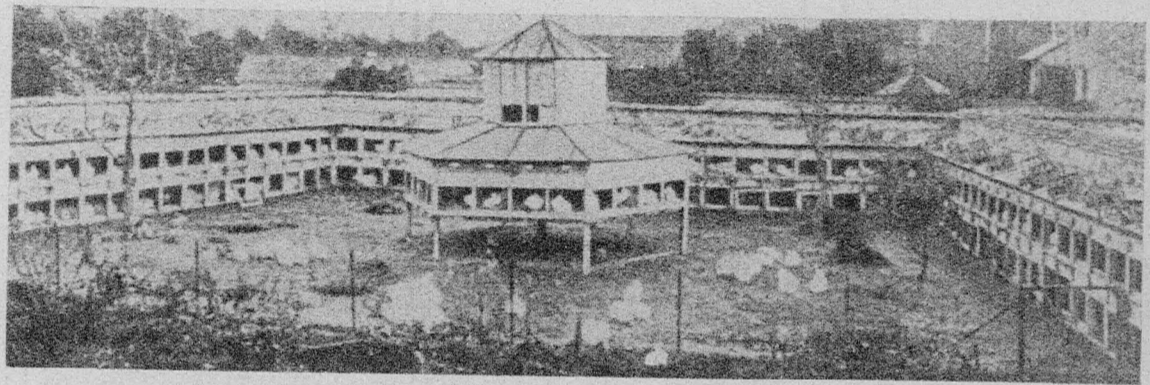
A leölése olyképpen történhetik, mint a tyukkal bannak, de a fehér prémek tisztán maradása

a 4-nél több fiókot dajkaságba adni ajánlja Gancsarov.

Megszivlelendő azon tanácsa is, hogy almazásra szalma helyett lehetőleg fűrészpport használjon a tenyésztő s ezt is gyakran változtassa. Ha tudjuk azt, hogy a fehér szörmet a szűcsipar azért becsüli, mert belőle a hermelin-utánzatokat állítja elő, megértjük azt is, hogy a szép fekete (és mindenképpen csakis tisztasághányánál előforduló, ammóniak által el nem barmított) végtagok bőre a farkok utánzásánál értékesül s így lényegesen befolyásolja a tenyésztő által elérhető nyersbőrárakat.

A fiadás közeledtét a fehér nyulaknál általában könnyen veszi észre a tenyésztő; tudjuk, hogy a nőstény fészket készít fiai számára s ezt a hastájáról kiszedett szőrrel béleli, melynek a környezettől elütő színe felhívja a figyelmet arra, hogy bőségesen lássuk el ivóvízzel az anyát, melynek hőmérséke a tejelés kezdetén különösen, de az egész szoptatás ideje alatt is mindig magasabb a rendesnél. Az orosz tenyésztő ez időben a vizet mellőzi s tejet ad itató gyanánt.

Az állat ugyan megél már egy köblábnyi rekeszben is, sőt eléggé vidám, de a szükséges

133. ábra. Angora-telep berendezése.

kedvéért inkább a Champagne-ban használatos módot követik: a hátsó lábainál fogva bal kézzel felemelt s levegőben lógó állat tarkójára a jobb tenyérrrel mért erősebb ütés elégséges, de ne felejtjük el az élettelen állatot a földre fektetni s kissé hasát megtaposva, a hólyagból a vizeletet kinyomni, ha azt nem akarjuk, hogy hús a élvezhetlen, vagy igen hamar romlásnak induló ne legyen; ezt elfelejteni különösen olyankor nem szabad, ha a nyulat — akár fagyasztva, akár lehűtve — még szállítanunk is kell a fogyasztó-piaczig.

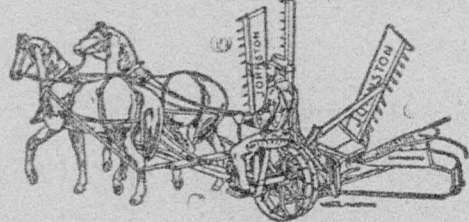
Míg régebben húsát csak az igen szegény nép ette meg, ma már rendes fogyasztás tárgyát képezi a nagyobb városokban s Péterváron igen kedvelt tárgya lett a diákasztalok közöskonyhájának, e révén pedig használata hovatovább általánossá válik.

A fiatal anyaállatok nagy szaporasága nem kívánatos: a tapasztalat azt mutatta, hogy oly anyák, melyek első fiadásukkor 7—8 fiókot hoztak a világra, rohamosan vesztik e tulajdonságukat s 2 éves korukban fészükben már csak 1—2 fiókot találunk. Nehogy az anyát gyengítsék,

testmozgás csak úgy lehetséges, ha ketrecre legalább 80 cm. hosszú. Gondoskodni kell a ketrecekben homályos rekesztékről, hogy a megriasztott avagy fiadó állat buvóhelyet találjon s akkor tenyésztése nehézségekre nem ütközik. A ketrecek ne álljon közvetlenül a padlózatot, de a földtől legalább 40 cm. magasan helyeztessék el.

A baromfitenyésztők egyesülete kettős ketrecek használatát ajánlja tagjainak, melyek alsó deszkázata alatt a vizelet levezetésére kissé ferdén elhelyezett bádoglep van megerősítve.

A lengyel nyul (132. ábra) orosz fajrokonánál kisebb termetű: színe egészen fehér, csillogó szőrözettel borított s bár feje széles, rövid s orra jobban legömbölyített, mint más nyulaké, mégis oly benyomást kelt, mint egy tompább hegyű ék, mert törzsének hátsó fele szélesebben fejlett, mint az eleje. A végtagok izomzata igen satnya s valószínűleg ez az oka, hogy az állat keveset mozog, nagyobbára meglapulva ül, egyébként egyenesen álló, kevésbé hátradülő, finom szőrrel borított füleit hátra eresztve. Szeme kidülledő, szembogara halvány rózsaszín, szivárványhártyája még halványabb s oly áttetsző,

Az amerikai

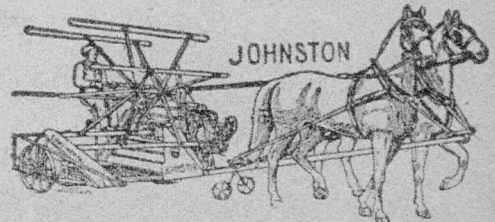
„Johnston“ marokrakó és kévekötőáratógépek

tökéletes munkájuknál, mint egyszerű és tartós szerkezetüknel fogva minden gazda elismeri, hogy az első helyet foglalják el.

Ajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

hogya adni ajánlja

sa is, hogy almo-
g fűrészpont hasz-
akran változtassa.
szőrmét a szűcs-
lőle a hermelin-
jűk azt is, hogy a
csakis tisztaság-
ak által el nem
arkok utánzásánál
rásolja a tenyésztő

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

nyulaknál általá-
tenyésztő; tudjuk,
fiat számára s ezt
béli, melynek a
hírja a figyelmet
ívóvízzel az anyát,
születén különösen,
alatt is mindig
rosz tenyésztő ez
ad itató gyanánt.
ár egy köblányi
n, de a szükséges

forrásból azonban ugyancsak elsőrendű párok pl. Szent-Pétervár viszonylatában 30 rubelért (körülbelül 80 K.) szerezhetők be. A német állatoknak alacsonyabb árak mellett nagyobb teste valószínűleg ezek felé fogja vonzani a francia származásúak rovására a vevőket.

Az angora-nyul hosszú, selymes szőre homlokát s gyakran nyakát is oly mérvben takarja, hogy fejéből keveset láthatni. A pofákon a szőr ritkább és rövidebb növési, a száj kicsi és az orr csillogóan fehér pehelylyel fedett volta ennél fogva jobban feltűnik. A rövid s igen lágy pehelylyel borított fülek egyenesen felállók, mi értékére oly befolyással van, hogy a lógó vagy a háton nyugvó füleket szépséghibának tekintik. A fülkagyló belseje épp úgy, mint a felbőr mindenütt rózsaszínű, a külső felület ellenben félhossza szőrmezzel van ellátva. Értékes az oly állat, melynek a füleken kalászszerű szőrbajt látható annál inkább, minél hosszabb a pamacs.

Végtagjai aránylag hosszúak s finom, vékony alkotásúak. Mezőik csaknem tisztán fehér szőr, ellentétben a test többi részével, melyen a nyulszőrből és pehelyből álló kültakarójában a pehelyszálak a tulnyomók s lényegesen kevesebb, a rövid növési szőr. E pehely rendkívül finom, selymes, ruganyos tapintatu, melynek hossza nagyjából 13—18 cm.-nyi szokott lenni, de némely szép egyednél a 23—26 cm.-t is elérheti.

Ritkább állású pehelynél a szőrtakaró a hát vonalában megoszlik s az állat oldalain omlik le. A tenyésztő célja azonban ennek ellenkezője s állata akkor szép, ha a szőrzet szétválasztása esetén sem látni a bőr rózsaszínű felületét, emellett sima, trágyával, hulladékokkal nem szennyezett, gondosan fésült. Az összetapadt szál, egymásba hurkolódott fonatokat képező bunda-állás sokat levon az egyébként helyesen nevelt állat értékéből.

Leggyakoribb színe a hófehér s az ilyen pehely különösen selymes s hosszú. A színes angorák pehelyszálai nagyjából durvábbak, mint a fehérek s ritkán találni oly állatot, melynek fekete, füstszínű vagy galambszürke színűbe több-kevesebb világos vagy sötét árnyalatu folt ne keveredne. Legkevésbé becsülik a mezei nyul színéhez közelítő, az egyenesen galambszürke annál többet ér, minél kevesebb takarójában a fehér pehely. Ritkaságzámba megy az ébenfa színét elérő, teljesen fekete állat.

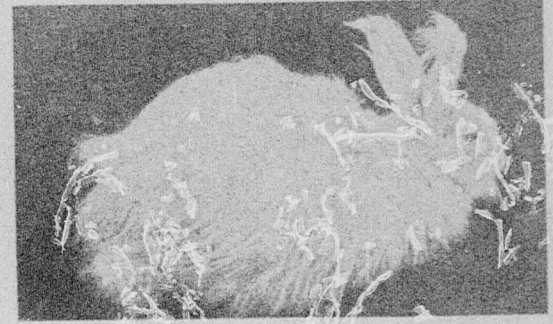
Természetének sokkal puhább, igényesebb volta folytán nem egyenlően vált be Oroszországban s mivel tartása több gondot, szőre nagyobb tisztaságot igényel, nevelése nehezekebb, mint a többi nyulfajtáké.

Hogy pelyhe egyenesen fejlődjen, már két-hónapos korától hetenként rendszeresen fésülni ajánlatos. Nyolczhetenként lehet pelyhét lekopasztani, de a tenyésztő saját érdekében tesz, ha ezen haszonvételet az állat hathónapos koráig halaszítja.

A kereslet jóval nagyobb, mint a kínálat s

igy igen érdemes vállalkozást képeznek manap ság a törzstenyészetek.

A kéthónapos orosz és lengyel nyulak párja 3—4, a fél éves 6—10 rubelt ér. Angoráért és ezüstyulért 6—10 rubelt fizetnek 8 hetes korukban, a fél évesért 20—30 rubelt fajtisza páronként. Belga és bécsi nyulak kor szerint páronként 3—10 rubelért kaphatók. *Bernolák Károly.*

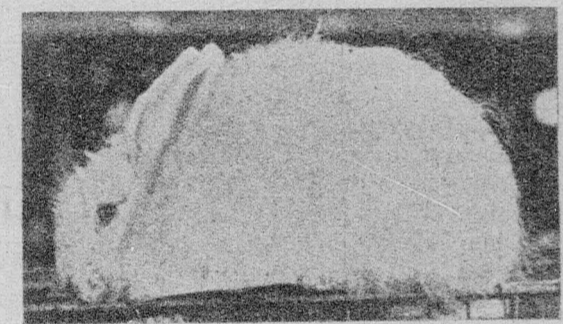
134. ábra. Angóra nyul.

LEVÉLSZEKEKÉNY.

Állami méntelepi mének eladása. 353. kérdés. 1. Szeretnék valamely állami méntelepen egy félvér mént vásárolni. Sziveskedjenek informálni, mikor kaphatók azok, mi az eljárás ilyen vételknél? Hova fordulhatok az idén eladásra kerülő mének pontos leírása és származása végett?

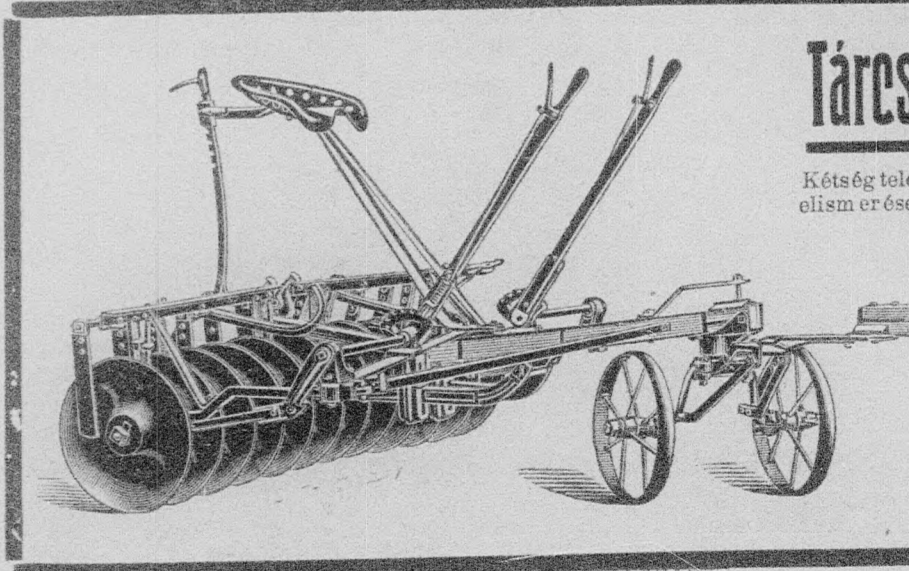
2. Mely állami méntelepen tart az állam lipizzai méneket? Ad-e el tenyésztőknek ezekből is? *H. I.*

Felelet a 353. sz. kérdésre. 1. Az állami méntelepekben július közepétől augusztus közepéig terjedő időszakban tartja a minisztérium a mének osztályozását. Ez alkalommal a helyszínén azonnal eladják a legtöbbet ígérőnek, méltányos, mérsékelt áron a tenyésztésre még alkalmas, jobb, idősebb méneket, de csakis tenyésztőknek

135. ábra. Angóra nőstény.

és azzal a korlátozással, hogy a vevő a mént tenyésztésre használja, azt másnak el nem adhatja és ha többé szüksége nincs rája, a mént vagy kiirtatja, vagy pedig a budapesti lóvágóhidon értékesíti. Az osztályozás hatánapjait az összes gazdasági szaklapokon kívül a földmívelésügyi minisztérium hivatalos lapja, a „Földmívelési Értesítő” június hó vége felé és

Táresásboronák szabad. hullámos táresákkal!

Kétségtelenül a legmegbízhatóbb munkát végzik, amit Magyarország gazdáinak számtalan elismerése is bizonyít. Ezer és ezer darab van már működésben; ezen tény garancia a táresásboronák megbízhatóságáról.

Abraés leírással és ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő:

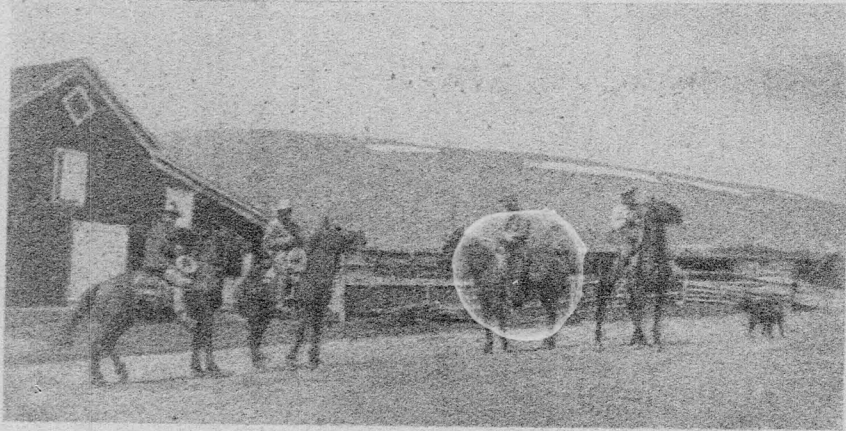
Szücs Zsigmond,

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

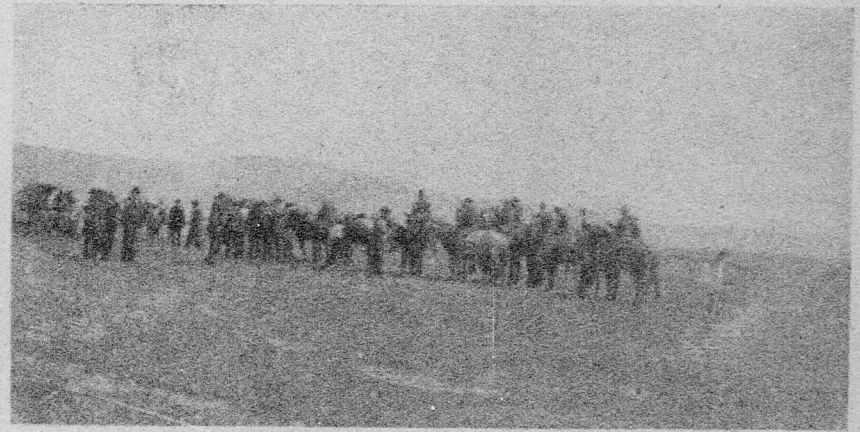
ógépek

5-u. 68.

136. ábra. Cowbojok csoportja.

137. ábra. Utra induló legelő kolónia észak-nyugat Canadában.

julius hó elején közölni szokta. Ha ott nem találja, intézzen július hó elején kérdést a legközelebbi méntelep parancsnoksághoz, mely a terminusokat szívesen közli. Az eladásra kerülő ménnek pontos leírását és származását előre nem kaphatja meg a méntelepparancsnokságtól, mivel az osztályozást miniszteri biztos végzi a helyszínen, aki megállapítja, hogy melyik ménnel mi történjék. Annnyit azonban előre is megtudhat a méntelepparancsnokságtól, hogy körülbelül hány darab és milyen fajta mén fog eladásra kerülni. A helyszínen azután, az osztályozás reggelén a méneket láthatja és a származásukra vonatkozó adatokat is megtudhatja.

2. Lipizzai méneket nagyobb számban a következő ménteleposztályoknál tart az állam: Nyitrán, Verseczen, Békéscsabán, Eperjesen, Turiarémén, Rimaszombaton, Szatmáron, Homoródon, Sepsiszentgyörgyön és Désen. Ezek közül is eladják az idősebb, tenyésztésre még alkalmas példányokat csakugy, mint a más fajta-hoz tartozó méneket. Ha venni szándékszik, forduljon a nevezett ménteleposztályok közül azokhoz, melyek lakóhelyéhez aránylag legközelebb fekszenek, megkérdezvén azokat, hogy előreláthatólag fog-e eladásra kerülni náluk lipizzai mén a folyó évben.

Kis. M.

Kocsilovak beszerzési forrása. 354. kérdés. Szükségem van kocsilovakra. Kérem megnevezni több oly tenyésztőt, hol erős, nagy és megbízható lovakat beszerezhetnék. A mezőhegyesi lóárverést mikor tartják meg? B. M.

Felelet a 354. sz. kérdésre. Erre és hasonló kérdésekre mindaddig nehéz lesz pontos utbaigazítást adnunk, míg meg nem valósul az általunk oly sokszor hangoztatott és ajánlott „Lótenyésztési Országos Törzskönyv”. Ha sikerül ezt, a magántenyésztés rendezésére, valamint az értékesítés megkönnyítésére egyaránt üdvös — a külföldön már csaknem mindenütt alkalmazásban levő — intézményt nálunk is megteremteni, akkor könnyű lesz bármilyen használati vagy tenyésztési jellegre irányuló keresletet pontosan utbaigazítanunk. Ma még úgy áll a dolog — nyilvános törzskönyv hiányában — hogy a tenyésztő nem talál vevőket, tehát sokszor értékén alul kénytelen elvesztegetni eladó lovait vagy pedig nagy kockázattal távoli vásároknak vinni azokat, míg a vevő ugyancsak nem bír

tudomást szerezni arról, hol vásárolhatná közvetlenül a tenyésztőtől az általa kívánt jellegű lovakat. Ily módon a vevő is a vásárra szorul, ahol a közvetítő és a lókereskedő közbenjárása nemcsak drágítja az árut, hanem biztosítékot sem nyújt az áru megbízhatóságára nézve. Kérdésének lényegére térve, lakóhelyére való tekintettel azt ajánlhatjuk csak, intézzen kérdést a Debreczen városa méneskezelőségéhez vagy pedig a szatmári püspökség jószágfelügyelőségéhez, Pusztá-Hídvég, u. p. Sarud (Heves megye), ahol az On által kívánt jelleget tenyésztik, van-e jelenleg ilyen eladó anyaguk. Megjegyzem: hogy

e helyeken értékesebb, ménesbéli minőségű lovakat kaphat. Ha megelégszik a kistenyésztő lovanak minőségével, akkor a szatmármegyei Csanáros község anyagát is ajánlhatjuk. A mezőhegyesi lóárverést rendszeren július hó közepétől tartják meg. Pontos határnapját a mezőhegyesi ménes parancsnoksága szívesen közli, sőt katalógust is küld, ha június hó végén erre vonatkozó kívánságát vele közli.

Kis Mihály.

Kanada mezőgazdasága.

(Élet a prairien.)

Csak nemrégiben értek véget ama vámtárgyalások, miket az Egyesült-Államok és Kanada folytattak s ezekből azt lehet mondani Kanada került ki győztesen, mert az amerikai farmerek máris tiltakoznak a hozott egyezségnek rájuk nézve sérelmes pontjainak végrehajtása ellen.

Az egész világ figyelemmel kísérte eme tárgyalásokat s a „Köztelek” is megemlékezett erről az ezévi február hó 25. számában.

Ez alkalommal bátorkodni: amerikai tanulmányutam alkalmával Kanadában szerzett tapasztalataimat a „Köztelek” olvasókörzsége számára leírni. Én csakis Kanada gazdasági viszonyait ismertetem tőlem telhetőleg, ismeretemet pedig annak a nagy angol gyarmatnak gazdasági viszonyait, mely három oldalról három világtenger által határoltatik s a negyedik irányban nagy vetélytársa: az Egyesült-Államok.

Három világtáj felé szabadon mozog s most a legutóbbi napok határozmányai szerint mozoghat a negyedik irányban is.

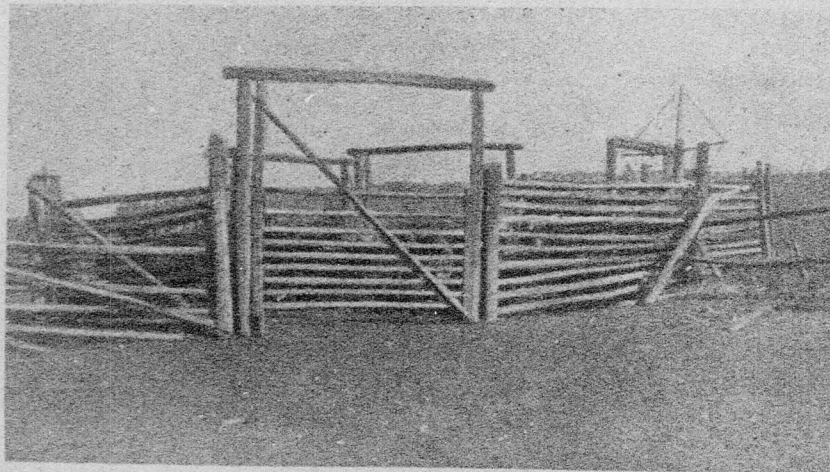
Kanada földje nagyszerű, kikutatlan és bőtermő, termőereje kiaknázatlan s itt az eredete, kuforrása Kanada gazdagságának és rendkívüli gyors fejlődésének.

Középeurópa összes terményei feltalálhatók Kanadában. Egyes déli kerületeiben szépen diszlik a szőlő, czukorrépa-földek bőven ellátják az idevaló czukorgyárakat s különböző helyeken jó dohányt is termesztnek.

Sajátságos terméket szolgáltatnak a kanadai czukorjávorfá-erdők is. Az idevaló alma híres, évenként egy millió font sterlingre rug az export belőle, körte, szilva, barack pedig óriási mennyi-

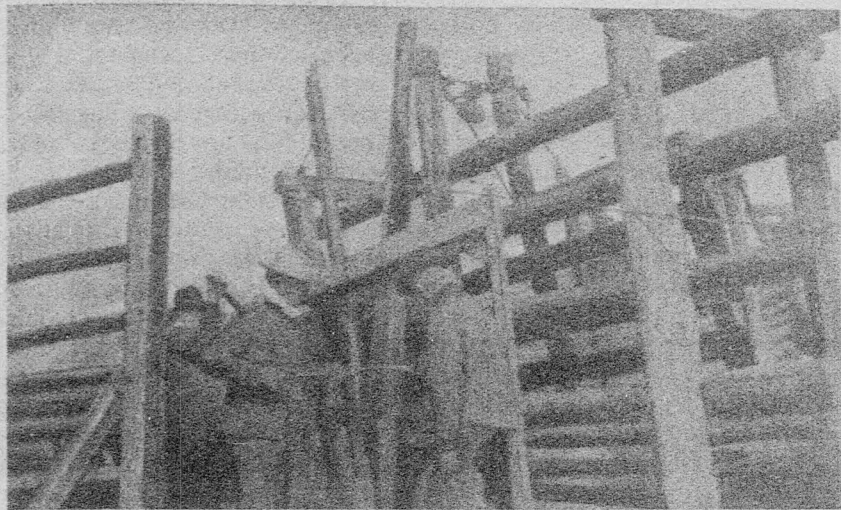
138. Koloniaszakács.

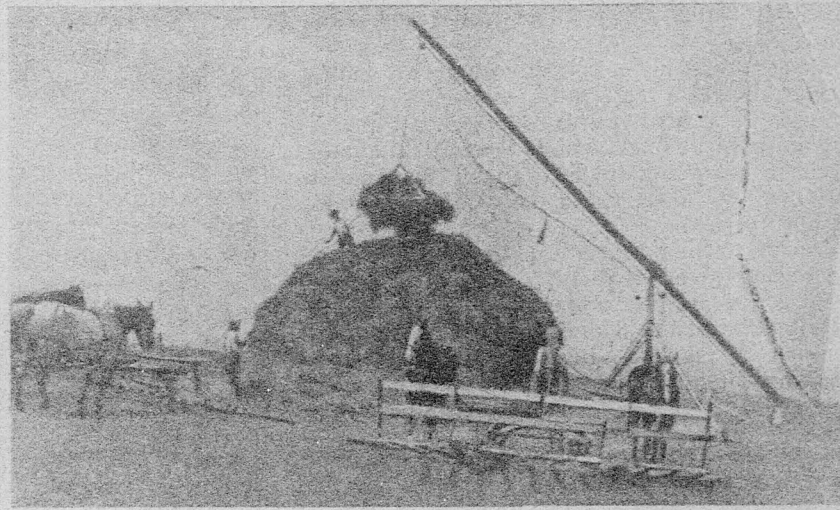
139. ábra. Égető ketrecek.

140. ábra. Bélyegzést végző cowboy-csoport.

141. ábra. Szarvvágás és bélyegzés.

142. ábra. Kazalrakás gölyával.

ségben természetik, a kertészet pedig nagyon előrehaladott s a gyümölestermesztők által az ország különböző helyein rendezett kiállításokon bemutatott eredmények bámulat tárgyát képezik.

De ha még oly érdekesek, oly hasznosok az itt elősoroltak, Kanada jóléte mégis a *buzatermesztésnek* köszönhető. Világhírű gabonatermesztő földje a tóvidéken túl kezdődik s évről-évre terjed oly mértékben, amint újabb területek véletlenk művelés alá az újonnan érkező telepesek által s kiterjednek: *Manitoba, Assiniboia, Saskatchewan, Alberta és Athabasca* kerületekre, mintegy 385 millió acre-vel, miből 100 millió acre eke alá alkalmas.

E területen, minek neve „prairie” nem kell az újonnan érkezőknek sem erdőt, sem fát irtani s ez az egyik oka az itteni gyors településnek, miből a mi magyarjaink is szépen kivesszük részüket. A telepes 2 ökörrrel és egy ekével negyed szekcióját (160 acre) az 5 első tavaszi és nyári hónapban megszáthatja első ízben. Ez a legnagyobb előnye a nyugati és déli fátlan prairie-nek. E terület kövér füvel fedett, itt-ott eserjével, bokorral benőtt s többnyire parkhoz hasonlít. Északi részén s a folyók mentén nagy erdőségek vannak, ugyszintén a „*Rocky Mountains*” hegység oldalai is ezekkel van fedve. Délnyugati része pedig jeles legelő, mi megfelelő öntözéssel — mit most már kezdenek is tenni — csodás termést adnak.

Az a terület, amely mezőgazdaságra alkalmas, 2500 mérföld hosszúságú és több száz mérföld szélességű. Ebből a mivelt terület 30.167.000 acre, míg nagyobb része érintetlen szűztalaj, várva az új gazdákat, kiket Kanada oly szívesen lát.

Az egész ország hálórendszerbe van osztva. Egy-egy „block” (négyzet) egy négyzetmérföld (640 acre) s ezt *szekciónak* nevezik, mely 4 részre van osztva. Az egység a negyedszekció. Nyugaton nem is beszélnek farmról, hanem szekciónálról.

Egyes telepesek azt állítják, hogy egy fél szekció (ami 320 acre), előnyösebb, mint egy negyed, mert a családtagoknak elég munkát biztosít egész éven át s ugart is tarthatnak.

Sohol a világon nem torlódik annyi munka össze a gazdaságokban, mint itt az első két tavaszi héten. A farmerek aratás után azonnal szántanak s így tavasszal, mihelyt a fagy 2 hüvelykre felenged, elkezdik a vetést s az ural-

magasabb átlag 28 bushel volt, egyes helyeken pedig 45 is volt.

1903-ban 14.000.000 bushel volt a buzatermés 24 bushel átlaggal. 300.000 négyzetmérföldnyi területből északnyugaton 193.000.000 acre legelőnek alkalmas s ez óriási területen jelenleg 200.000 juh, 600.000 szarvasmarha és 175.000 ló legel.

Északnyugati Kanada eme legelőit semmi sem jellemzi jobban, mint az, hogy itt mindenféle állat teljesen kihizlalható legeltetéssel, mire pedig az Unió egy állama sem képes abrakfarmány hozzáadása nélkül.

1909-ben egyedül *Manitobában* 2.700.000 aceret vetettek be buzával s 60.000.000 bushel lett a termés, pedig e kerületnek csak egy kis része van művelve. Ha egész Manitoba művelés alatt állana, annyi teremne rajta, hogy egyedül képes lenne egész Angliát ellátni.

Aki oly vidéken él, hol a földnek nagy ára van, nehezen érti meg, hogy miként lehetséges az, miszerint a világ legtermékenyebb földjét Amerikában csupán kéreztől megkapják azok, kik azt művelni akarják. A telepeseket a kormány nagyon támogatja, mert tudja, hogy másként parlagon heverne a sok természeti kincs s ember nélkül nem használható ki a föld termőereje. Azonban súlyt helyez a telepesek képességére s csak azoknak enged át földet, kiknél remény van arra, hogy a földet megtudják művelni.

Minden ember, ki nyugaton földet akar művelni, kap 160 aceret ingyen, míg Ontario és Quebec kerületekben kedvező feltételek mellett, gyakran ingyen itt is.

Hogy pedig minden ember megtudja ezt, gondoskodik arról Kanada, mert minden újságban hirdetményeket tesz közzé. Bennünket speciálisan a magyarok sorsa érdekel s így közlöm az amerikai „Szabadság” erre vonatkozó hirdetését, mely így hangzik:

„A farmer fiának nagy alkalma, miért vár, míg a régi farmot örökölheti? Kezdje meg most jövőendő jólétének és függetlenségének előkészítését. Nagy alkalom vár önre Manitoba, Alberta vagy Saskatchewan-ban, hol ingyen „home-

143. ábra. Cowboy nyári szállása.

kódó kedvező tavaszi időjárás folytán csakhamar kizöldülnek a táblák.

Az utóbbi 14 év átlagtermése buzából acerenként 20 bushel (mérő), míg az elért évi leg-

144. ábra. A billenő szán.

145. ábra. Billenő szán utközben.

stead"-ot kaphat vagy földet vehet mérsékelt áron.

Most van az ideje, nem egy év múlva, midőn a föld drágább lesz. A bő buza-, zab-, árpa-termésből s az állattenyésztésből szerzett haszon folytán az árak emelkednek. Statisztikai adatok szerint a települők száma nyugati Kanadában 1910-ben 60 százalékkal nagyobb volt, mint az előző évben.

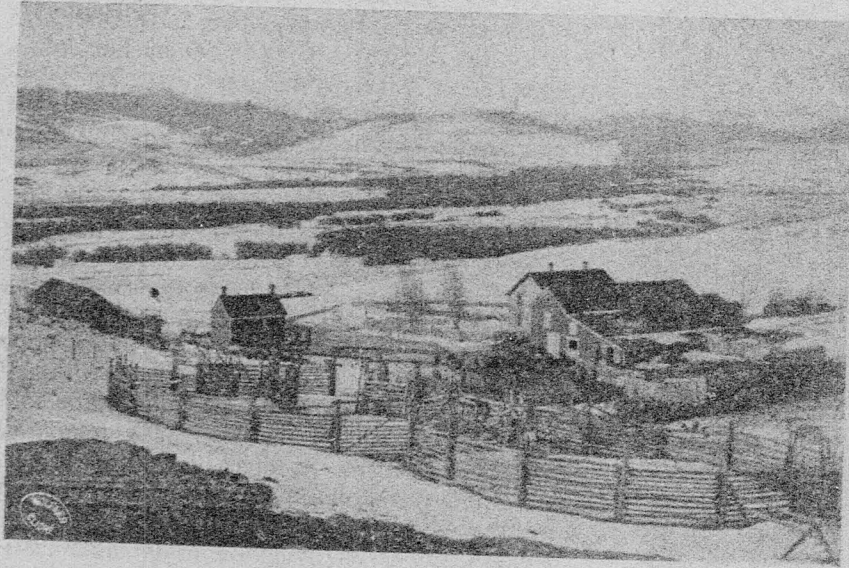
Számos farmer kifizette földjének árát egyetlen termés jövedelméből.

160 acres ingyen homestead és 160 acres előjegyzett terület 3 dollár acreja. Nagyszerű éghajlat, jó iskolák, kitűnő vasúti közlekedés, alacsony viteldíjak, fa, víz és épületfa könnyen szerezhető.

Ezt olvassa nap-nap után minden amerikai magyar s egyedüli vágyuk, hogy a nehéz bányászati és kohómunka árán szerzett centjeiket összerakva, pár száz dollárt félretéve, átvegyenek ily farmot s alig van telep Kanadában, hol az ember fülét meg ne ütne a magyar szó.

Mivel ily könnyen lehet földhöz jutni, majd minden farmer saját ura (87%) és minden szorgalmas farmermunkás, ha pár évig kitartóan szolgál, földbirtokos is lehet.

Az utolsó években a kanadai farmerek által elért terméseredmények nemcsak az Egyesült-Államok, hanem Európa figyelmét is felkeltették. A telepesek tízezrei jönnek évenként ide, hogy az új földet miveljék, különösen nyugaton, míg mások Ontario és Quebec kerületek északi részébe mennek.

146. ábra. Ranch a Rocky Mountains tövében.

147. ábra. A cowboy a telepre érkezik.

Az évenkénti termést az utóbbi időkben átlag 363 millió dollára becsülik, míg az egész mezőgazdasági felszerelést, holtleltár, eleveleltár stb. 1500 millió dollárra.

Különösen figyelemre méltó a kanadaiak modern gazdálkodása. Alig van egy kísérlet eredménye közölve, egy új gép, eszköz fel-találva és azokat a kormány s a farmerek azonnal kipróbálják. Ez annál érdekesebb, mert a farmerek legtöbbször Európa félig civilizált vidékeinek születte, hol kezdetleges gazdálkodás folyt, mondhatni: ősi eszközökkel miveltek a földet, sokan közülük városiak voltak, kiknek alig volt ismeretük a mezőgazdaságban, mikor partra szálltak. Hogy miben leli ez magyarázatát, azt is könnyű kitalálni. Körül van véve egészséges, életfakasztó levegővel s tüzei, hajtja ama remény, hogy az újvilágban jobb életet talál, másrészt meg kitör az emberben szunnyadó, eddig lenyűgözött vágy az ősi foglalkozás után. Nagy szerepet játszik itt még az energia, az akaraterő, ez fejleszti ki azt az ügyességet és élelmességet, mely Kanadát a legmagasabb jóléti államok sorába emeli.

Ez az általános helyzet manapság Kanadában s most vessünk egy pillantást a „rancher” életébe, hadd ismerjük meg az ő életét, de inkább azokét, kik segítenek neki gyűjteni, takarítani, hogy az esetben, ha itt vagyonra tesz szert, hazájába visszatérve független lehessen. Ez az odaadó munkatársa az Európában olyannyira félreismert: cowboy (136. ábra.)

A prairien levő szabad életnek, mit „ranching”-nak hívnak, megvan a maga varázsa, s ez az emberben megőrzött ősi ösztönben rejlik. Az az ember, ki gazdag akar lenni s jólét után vágyik, sohasem fogja elveszteni a küzdésben kedvét, sem nem adja fel a harcot, melyet természetfeletti erővel viv az uralomért. Abbeli törekvésében, hogy a legjobbat elérje, nélkülözést és fáradságot szívesen eltűr a természet ama ajándéka révén, mit lemondásnak s önmegtagadásnak neveznek. Távol a társadalom bilincseitől, ezáltalán ősi szokásoktól, hamar elfelejti a cowboy a civilizáltak szükségleteit s akkor, midőn nem találja meg a prairien az eddigi szórakozásait és a regényességet, miben része volt az ő hazájában, kárpótolja mindezekért más oldalról a természet az ő szépségeivel.

A cowboy élete azonban nem oly hasztalan, mint azt sok ifjú álmodja, habár sokkal unalmasabb, mint bármely más foglalkozás. Sokszor megirták a cowboy törtékeit, azok életét, vitéz tetteiket, vakmerőségüket s ezek után sokan félének tőlük, pedig alapszabályuk véve a társadalom legelőgöcsöb, leghasznosabb tagjai. Vannak egyes időszakok, mikor a cowboy vagy cow-puncher élete ideális, de ez csak pár napig tartó, mert a gondjaikra bizott nyáj összetételése mindig visszatérő munka, mely a végkimerülésig kifaraszt mindenkit, a „kapitány”-tól kezdve az utolsó cowboy-ig.

Ezután jön a bikák összetételése, tavasszal a csorda összegyűjtése, a csordahajtás, borju-

üzleti berendezés, melyre szüksége van mindannak, ki tőkéjét marhatenyésztésbe fekteti. A szarvasmarhák ezreit (lovakat nem is számítva) bélyegezik meg évenként s hajtják a legelőre s ezeket ősszel majd minden esetben teljes számban adják vissza a tulajdonosoknak. Ez az alapja sok farmer létfenntartásának s ennek pontos keresztülvitele a legelőkolónia feladata.

Az egyes legelőkolónia északnyugati Kanadában tavasszal 12-30 tagból, gyakran még többből is áll. Egy ilyen utra induló kolóniát bemutatok a 137. ábrán.

A kolónia feje a kapitány, beosztva melléje 1-2 szakács, 1 kocsimester, a többi pedig mind cowboy, kik mindegyikének 8-10 ló áll rendelkezésre, melyeket természetesen felváltva használnak. A kapitány naponta vacsorakor kiadja a parancsot mindenkinek, kivéve a szakácsot, mert az ilyen részletes parancsra nem szorul. A kolónia ezenfelül még létszámfelüli hátsóval is el van látva s ezekre nappal a kocsimester ügyel, míg éjjel 2 cowboy végzi ezt a munkát, kiket a kapitány kivezényel eme szolgálatra.

Napirend a táborban.

Korán reggel, jóval napfölkelté előtt a szakács, kinek sikerült képét a 138. ábra mutatja, hozzálát a reggeli készítéséhez s nemsokára ezután megélnék az egész tábor. A reggeli elköltése után a cowboyok kiválasztják a használatra alkalmas lovakat, miket felkantároznak és nyer-

hajtás és végül ősszel azok összeszedése, mikor is a hasas teheneket ki kell fogni s ez időben már érezhető a tél hidege is s most kezdődik a fiatal korban alárvult borjúk takarmányozása is, a bikák csordákba való hajtása és még sok olyan munka, mit itt mind el-sorolni nem lehet.

Ama területet, mely marhalegeltetésre szolgál, keletről a Cypress-hegység, nyugatról a Rocky Mountains, délről az országhatár, északon pedig a Kanada-Pacific vasút határolja. Az utóbbi időben kiterjesztették a legelést a vasutvonalon túl is, de ez nincs még szervezve. Ezt a nagy földdarabot „Range”-nak nevezik s ezen belül a marha szabadon legel, mint mondják: „szabadon mint a szél”, rábizva a cowboyok gondos csoportjára, kik az állatokat ősszel ismét összerelik.

Ez a nagy terület legelőkerületekbe van osztva, melyek mindegyike egy odaváló „szarvasmarhatenyésztő társaság” vezetése alatt áll. Ezen terület végérvényesen határoz az összes legeltetési ügyekben, mik kerületükben előfordulnak. Ők határozzák meg a legeltetés kezdetét, ők nevezik ki a csapatkapitányokat, övék a felszerelés, mint az aklok, az élelmező-kocsik, sátrak stb. s megállapítják, ki mennyi marhát hajtathat legelőre s beszedik a legeltetési díjakat.

Kanada nyugati részében 18 ilyen szabályszerűen szervezett legelőtársaság s ezenkívül 6 kisebb társaság van. Így tehát az egész „Range” tökéletes szervezettel bír. Ez egy oly

gelnek. A tábor ezek után csakhamar megürül s nem marad otthon senki a szakácson, kocsimesteren és ama két cowboyon kívül, ki ór volt az elmúlt éjjel, mert ezeknek az utazás napjain kívül hosszabb nyugvás van megengedve.

A lovasok kettésével, hármasával elszélednek a szélrózsa minden irányában s ezzel megkezdődik a napi foglalkozás.

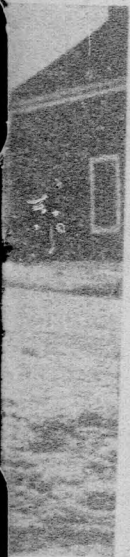
Legelőszőr is a marhákat nagy félkörbe terelik s elkezdik a borjúk szétválasztását, ami igen érdekes dolog. A „cutter” lassan keresztüllovagol a csordán s kiválaszt egy borjastehenet, melyet lassan a félkör széle felé terel, mit a cowboyok állandóan körüllovagolnak, hogy megakadályozzák az állatok kitörését. Mihelyt a borjas tehén a kör széléhez közeledik, a csordát hirtelen összehajtják s az égetőketrecz felé terelik, mik a legelőkön minden 20 mérföldnyi távolságban vannak felállítva. (139. ábra.)

A borjut itt elválasztják anyjától s heterelik az akolba. Mihelyt benn van, egy cowboy az oldalán lelógó kötéllel óvatosan háta mögé kerül lóháton s egy ügyes, mesteri kézműdolgot következik, miközben a ló hirtelen megáll s a borju már a hurokban van, melyet a cowboy a hátsó lába elé dobott. Ebbe beugrik a borju s természetesen fogva lévő hátulsó lába, az ugrás a földre dönti. Ezután egy ember a megfelelő helyzetbe igazítja s várja így az anyai örökséget, vagyis a bélyeg rásütését, mert a borju mindig azt a jelet kapja, mit az anyja. A bélyegzés mesteri kezet kíván. Erősebb

... van mind-
... fekteti. A
... is számitra)
... a legelőre s
... seiben teljes
... soknak. Ez az
... ak s ennek
... nia feladata.
... ugati Kanadá-
... gyakran még
... duló kolóniát

... szta melléje
... bi pedig mind
... ó ló áll ren-
... sen felváltva
... acsorakor ki-
... éve a szaká-
... rancsra nem
... létszámfeletti
... e nappal a
... wboy végzi
... ezényel eme

... ott a szakács,
... tatja, hozzá-
... kára ezután
... zeli elköltése
... használatra
... nak és nyer-

... ar megürül
... son, kocsi-
... ki ör volt
... zás napjain
... edve.
... lszélednek
... el megkez-

... orbe terelik
... ami igen
... eresztüllo-
... astehenet,
... rel, mit a
... k, hogy
... Mihelyt a
... a csordát
... trecz felé
... mérföldnyi
... bra.)

... heterelik
... cowboy az
... áta mögé
... ézmozdu-
... én megáll
... et a cow-
... bengrik a
... első lába,
... ember a
... az anyai
... mert a
... az anyja.
... Erősebb

vagy gyengébb nyomással a jel olyannyira el-
mosódik, hogy egy év múlva még az sem ismeri
meg, ki azt rányomta. Itt megjegyzem, hogy
mindazok, kik a nyilvános legelőre állapot haj-
tanak s azt bélyegeztetik, a jegyüket a *Regina-
ban, Sask* székelő lajstromozási hivatalnál lajst-
romoztatni kötelesek bizonyos összeg lefizetése
mellett, mert oly bélyegzővel süttetni nem sza-
bad, amely nincs lajstromozva.

A bélyegzés a következőképp történik: Ama
cowboy, ki ezt végzi, mintegy 20 sütővasat
kivesz a tűzből s a vörösszót kiválasztja s
azt rányomja a borjura. Az egész munka 20
másodpercig tart.

Egy ilyen munkát végző cowboy-csoportot
látunk a 140. ábrán, kik jót mulatnak a dolgon.
A két szélső kezében a lasszó, balról a második-
nál a szarvvágó olló, míg a tőle jobbra lévő
cowboynál a sütővas.

A tehének szarvai levágnak s ez alkalom-
mal bélyegzik is őket, ha friss vásárlásuk.
Ilyen munkát látunk a 141. ábrán. A tehén fejét
beszorítják s egy orrkarika alkalmazásával le-
kötik. A tehén törzsét oldalt az akolhoz szor-
ítják s egyszerre be is bélyegzik.

Az itt leírt munka nap-nap után ismétlődik
s csak kisérsze ama nagy munkának, amivel
a tavaszi hajtás jár.

Ha azt mondom, hogy e munka fáradságos,
nem használom a helyes kifejezést, mert ennek
véghezvitele több, mint fáradság s alig van
ideje a cowboynak magát kipihenni, mert tart
a munka késő napestig s a vacsora után még
elő kell keríteni a másnapi ennivalót is, vagy
gyakran megesis, hogy az éjjeli vihar által szét-
zavart nyáját, elszabadult lovakat kell össze-
terelni.

Minden egyes kolóniának megvan a maga
területe, melyen belül legeltet s gyakran meg-
esis, hogy például a *Medecine Hall*-i kerület-
ből találnak ősszel marhát a *Galgary* vagy
Regina-i kerületi legelőkön, de a bélyeg után
ismerik a gazdáját s egyik kolónia a szomszéd
kolóniáig terelve az elkoborolt állatot, visszajut
ismét legelőterületére s alig van rá eset, hogy
a legelőre bocsájtott állatok ne küldetnének teljes
számban vissza tulajdonosaikhoz, kik folytatják
annak téli eltartását, illetve kiteleltetik; széna
van elég.

A telelő hely rendszerint fás védett hely,
közepén tisztással, hová aztán naponta kiviszik
a takarmányt. Az egész tér dróthálósdrony-
nyal van körülvéve.

A kanadai farmernek nem ad gondot a széna
előteremtése, mert gazdaságának majd fele rét,
s ott összegyűjtve a szénát a 142. ábrán látható
két ló által tolt géppel s golya segítségével azt
ragyméretű boglyákba rakatja.

Nem ad gondot a takarmány téli elszállítása
sem, mert van ahhoz való praktikus billenő
szánja, minek segítségével bármilyen uton is
könnyen viszi a terhet egyik helyről a másikra.

E billenő szán sikerült képét a 144. ábrán
mutatom be az olvasónak s hogy az mily uton
biztosan jár, látjuk a 145. ábrán.

Bemutatom végül a „Sziklás-hegység“ nyul-
ványai mellett elterülő rancher telepét. Nem
kevesebb, mint 42.000 acre területet dirigálnak
innen. (146. ábra.)

Itt lakik a földesur családotul, itt laknak az
összes cowboyok, kik mind nőlenek s a telepen
csakis a legszükségesebb állatok vannak, mik-
nek termékei az élelmezésre fordítottak; vagy
pedig az előforduló munkákat végzik.

A jószág szét van szórva az egész gazdaság-
ban s minden csoportnál egy cowboy, ki aztán
kis összeütött „log cabin“-ban lakik kinn.
(143. ábra.) E kinn élő cowboy hetenként egy-
szer bemegy a telepre vezetéklovával s ott
kikapja egy heti ételmét, mikor aztán egy hétig
ismét az isteni gondviselésre van bízva. (147.
ábra.) Talán jó is nekik e nagy elhagyatottság,
e magány, mert a legtöbbje valaha mind jobb
napokat látott európai „gentleman“ volt, kik
vagy kényszerűségből, vagy nehéz, küzdelmes
élet sok viszontagságai után lemondva a remény-
ről, hogy valaha rájuk szülőhazájukban kiderüljön,
elhagyták otthonukat, hogy kihasználva a nyers
természeti erőt, itt új életet kezdjenek s kezdik
is ama helyen, mely első Kanadában: a föld-
művelésnél.

Boldogul is legtöbb, mert pár év múlva saját
ura lesz, megismeri, megszereti a gazdálkodást,
inádja a természetet s észre sem veszi, miként
lett idővel hasznos kanadai polgár.

Sárosy Lajos.

Jegyzetek Bulgária mező- gazdaságáról.

I. Bulgária mezőgazdaságáról általában.

Bulgária par excellence mezőgazdasági állam
s meg is találhatók az országban mindazok az
előfeltételek, amelyek az intenzív mezőgazda-
sági kultúra kifejlesztésére képessé teszik. De
azért, bár a Balkán-félsziget államai között
függetlensége óta a legnagyobb mértékű fejlő-
dést mutatja a bulgár királyság, mezőgazdasági
viszonyai a mi fogalmaink szerint még mindig
igen kezdetleges fokon állanak.

Az okokat felesleges kutatni, ugyanazokat a
motivumokat lehet megtalálni az intenzív gazda-
sági kultúra gátló körülményei között Bulgáriá-
ban is, mint a kelet többi államaiban. A sajátos
helyzet és a viszonyok, a fejlődés originális
bizancci jellege, a speciális keleti intézmények,
mint a házközösség, a nagybirtokok hiánya, az
ujtásokatól való idegenkedés, ezek és hasonló
okok idézik fel, hogy hamarosan rem tudnak
felemelkedni az európai kultúra niveljára.

Mint a mi fogalmaink szerint minden kez-
detleges kulturájú népnél, a bulgárnál is a kor-
mánya rául a feladat a mezőgazdaság emel-
sére. S a bulgár kormányokra valóban nem
fogható rá, hogy tényleg volna. Ellenkezőleg,
a Balkán összes államai között ők fejtettek ki
legnagyobb tevékenységet arra, hogy a helyes
fejlődést előidézzék.

Végzi pedig a feladatát elméleti és gyakorlati
ismeretek terjesztésével, intézmények létesítésé-
vel, segélylyel, törvényhozási intézkedésekkel.
Felsoroljuk néhány intézkedését.

Meghonosította már a vándortanítói intéz-
ményt a mezőgazdasági felügyelők személyében,
akiknek létszámát folyton szaporítja, alsó- és
középfokú földművelőiskolákat állít fel nagy
számban, azonfelül időnként rendez gyümölcs

és borászati, selyemtenyésztési és méhészeti
gyakorlati szaktanfolyamokat. Gondoskodik a
mesterséges trágyázásról, amelytől a nép eddig
nagyon idegenkedett, tervbe vette az apró par-
cellákra aprózott birtokoknak tagosítását. A köz-
ségi ngarföldekről szóló törvény életbe léptetésé-
vel sok földművelőnek adott alkalmat olcsó föld
vásárlására. Mezalakította a mezőgazdasági taná-
csosok intézményét, olyformán, hogy a főváros-
ban egy országos és minden kerületben egy
kerületi tanácsot alakítottak, amelynek tagjai a
földművelésügyi minisztérium tisztviselői, a mező-
gazdasági iskolák igazgatói, az agrárbankok
vezetői stb. Ezek azután tanulmányozzák a
mezőgazdaság bajait és igényeit, javaslatokat
tesznek a kormánynak és a kerületi hatóság-
oknak. A takarmánytermesztés fejlesztése cél-
jából a kormány és a kerületek állandóan nagy,
mennyiségű magot osztanak ki ingyen. A hegyi
patakok szabályozása végett külön irodákat
tartanak fenn. Nagy tevékenységet fejt ki végül
a szövetkezeti mozgalom fejlesztése és terjedése
érdekében. Egyik leghatásosabb intézkedése volt
a „Mezőgazdasági Bank“ létesítése, mert ez a
bank egy fontos hiányt pótol, amennyiben
ugyanis lehetővé teszi a gazdáknak a mező-
gazdasági gépek és eszközök beszerzését. A pri-
mitív eszközök okozzák ugyanis nem csekély
mértékben a mezőgazdasági kultúra kezdetle-
gességét. A beszerzést a bank most már a leg-
szegényebb gazdának is lehetővé teszi, ameny-
nyiben a kívánt cikket beszerzési áron, hosszú
lejáratu részletfizetéssel mellett engedi át. Ez
azután tönkretette a magánügynökök garázdál-
kodását. A bankhoz hasonló eljárást követ
egyebiránt a nemzeti mezőgazdák társasága is.

A primitívebb gazdasági eszközök használata
természetesen még mindig nagyobb, mint a
modern eszközöké.

A legutóbbi megszereshető statisztikai kimu-
tatás szerint volt Bulgáriában összesen 430,048
eke. Ebből 391,225 faeke, 37,457 vaseke, 1466
vaseke tengeriföldekhez és szőlőkhöz. Szóval
csak minden tíz faekére jutott egy vaseke.
Gazdaságok szerint minden 100 gazdaságra 99
eke jutott és csak minden tizenegyedik gazda-
ságra egy vaseke. E kimutatás szerint ugyanis
Bulgáriában 433,870 önálló gazdaság állott fenn.

Más modern gazdasági eszközök közül talál-
ható még Bulgáriában ugyancsak e kimutatás
szerint 44,433 borona, 89 ve ögép, 104 fűkaszálo,
1385 kaszálógépek, 125 csepőgépek, 3,481 kuko-
riczamorzsoló, 3017 szélrosta, 3315 trieur, 10,782
permetező, 113 szőlőszájto, 94 szőlőmalom.

30 millió decar művelés alatt levő földhöz
ugyanancsak kevés gazdasági eszköz. Mennyit kell
még az országnak fejlődnie, ha főleg hozzá-
vesszük, hogy az egész földterület kerekén
96 millió decart tesz ki.

Magának a földterületnek kihasználása, ha az
utóbbi 25 esztendő eredményét vesszük, a bal-
káni viszonyok között elég gyors lépésben halad.

Míg ugyanis 25 esztendővel ezelőtt Bulgária
mai területéből (tehát beleértve Kelet-Ruméliát
is) 792,000 hektár volt művelés alatt, ma a meg-
művelt terület mennyisége 2,903,371 hektárt
tesz ki.

Még pedig esik:

A természetes jéggel való hűtés tisztátalan, egészségtelen, megbízhatatlan.

A mesterséges hűtés (gépi uton) ideálisan tiszta, állandó, megbízható és hatá-
sos. **Ahol tejmanipulá-**

ció van, tojás, gyümölcs, zöldség, hus, vadhus konzerválódó, csakis a mesterséges hűtés az egyedül eredményes.

Urasági lakások, kastélyok, gazdaságok, ha valamely üzemerő áll rendelkezésükre (villamos világítás, malom, erőhajtású tejgazdaság vagy takarmánkamra, csepőlkészlet), **termeljenek** maguk gépi uton jeget és **készítsenek mesterséges hűtőkamrákat.** Nem drágább a mesterséges jég és mégis óriási előnyös a gazdálkodónak.

Forduljon:

REICHEL és HEISZLER vegyipari gépgyár részvénytársasághoz

Telefon 98-10 és 50-85.

Budapest, X., Noszlopy-u. 1.

Telefon 98-10 és 50-85.

gabonafélékre	2.158.338	hektár
ipari növényekre	75.890	"
főzelékfélékre	38.560	"
konnyakertekre	22.199	"
zöldségfélékre	8.231	"
takarmanyfélékre	495.658	"
szőlőültetvényre	89.817	"
rózsakertekre	7.196	"
gyümölcsösre	7.029	"
eperültetvényre	853	"

Megjegyezzük végül, hogy Bulgária egész kiterjedésében kiválóan termékeny és gazdag talajjal bír; földje valamennyi közép-európai gazdasági terményt dusan megtermi. *Szegh Dezső.*

A székely nők gazdasági kiképzése.

A Köztelek ezévi 35. számában *Ehenné Keményffy* Katinka cikket irt a székely nők gazdasági kiképzéséről. Fejtegetéseiben igen sok a figyelemre méltó részlet, de teljes egészében mégsem értek egyet cikkirővel. Különösen a leirt viszonyokból általa levont következtetések nem fedik a valóságot.

A Székelyföldet törpegazdasági révén Hollandiához hasonlítja és oly magas fokra óhajtaná emelni a belterjes gazdálkodást, mint Hollandiában, vagy a dánoknál van. Célhoz vezetőnek a székely nők gazdasági kiképzését tartja.

Fősorolja a székely nő speciális helyzetét. A székely asszony az év legnagyobb részében a férfiakat helyettesíti a mezei munkában, „mert a férfiak egy kis pénzmagért kénytelenek kimozdulni gazdaságukból”. Ennél a tételnél gondolkodom, mert cikkirő szerint a székely asszony előtt nincs olyan nehéz munka, amelylyel meg ne birkóznék. Szánt, vet, kapál, arat, szénát csinál. Emellett anyai kötelességének is eleget tesz. Soha ki nem fogy a teendőkből, mert ő készíti a család ruházatát, ő állítja elő a ruházat anyagát. Nemesak a kenderből készülő fehérneműk anyagát teremti elő, hanem ő nyirja, mossa, fonja a juhok gyapját, miből férfruhát, ágytakarót stb. készít.

Ebből az következik cikkirő szerint, hogy haszonkértességgel foglalkozni nem ér rá. Gazdálkodása teljesen teljesen külsőre. A kukoricát két kapálás után rábizza az Istenre. Kerti területét beülteti káposztával és egyptár kapásnövényekkel. Nem csinál bajt, gondot magának sok munkát és gondozást igényelő zöldségfélékkel. A házi dolgok aprólékos elvégzésére nem ér rá és ebből az következik, hogy a háztartáshoz nem is igen ért. (?) Cikkirő szerint a székely asszony főzni sem tud, csak egy-két ételt. (Az illatos kaszás leve, tárkonyosan főzve jobb a pesti huslevesnél.) És azt írja tovább cikkirő, „hogy a kisüzemek virágozzanak, a család minden tagjának otthon kellene dolgoznia”.

Eszembe jut erre a Balmazújvároson most husvétkor tartott országos kisgazdaggyűlés egyik szónoka, aki kijelenti panaszosan, hogy 15 holdon egész családja segítségével nem bír bevenni évente többet ezer koronánál. És ezt az Alföld Kánaánján lakó kisgazda panasolja. Most ezek után mit vár cikkirő a Székelyföld kavicsos, sziklás oldaláról, vagy a vizek mentén fekvő és

évente áradásoktól fenyegetett földektől, amiből csak öt hold is alig akad a székely kisgazdának? Cikkirő szerint a székely kisgazdát a kis földjéhez kell kötni. De kérdem, hogy hol van a világon az a mezőgazdasági üzem, amely az ipari munkáért fizetett bért meg tudja fizetni? A székely kisgazda, csekély kivétellel ipari munkát végez. A gyergyói székely favágással és faragással foglalkozik, tutajt szállít. Vasuti kocsit rak. Egyszóval olyan bért fizetnek a munkájáért, amiből szépen visz „pénzmagot” haza a családja részére. Csik, Háromszék egyrésze szintén erdei faiparnál foglalkozik. A hétfalusi csángók Bukarest legjobb építőmunkásai. Az a része a székely kisgazdának, amely Romániába megy át nyári munkára szintén szépen keres, mert nem napszámért, hanem általában (részért vagy kialakított összegért) dolgozik. Egyszóval a mezőgazdaságot a bért a székely kisgazdának megfizetni nem bírja, amelyet iparnál vagy romániai mezőgazdasági munkánál talál.

Cikkirőnek igen szép és ideális ezéja az, hogy a székely munkaerő itthon találjon érvényesülésre, de a hétfalusi csángó, aki Bukarestben ezer társával a paloták építésénél, mint pallér és más mesterember ezeket keres, nem hajlandó az itthon levő egy koronát a romániai 3-4 frank tiszta keresetért felcserélni.

Szép virágos kertnek képzelem átalakítani a Székelyföldet a cikkirő. Ez igen helyes és hasznos gondolat, de a székely nők gazdasági kiképzésével ezt elérni nem fogjuk, hiszen a székely asszony szánt, vet, kapál, arat, esépel, fon, szöv, varr, káposztát és más a házához szükséges viteményt termeszti, az állatokat ellátja, megfeji — Istenem, még mit tegyen a székely asszony? Hiszen az összes ruhaneműt ő állítja elő, ő varrja meg. A háza hóféhrre van meszelve, az inge sajátkezű szép himrissel van készíve. Tehát ezzel a rudással akarunk még többet huzatni? Lehetetlen.

A székely leányokat igen is lehetne és szükséges is gazdasági ipari és háziipari kiképzésben részesíteni, amire a székelyföldi talajviszonyok miatt valóban rá vannak utalva.

Csak hogy ipart teremteni nem érdemes addig, míg a székely iparnak piacot nem hódítottunk. Hol van Budapesten egy székely ipart árusító bolt? Élelmes székely cigányok ezrei házalnak az ország minden részében és árulják az osztrák gyáriipari termékeket, mint tiszta csupa igazi székely háziipart. De székely iparnak hírét se hallom tizenkét év óta a fővárosban. (Cikkirő nem nézett jól körül. Szerk.)

Tehát ezeket a megjegyzéseket szintén szíveleje meg cikkirő akkor, midőn a Székelyföld lakóinak érdekében mozgalmat indít, mert amint említettem: a székely kisgazda, aki faiparnál, építési iparnál és jól fizetett romániai mezőgazdasági munkában szép jövedelmet hoz haza, az nem találja meg a számítását a kis földcsekéjén, a csekély jövedelem mellett, bárha belterjesebben gazdálkodna is, mint a jelenben. Gyergyóban, Felecsikban csak zab terem. Hiábavaló erőlködés itt a zöldséggel vesződni. Csupán a havasi tejgazdaságok felállítására — melyet még boldogult Forster Géza ajánlott — és a megfelelő területek gyümölcsfákkal való betelepítése adnának lendületet a székely gazdaságnak.

A székely leányok országozása, elkalandozása ellen megpróbálandónak vélem én is a székely leányok gazdasági és ipari kiképzését, különösen, ha azt éppen cikkirő vezetésére bíznák, hol hosszu evek tapasztalatait és a székelyföldi viszonyok ismeretét tudná érvényesíteni a Székelyföld javára. *P. T.*

„In sich” játék a tőzsdén.

A tőzsdén folyó hazardjáték már magában is elegendő áldozatot követel. Az áldozatok számát különösen növelik azonban ugyszólván a börzén kívül operáló bizományos cégek, amelyeknek keresete abban áll, hogy a tőzsdéi üzletekben járattal közönséget játékra csábítják, számításukat velük a saját tanácsadásuk szerint tétetik, a rájuk bízott ügyleteket azonban a tőzsdén nem effektuálják, hanem úgy intézik a dolgot, hogy az árfolyamok differenciái lehetőleg az ő javukra szolgáljanak, a felszámított provízió révén a netáni nyereséget saját maguknak biztosíthatják és bármilyen árkonstelláció mellett mindig ők legyenek azok, akik jó üzletet csináltak. Ezen kizsákmányolási művelethez igen jó eszközt szolgáltatott a lelkiismeretes bizományosok kezébe a kereskedelmi törvény 381. §-a, amelynek értelmében a bizományos, amennyiben a bizomány tárgyát tőzsdéi árak vagy értékek vétele vagy eladása képezi, a megszerzendő árukat eladóként maga szolgáltathatja, a bizományban átvett árukat pedig vevőként maga megtarthatja.

Évek hosszu során keresztül ezernyi és ezernyi megkopasztott áldozat adta meg az árát ennek az ugynevezett „in sich” játéknak. Csak ujjában foglalt állást bizonyos mértékig a tőzsdéi választott bíróság ezen szédelő cégek ellen. A rendes bíróságoknak ritkán van alkalmuk hasonló ügyekkel foglalkozni, mert hisz a bizományos minden ilyen esetben ki szokta kötni a tőzdebíróság illetékességét. Mégis voltak esetek, midőn a rendes bíróság is beleszóllhatott a kérdésbe, amde többnyire az ultraliberális álláspontot foglalták el és a hibás törvény rideg magyarázatával csak megkönnyítették a rosszhiszemű garázdálkodást. Ujjában más szellő kezd lengedezni az igazságszolgáltatás berkeiben is, amelynek a tanúsága többek között a budapesti kir. ítélőtáblának egyik elvi jelentőségű határozata, amelyben a kir. ítélőtábla elvű kimondotta, hogy az „in sich” játéknak csak akkor van helye, ha minden előfeltétele meg van annak, hogy a bankbizományos kötelezettegeinek meg tud felelni s nem gyakorol a szerződő fél elhatározására befolyást.

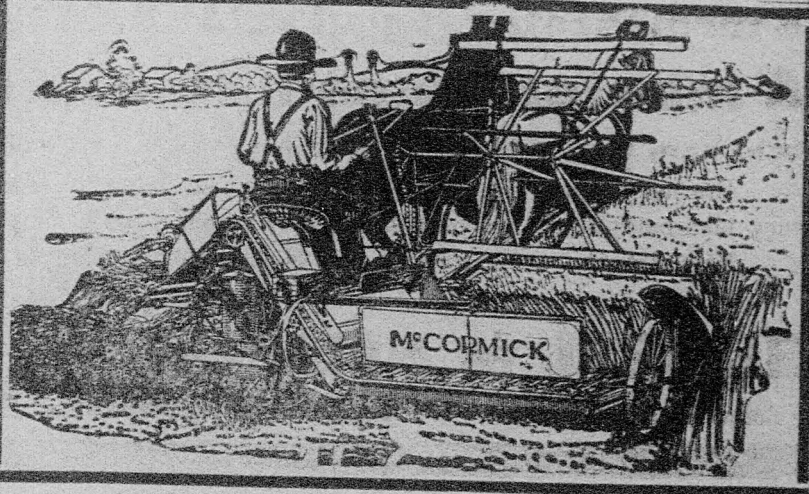
Ennek az elvi kijelentésnek igen érdekes indokolása van, főleg azért, mert kiméletlen bírálatot mond a 381. §-ról, midőn az annak alapján üzött visszaélésekről kiméletlenül lerántja a leplet. Hogy ez a bírói indoklás büntető ügyből kifolyólag látott napvilágot, az mitem von le értékeiből, sőt annál élesebb világításba helyezi az állapotokat és annál nagyobb meggyőző erővel hat, midőn azt dokumentálja, hogy az az eljárás, amelynek segítségével ez a fosztogatás annyi időn át folyt, tulajdonképpen a büntető-törvénykönyvbe ütközik. Az indoklás lényeges pontjait itt közöljük:

Eredeti amerikai fűkaszaló-, marokrakó- és kévekető- aratógépek

legjobb a világon

jutányosan kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál
Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

alkalandozása
én is a székel
zését, külön
etésére bizna
s a székel
yesíteni a Szé
P. T.

Tőzsdén.

nár magában is
dozatok számát
ólván a börzén
k, amelyeknek
dei üzletekben
itják, számítá
szerint tételik,
an a tőzsdén
zik a dolgot,
lehetőleg az ő
ított provízió
maguknak biz
lláció mellett
üzletet csinál
ethez igen jó
etes bizomá
vény 381. §-a,
amennyiben a
vagy értékek
szerződő áru
a bizomány-
a maga meg-

nyi és ezernyi
g az árát
teknak. Csak
tekig a tőzs-
zégek ellen.
an alkalmuk
hisz a bizo-
zokta kötni a
oltak esetek,
hatott a kér-
berális állás-
örvény rideg
ok a rossz-
más szellő
ás berkeiben
zött a buda-
jelentőségű
la elvül ki-
csak akkor
van annak,
einek meg
dó fél elha-

érdekes in-
etlen bír-
ának alap-
leráutja a
ntető ügy-
itsem von
sba helyezi
győző erő-
gy az az
osztogatás
a büntető-
lényeges

A kir. ítélőtábla az elsőfoku bíróság jogi álláspontját nem fogadta el; mert igaz ugyan, hogy a kereskedelmi törvény 381. §-a értelmében a bizományosnak jogában áll az, hogy amennyiben a bizomány tárgyát tőzsdei vagy piaci árral bíró áruk, váltók vagy értékpapírok vétele vagy eladása képezi, a megszerzendő árukat eladóként maga szolgáltatathatja, a bizományban átvett árukat pedig vevőként maga megtarthatja; ebből azonban jogszerűen csak az a következtetés vonható le, hogy amennyiben a tőzsdei árral bíró értékpapírok vétele vagy eladása csakis az árfolyamkülönbözetre való játszás célját szolgálja, a bizományos mint önszerződő fél az árfolyamkülönbözethez eredő kockázatot magára vállalhatja ugyan, de csak abban az esetben, hogyha minden előfeltétele megvan annak, hogy egyrészt kötelezettségének megfelelően, másrészt ha a maga részéről semmiféle befolyást nem gyakorol — sem közvetve, sem közvetlenül a vele szemben szerződő félnek, a megbízónak az elhatározására.

Mihelyt ugyanis a bizományos a megbízóval szemben mint önszerződő fél lép fel: közte és a megbízó között érdekelletét keletkezik és nemcsak a kereskedelmi tisztesség szempontjából, de a törvény erejénél fogva is eleve ki kell zárni annak a lehetőségét, hogy a bizományos abba a helyzetbe juthasson, hogy a megbízónak mint vele szerződő félnek elhatározására befolyást gyakorolhasson.

Már pedig „in sich” játéknál a bizományosnak az az érdeke, hogy az előálló árfolyamkülönbözethez neki és ne a megbízónak legyen haszna; ha tehát a bizományos a megbízó elhatározására befolyást gyakorol, azt csakis a saját anyagi előnye érdekében és a megbízónak vagyoni hátrányára tehetné meg.

A vád tárgyává tett esetekben N. M., mint a „N. M. és társa” cég tulajdonosa szaklapot indít meg; ügynököket utaztat abból a célból, hogy magának ügyfeleket szerezzon, az ügyfeleket a tőzsdei játékra csábítja és azoktól megbízásokat fogad el; a megbízásokat nem effektuálja, hanem a megbízókkal szemben mint önszerződő fél lép fel.

A szaklap előállítás és terjesztési költsége, valamint az egyéb üzleti költség a cég fennállásának ideje alatt megközelíti az 500,000 koronát, ennek a fedezetét pedig csakis az az összeg áll rendelkezésre, amit a csendes társ fizet be az üzlet pénztárába.

Ez az utóbbi összeg azonban alig teszi ki a „regie”-nek 12%-át; így üzleti tőke mellett a cég milliókra menő forgalmat csinál és a kockázatot magára vállalja oly kötések után, melyeknél az árfolyamkülönbözethez előálló veszteség százezrekre rug.

A tények tehát amellet bizonyítanak, hogy a tőzsdei értékek árfolyamának reá nézve kedvezőtlen alakulása esetében a cég képtelen lett volna a felek nyereségének kifizetésére.

A szakértői vélemény idevonatkozó része tarthatatlan.

A cég a brassói cellulozegvár r. t. és a jungbunzlaueri szesz- és vegyszeti gyár r. t. részvényeiből ügyfeleinek többet adott el, mint amennyit a két vállalat egyáltalán kibocsájtott:

ezen részvények tényleges szállítása tehát fizikai lehetetlenség.

A cég üzletfelei a fentebb említett 2 papíron, árfolyamkülönbözethoz címén 1.200.000 veszítettek.

Kétségtelen az is, hogy a cégnek az „in sich” játékra megfelelő tőkéje nem volt és így hiányzott az előfeltétele annak, hogy kötelezettségének megfelelően.

N. M. megfelelő tőke nélkül oly nagyarányú „regie”-vel dolgozott, hogy neki csakis a saját anyagi előnye állhatott érdekében akkor, amikor feleinek bizonyos ügyletek megkötésére ajánlatot tett.

Mindezek alapján, tekintettel még arra is, hogy az anyagi siker érdekében a terheltek között az előzetes egyetértésnek meg kellett lenni és ennek értelmében a közös, tervszerű eljárás eredményének kell tekinteni a sértettek anyagi károsodását: a kir. ítélőtábla bizonyíthatónak látta, hogy terheltek a vád tárgyává tett cselekményeket elkövették.

Ennélfogva a kir. ítélőtábla az eljáró vádtanács végzését megváltoztatta és terhelteket a rendelkező rész értelmében vád alá helyezte.”

Szilárd Ferencz dr.

Amerikai tanulmányut értéke.

Együttal válasz az alábbi kérdésre:

1. Amerikának közgazdasági, de kivált mezőgazdasági élete alkalmas adna-e — az angol nyelv ismeretét feltételezve — egy magyar gazdasági akadémiát végzett, megfelelő gyakorlatu ifjunak kellő érvényesülésre?

2. Amerikában a tapasztalásra és tanulásra való lelkiismeretes törekvésben eltöltött néhány esztendő az ember kvalitását módosíthatná-e annyira előnyösen, hogy itthon épp a módosulás alapján, a nélküle is elérhető s az említett képzettségnek megfelelő pozíciónál magasabb, vagy hasonló, de elsőrendű pozíció elnyerése remélhető legyen?

3. Hazánk s az újvilág közgazdasági életének összeköttetésébe, ha ugyan van ilyen, a feltételezhető hazai viszonyok ismerete alapján s a megszerzett újvilági ismeretek után existenciát jelentőleg bele lehet-e helyezkedni?

E három kérdés az, mire szives felvilágosításukat kérem, megjegyezve, hogy a kombinációkból úgy a szerencse, mint a szerencsétlenség eshetőségét kikapcsolandónak tartom; csakis a külső támasz nélküli, egyéni akarattal, erővel, normális képességgel vértezett embernek a mostani viszonyokból kalkulálható kilátását óhajtanám tudni.

Galambos.

F. Gy.

1. Amerikának úgy általában közgazdasági, mint különösen mezőgazdasági élete minden erős, egészséges fiatal munkaerőnek ad alkalmat az értékeknek megfelelő érvényesülésre, de nem európai értelemben, hanem az amerikai élet módja szerint.

Az életnek azok a formái, melyeknek korlátai mi, európaiak, annyira bele vagyunk szorítva, de annyira béle is kapaszkodunk, Amerikában alig érvényesülnek. Iskola, oklevél, bizonyítvány magában ott existenciát nem nyújt,

hanem az, hogy mit tud, mennyit nyújt és minő sikert bír fölmutatni az egyén.

Az a szaktudás, amit a magyar vagy általában európai gazdasági szakképzés és némi gyakorlat átlagosan egy ifjunak nyújt, valami különös előnyökkel az Egyesült-Államokban éppen nem biztosít.

Ma már ilyen átlagos minőségű szakemberekben Amerika importra nem szorul. A gazdasági szakképzés az Egyesült-Államokban szintoly magas fokon áll, mint Európában, de sokkal nagyobb körre terjed ki. Kansas állam 1 1/2 millió lakosából a manhattani gazdasági akadémia hallgatója 2600; ilyen arányban nálunk 20 milliónyi lakosságunkból 34,000-nek kellene gazdasági akadémia járni. Van tehát szakképzett amerikai fiatalság szép számmal, amely az amerikai viszonyokkal már természetesen ismerős; e téren idegenre szükség különösebben nincs, nem is szeretik alkalmazni; hogy érvényesülhessen, ahhoz meg kell küzdenie a belföldiek versenyével és csak ha kiváló, remélhet kiváló existenciáját.

2. Amerikában eltöltött néhány esztendő a fiatal ember kvalitását lényegesen módosíthatja, sőt bizonyosan módosítja. Gazdasági tudásban nagyon sokat gyarapodhat, föltéve, hogy nem marad egy helyhez kötötten, hanem módjában van a legjelentősebb gazdasági vidékeket felkeresni. A klímának, talajnak, miveltési eljárásoknak, állati és növényi termelésnek óriási változatossága, a friss erőtől lüktető amerikai életnek a jobb, a tökéletesebb, az eredményesebb után való szüntelen előretörése, a lázas munka a tudósok laboratóriumában és a gazdaság keretében növények, állatok honosítására és nemesítésére csakugy, mint a vállalatok ipartelepein a termények jobb hasznosítására, jobb gépek alkotására; a rohamos fejlődés és mindenekfölött a siker, a mindent megaranyozó siker, ami a munkát kíséri: a helyesen itélteni tudó gazdának a megfigyelni valóknak végtelen gazdagságát tárja elé.

Gondolkodásában, egész világnézetében azonban az újvilág annyira más, mint Európa, hogy csak megállapodott, fejlett egyének óvhatják meg benne változatlanul, hosszasan saját hazájuk világlátását; fiatal, fogékony egyének, az előlük föltáruló tág látkör által is vonzatra, szinte ellenállhatatlanul telnek el az újvilág nézeteivel, igen sokszor annyira, hogy visszatérve hazájukba, annak viszonyai közé beilleszkedni többé alig, vagy éppen nem képesek.

A gazdasági tudásnak így módon való gazdagodása itthon magasabb vagy elsőrendű pozíció elnyerésére reményt csak álltalánosságban nyújthat, amennyiben gazdasáradalmunk kétségtelenül nagy mértékben fogékony a külföld gazdasági életének tanulmányozása iránt és különösebben is az Egyesült-Államok rohamos gazdasági föllendülése a gazdaközönségünk figyelmét a legteljesebb mértékben megragadta; ha tehát az egyén egyébként is alkalmas arra, hogy magasabb állásban, tágabb munkakörben érvényesíthesse tudását, úgy e tudásnak a legaktuálisabb területen való gazdagítása erre való reményeit csak jogosultabbá teszi és valószínű, hogy úgy a földművelési minisztérium, mint nagybirtokosaink méltányolni is fogják e tudást.

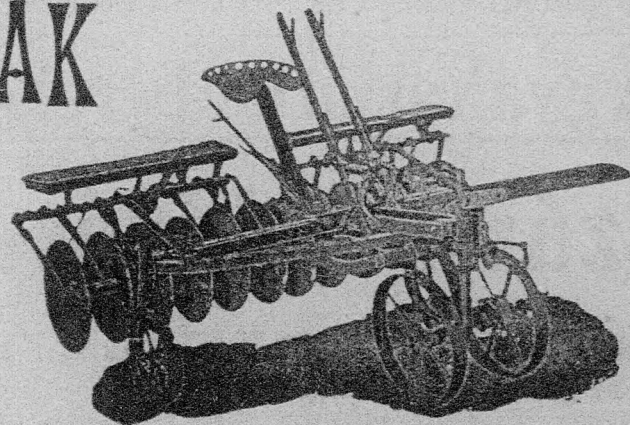
Mc CORMICK TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. :: **A tarlóbuktatásra** a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONAT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc Cormick Harvesting Machine Company, Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

De aki egyéniségénél fogva nem alkalmas vezető állásra, az egy amerikai tanulmányút által még nem válik azzá.

3. Hazánk s az újvilág között olyan közgazdasági összeköttetés, melynek munkájában szakképzett gazdáinknak oly szerep jusson, amelyre existenciáját alapítani lehessen, ez idő szerint máris fönnáll, amennyiben pl. földművelési minisztériumunk külföldön egyre szaporodó számban alkalmaz szaktudósítókat; ezek azonban a minisztérium karának tagjai és onnan, még pedig többnyire a jogvégzettséggel is bíró fogalmazói karból küldetnek ki. Valószínű azonban, hogy a gazdasági élet fejlődésével a szaktudósítói intézmény fejlődni és a kiküldöttök száma szaporodni fog s köztük az okleveles gyakorlati gazdák is szerepet nyernek. Ez a jövő títka.

Délamerikában és Mexikóban a gazdasági szakképzés nem áll oly magas fokon, azonban ott kevesebb a szükség is még a képzett gazdákra, viszont kevesebb a tanulnivaló is ott egy európai gazda számára.

Egy amerikai út sok költséggel jár; aki csekély anyagi eszközökkel indul utnak, készen kell lennie, hogy két keze munkájával keresse meg kenyerét; ez ellen az oklevél meg nem véd. Viszont munkája megnyithat előtte oly ajtókat és fölségheti oly pozícióba, melyhez oklevele szintén nem jutathatta volna.

Safáry János.

Német gazdák Magyarországon.

A német gazdák magyarországi tanulmányútja f. hó 2-án, pénteken este Sátoraljaújhelyen véget ért. A tanulmányút alföldi, budapesti és tokaji részének lefolyásáról legközelebb bővebb tudósítást hozunk, ezuttal az utazás krónikájának vázlatos ismertetésére szorítokozunk. Május hó 22-én, kedden Mezőhegyesre utaztak német vendégeink, a ménésbirtokot alaposan megsejmeltek és különösen el voltak ragadtatva a lótenyésztés terén elért igen szép eredmények által. Szerdán délután Németperegére kocsiztak át, ahol tiszteletükre állatdíjazást rendezett az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület és a mezőhegyesvidéki tájfajta lótenyésztő-bizottság. A kisgazdák szép állatállománya láthatólag meglepte őket s nagyon méltányolták azt a szép eredményt, amelyet D'Orsay Olivér gróf fáradságot nem ismerő nemes munkája a népies lótenyésztés terén elért. A társaság egész mezőhegyesi tartózkodása alatt a földművelésügyi minisztérium vendége volt és a ménésbirtok vezetősége egy a szakszerű és fáradságtalan kalauzolás, mint a szives vendéglátás terén mindent elkövetett, hogy a vendégek minél többet lássanak és minél jobban érezzék magukat.

25-én reggel utazott el a társaság Mezőhegyesről. Miután Arad városát rövidesen megtekintették, továbbutaztak Ötvenesre, Zselénski Róbert gróf ottani kiváló uradalmának megtekintésére. A nagyszerű ebéd után a vendéglátó házigazda személyes kalauzálása mellett megsejmeltek az uradalmat s a látottak őszinte elismerésüket nyerték meg.

Este Temesváron keresztül Zsombolyára utaztak s a következő napot a hirneves zsombolyai uradalom megtekintésére fordították. A nagyszerűen összeállított program mint valami mozgókép játszódott le szemük előtt, alig tudtak

betelni a látnivalókkal s bámulatuknak gyakran kifejezést adtak az őket személyesen vezető tulajdonosnak, Csekonics Endre grófnak. Este továbbutaztak Szegedre, ahol az éjjelt is töltötték.

27-én délelőtt Pallavicini Sándor ögróf mindszentalgyői uradalmát szemlélték meg, különösen a nagyterjedelmű mürétek keltették fel érdeklődésüket. Délután a szegedi felsőtanyai központot látogatták meg, este pedig résztvettek a Szeged sz. kir. város által tiszteletükre adott magyaros vacsorán. Éjjel Budapestre utaztak s a vasárnapot, hétfőt és keddet Budapesten töltötték.

Vasárnap pihenőnap volt, este a főváros adott tiszteletükre nagyszabású vacsorát a Gerbeaud-pavillonban. Hétfőn délelőtt a központi vásár-csarnokot, a „Hangya” szövetkezeti központot és a hűtőházat tekintették meg s ennek modern berendezése, mely Európa-szerte pártját ritkítja, osztatlan tetszésüket nyerte meg. A kirándulókat Kúszler Henrik vezérigazgató látta el felvilágosításokkal; 12 órakor a részvénytársaság fényes villásreggelit adott a vendégek tiszteletére. A hűtőház által adott uri lakoma elköltése után a budafoki állami vinczellériskolát látogatták meg, ahol az óriási pincék megsejmelése után a jobbnál-jobb magyar borokat kóstolták meg. Kedden kirándultak Martonvásárra, ahol a Dreher-féle uradalmat tekintették meg és a sok szép látnivaló között különösen a híres lótenyésztésről és a nagyszerű eredményt felmutató tehenészetéről nyilatkoztak elismeréssel.

Május 31-én reggel elutaztak véglegesen Budapestre. Délután a debreczeni gazdasági akadémiát és annak tangazdaságát tekintették meg s el voltak ragadtatva a kiváló berendezéstől és a mintaszerű vezetéstől. Este Debreczen sz. kir. város adott a német gazdák tiszteletére fényes vacsorát. Junius 1-én kirándultak Hortobágyra, ahol élvezték a nekik szokatlan nagy pusztát, hatalmas gulyáival és méneseivel. Az utolsó napot a tokaji borvidék megtekintésére fordították, megsejmeltek a kiválóbb szőlőket és a tarczali állami vinczellériskolát, mindenütt élvezve a fonséges tokaji bort. Este a földművelésügyi minisztérium által adott vacsorával véget ért a szép sikerű tanulmányút Sátoraljaújhelyen és a német gazdák a lehető legjobb benyomásokkal elhagyták hazánkat részben Kassa-Oderbergen, részben Budapest-Wiener át.

Országos Gazdaczimtár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalata kiadásában f. évben megjelenő Országos Gazdaczimtár, mely Magyar- és Horvát-Szlavonországok 100 holdon felüli birtokosainak és bérlőinek kimutatását a birtokukban levő ingatlan miveltési ág feltüntetésével fogja tartalmazni, kiterjeszkedik egyszersmind megyénként arra is, hogy az egyes birtokosok nagyban mely gazdasági ágat üzik. Ezen megyei monografikus rész tehát név szerint fel fogja sorolni, hogy mely gazdaságok foglalkoznak tenyészmarha-neveléssel és mily fajtát (magyar, pinzgauti, szimmenthali stb.) nevelnek, mely gazdaságok a nagyobb lótenyésztő (muraközi félvér, amerikai

félvér stb.), sertésenyésztő (itt is megjelölve a fajtát), juhtenyésztő gazdaságok? Mely gazdaságok foglalkoznak nemesített vetőmagtermesztéssel eladásra, kik a nagyobb gyümölcsstermesztők (alma, szilva), mely gazdaságok foglalkoznak kender-, len-, komlóstermesztéssel? Mely községek természetnek nagyobb mennyiségben eladásra káposztát, konyhakerti és egyéb veteményeket, gyümölcsöt, úgy hogy a fogyasztók e czimtarból a közvetlen beszerzési forrásokat megismerhessék.

Az egyes vármegyéknek erre vonatkozó adatait az illetékes megyei gazdasági egyesületekből óhajtottuk beszerezni, sajnos azonban, hogy eddig az eredmény nem volt kielégítő, mert a megyei egyesületek közül többen nem tettek eleget megyéjük gazdaközönségének érdekét szolgáló felhívásunknak. Adatokat nélkülözünk Alsófehér, Arad, Árva, Bácsbodrog, Brassó, Fogaras, Jászkun, Kisküküllő, Kolozs, Krassó-Szörény, Nyágyküküllő, Nógrád, Somogy, Szabolcs, Szatmár, Szepes, Szilágy, Temes, Tolna, Turóc, Ugocsa, Ung, Veszprém, Zala és Zólyom vármegyékre, továbbá a horvát-szlavon vármegyékre vonatkozólag is.

Azzal a kérelemmel fordulunk azért a „Köztelek” lap olvasóközönségéhez és egyesületiink tagjaihoz, hogy saját érdekükben egy levelező-lapon közöljék velünk az Országos Gazdaczimtárba felvenni óhajtott redjük vonatkozó adatait. Különösen azon 100 holdon felüli birtokosok és bérlőkre vonatkozik kérelmünk, akiknek gazdasági egyesületétől adatokat nem sikerült beszerezniük és amely megyéket feljebb felsoroltunk. A levelező-lapon elegendő a következőket közölni: Országos Gazdaczimtár részére. X. megye, Z. község, u. p. A. birtokos. Szimmenthali szarvasmarha-tenyésztés. Amerikai félvertenyésztés. Yorkshireri sertésenyésztés. Merinó juhászat. Alma- és szilva-tenyésztés. Komlóstermesztés, len-, kender-tenyésztés. Nemesített árpa-, burgonyavetőmagtermesztés. Fajbaromfitenyésztés. Spárga-, paradicsom stb. tenyésztés.

Megjegyzendő, hogy csakis a nagyobb mértékben folytatott termelési ágak veendőik fel és a felsoroltakon kívül a még esetleg felvétetni kívánt adatok. A levelezőlap az OMGE. (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) igazgatóságához czimzendő. Az adatok beküldését mielőbb, legkésőbb junius 10-éig kérjük. Igazgató.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1369
Egyről-másról	1369
Kanada mezőgazdasága	1380
Jegyzetek Bulgária mezőgazdaságáról	1383
A székely nők gazdasági kiképzése	1384

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alapján bizonyítják, hogy a kőbányai

száritott hizósertéstrágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetéseket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRITÓGYÁR

Besázy, Schlotzumpf és Társa cég Budapest, IX., Üllői-út 21. szám.

Minden hirdetéshez az szakvélemény van mellékelve!

A múlt évben rendelt száritott disznótrágyából magyar holdanként (1200 □) 5 mm-t szórattam el és az eredménnyel igen meg voltam elégedve, a mennyiben a keresztek száma a nem trágyázott földhöz viszonyítva 25 százalékkal volt több. Dr. Berkovics Jakab, Kiskőrös.

Fészektrágyázás alá használtuk a száritott sertéstrágyát s vele teljesen meg voltunk elégedve, úgy, hogy továbbra is száritott sertéstrágyát fogunk használni. A múlt évi trágyázott kapás után búzát vetettünk, ezen is szemmel látható volt a hatás, amennyiben a fészkek helyei erősen kilátszottak. Grasselli Miklós földműves isk. igazgató, Kecskemét.

„In sich“ játék a tőzsdén	Oldal
Amerikai tanulmányút értéke	1384
Német gazdák Magyarországon	1385
Országos Gazdacímintár	1386
Növénytermesztés és műtrágyázás.	
Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás	1370
Allattenyésztés.	
Szabolcs szarvasmarhatenyésztéséről	1372
Juhászat és gyapjuisme.	
A husbirkáról	1373
Allategészségügy.	
Miért terméketlenek a különböző ivaru ikerekből származó újszülöttek?	1375
Takarmányozás.	
Elmélet és gyakorlat a takarmányozás terén	1376
Baromfi-tenyésztés.	
A házinyul tenyésztése Oroszországban	1377
Levélsekrcény	1379
Vegyesek	1386
A „Köztelek“ legközelebbi száma. — Az OMGE. alpesi tanulmányútja. — Agrárhangok a szocialistatáborból. — Tejszövetkezeink 1910-ben. — A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület. — A franciaországi agrikultúra és rokkantbiztosítás. — Pályázat új kajsziaraczkifajta előállítására. — Gazdák tanulmányi kirándulása Diószegre. — Vajvörösi Sopronban. — Terményszállítások a badesereg részére. — Házinyul-tenyésztés és értékesítés	
Kereskedelem, tőzsde	1389
Szerkesztői üzenetek	1391

A „Köztelek“ legközelebbi száma a közbeszó ünnepek miatt június hó 10-ikén fog megjelenni.

Az OMGE. alpesi tanulmányútja. Jövő szombaton, folyó hó 10-én, d. u. 5 órakor indul az OMGE. 30 tagból álló ideai tanulmányutazó társasága Budapest Déli Vasút pályaudvarról egyenesen Torinóba, ahová folyó hó 11-én, vasárnap este 7 óra 20 perczkor érkezik meg. Az indulást megelőzőleg d. e. 10 órakor a Köztelek nagyertermében ismerkedő összejövetel lesz, amelyen a tanulmányút résztvevői átvehetik utikönyvecskéiket, résztvevői jelvényüket, poggyászszámaikat és a tanulmányút részletes menetrendjét. Továbbá ugyanezzel a céllal megkérdezzük Ödön, mint a társaságnak az OMGE. választmánya részéről felkért vezetője mellé a vezetőség másik tagját és esetleg ennek helyettesét. Miklós Ödön főrendiházi tag az utazótársaságot Mestrében, olasz földön várja be f. hó 11-én reggel és innen kezdve mindvégig együtt marad a társasággal. A tanulmányút utolsó részére a már közölt névsorban felemlítettek kivül újabban Szent-Iványi Gábor földbirtokos jelentkezett. Az utazótársaság tagjait Torinóban az ottani magyar kiállítás mezőgazdasági csoportjának vezetősége fogja fogadni és kalauzolni, Milánóban és Piacenzában a kalauzolást tisztét az olasz gazdasági egyesület felkérésére Alpe, a milánói mezőgazdasági tanintézet tanára vállalja magára. Igen meleg fogadtatás vár a társaságra Svájcban, ahol az ottani gazdaságvétség, Tirolban, ahol a tartományi gazdatiszt és Salzburgban, ahol az ottani tartományi gazdasági egyesület vállalták magukra az előkészítést és az utitervmegállapítás munkáját, valamint egyes intézmények és gazdasá-

gok megtekintésére szóló meghívások kieszközölését. Ily módon sikerült a tanulmányút vezetőjének biztosítania azt, hogy az alpesi uton mindvégig a legelőkelőbb és legjobb hírnevű allattenyésztő gazdák fogadják a társaságot és mutatják be előtte tenyésztésüket. Egyes tanintézetek, iparvállalatok, pinzegazdaságok és állami intézmények is a legnagyobb szívélyességgel hívták meg a társaságot, melynek a változatosan összeállított és nemcsak gazdasági, hanem természeti szépségek szempontjából is sok érdekeset ígérő utiterv valóban szép, tanulmányos és élvezetes körutazást helyez kilátásba. A tanulmányút résztvevői számára szükséges közlekedési tudnivalókat, ugyancsak az egyes tartózkodási helyeken való szállásdíjakat a tanulmányút vezetősége körültekintően tudatja mind azokkal, akik teljes részvételi díjukat a kitűzött határidőre pontosan befizették.

Agrárhangok a szocialista táborból. A szocialisták táborában is egyre többen kezdenek tisztán látni és itélni az agrárkérdésről, elvetve az alkalmazhatatlan és a gyakorlatban be nem vált Marx-fele dogmákat. Az ugynevezett revisionisták egyrésze Németországban az agrárprobléma tüzetesebb vizsgálatát tűzte czélul maga elé és köztudomású, hogy például David E. „Szocializmus és mezőgazdaság“ című munkájában teljesen megcáfolta azt a tételt, hogy a nagyüzemek a mezőgazdaságban is elpusztítják, illetve magukba szívják a kisgazdaságokat, holott éppen ellenkezőleg a kisüzemek fokozatos és a nagybirtokkal párhuzamos virulásának vagyunk tanúi. Ujabbban Schippel és Schulz az agrárvámokat tárgyalták az eddigi szocialista állásponttól messze eltérő, tisztultabb felfogás szerint, most pedig Maurenbrecher elvtárs a „Sozialistische Monatshefte“ című folyóiratban az iparállami fejlődés egyoldalúságáról és a munkásosztályra való káros behatásáról mond alaposan megokolt és sok tekintetben nagyon figyelemreméltó véleményt. Nyíltan kimondja, hogy az egyoldalú industrializmust fejlesztő politika feltétlenül gazdasági csúszdhoz és egyre fokozódó tömegnyomorhoz vezet. Az iparállami fejlődés ugyanis az ipari kivitel gyarapítására törekszik, de a kiviteli lehetőségek az agrárállamok elipariásodásával egyre csökkennek. Eppen ezért erős parasztosztály, vagyis fizetőképes belföldi piac biztosítása nélkül semmiféle iparág sem tartható fenn huzamosabb időn keresztül, tehát a szocializmus hivatott ipari munkásság jól felfogott érdeke is azt követelné, hogy maguk a munkásmozgalmak a mezőgazdasági termelés minél jövedelmezőbbé tételére törekedjenek. Ezzelből Maurenbrecher az ipari munkásság egyrészenek a cserbenhagyott földhöz és a mezei munkához való visszatérését tartja kívánatosnak. Ami pedig az ipari munkás és a kisgazda vagy valami kis jöszággal bíró mezei munkás érdekeinek kiegyenlítését illeti — mert hiszen az előbbi olesó húst, az utóbbi pedig jöszágért minél jobb árt követel — a falusi termelőnek és a városi fogyasztónak szövetkezetek segítségével való közvetlen összeköttetésbe hozatalától, a husipar reformálásától és a közvetítésnek az élelmiszerkereskedelemben terén való teljes kiküszöbölésétől várja a sikert. A városi lakosságnak nem szabad — ugymond — min-

den körülmények közt arra törekednie, hogy a legolcsóbb húst fogyaszssa, mert a hus árának leverésével elérhető ideiglenes megkönnyebbülésért a jövő nemzedékek feletle drága árat fizetnének, ha az allattenyésztés tönkretétele folytán egyáltalában nem juthatnának hushoz. A belföldi hustermelés fenntartása, méltányos jövedelmezőségének biztosítása tehát az orránál tovább látó városi polgárságnak és munkásságnak is nagy érdeke, mert a mezőgazdaság jólétét aláadó industrialis politika nemcsak hogy önmaga alatt vágja a fát, hanem a munkásosztályt is károsítja.

Tejszövetkezeink 1910-ben. A m. kir. földmívelésügyi minisztérium tej- és havasgazdasági ügyosztályába beérkezett jelentések alapján 1910-ben működésben volt 597 tejszövetkezet (az 1909. évi 541 tejszövetkezettel szemben). Ezen tejszövetkezeteknek összesen 55,131 tagja volt 88,863 üzletrészszel. A jelzett 597 tejszövetkezetbe 75,962,368 liter tejet szállítottak be és 3,010,252 kg. vaját gyártottak. A tejszövetkezetek bevétele az 1909. évi 9,215,441 koronával szemben 12,025,193 koronára emelkedett. Ma már alig van tejszövetkezet az országban, mely teljes tejét 11 filléren alul értékesítené.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület múlt hó 25-én választmányi ülést tartott Hunkár Dénes főispán elnöklété alatt. Örömmel vették tudomásul Kajdacsy Endre titkár azon jelentését, hogy a folyó évben 290 taggal szaporodott az egyesület taglétszáma, a tiszta vagyon pedig 5060 koronával növekedett. Előadó jelenti, hogy az idei év tavaszán már 260 darab tenyészűsző osztott ki 100,000 korona értékben. Kimondja a választmány, hogy az idén még 100,000 korona értékben vásárol tenyészűszőket a kisgazdák részére. Az őz folyamán szarvasmarhatenyészállatdíjazást rendez Zircz, Peremarton és Veszprémvársány községekben. Véleményezi Veszprémvársány község bemutatott vásárhelyi pénz díjszabályzatát, napirendre tér Békés vármegye közönségének a mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 74. §-ának megváltoztatása érdekében hozott határozata felett.

A franciaországi agrikultúra és rokkantbiztosítás. Most június harmadikán kellene életbe lépnie Franciaországban az agrikultúra biztosításáról szóló törvénynek. A törvényt azonban óriási részvétlenséggel fogadják úgy az ipari, mint a mezőgazdasági munkások. A kormány népies kiadványokban ismertette a biztosítás előnyeit, mindez azonban hatás nélkül maradt és hiába igyekeztek a polgármesteri hivatalok és a tanítószék is előadásokban ismertetni a törvényt, eddig olyan kevesen jelentkeztek a biztosítási lajstromba való fölvetelre, hogy a kormány a megállapított határidőt kénytelen volt meghosszabbítani. De ennek is oly kevés az eredménye, hogy a kormány kijelentette, miszerint a lajstromot hivatalból fogja összeállítani. A biztosításra kötelezettek alig öt százaléka jelentkezett. A szocialis törvény főbb rendelkezése a következő: Az agrikultúra biztosítás két csoportra oszlik: kötelező és önkéntes. A kötelező biztosítás alá esik minden 13 éves kort elért munkás, akit a mezőgazdaságban, iparban, kereskedelemben és a községekben alkalmaznak, valamint a eselések és nap-

A LEGJOBB MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

kaphatók
csász. és kir. udvari
nagykereskedésben,
IV., Kossuth-Lajos-u. 4. BUDAPEST, VII., Rottenbilller-u. 33.
Az ideai árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Oldal
1369
1369
1380
1383
1384

számosok, amennyiben évi 3 ezer franknál nagyobb jövedelmük nincsen. Az önkéntes biztosítás alá esnek mindazon alkalmazottak, akiknek évi fizetése az 5 ezer frankot meg nem haladja, valamint a bérlők és kisbirtokosok. A kötelező biztosítás költségeit a biztosított és a munkáltató egyenlő járulékból, valamint az állami pótlékból fődözik. A felnőtt munkás évente 9 frank járulékot fizet, a munkásnő 6 frankot, a 18 évesnél fiatalabb munkások 4 és fél frankot fizetnek. Az állam 60 frankkal járul hozzá a fizetendő járulékhöz. A biztosítottnak 65 éves korában kezdődik az agkori járadékra való igényjoga; adott esetekben 55 éves korában. A járadék összege különböző. Maximuma a férfiak számára 400 frank, a nők részére 317 frank évente. Minden 65 éves kort meghaladott munkásnak, ha még járulékot nem is fizetett, a törvény életbeléptetésétől kezdve 100 frankig terjedő járulékot ad. A 64 éves koránál hamarabb elhalt munkás özvegye három hónapon át 50 frankot kap, kiskorú gyermekei szintén kapnak segítyt.

A szélső szociálisták és a szindikálisták tiltakoznak az ellen, hogy a szervezett munkásságtól járulékot szedjenek, meg az ellen is izgatnak, hogy a 65 éves életkor tulságosan magas, a járadék pedig alacsony. *Jaurès* szociálista vezér azonban védi az új törvényt s a forradalmárok agitációi ellen tiltakozik és azt állítja, hogy esetleges sikereikkel egyáltalán nem a törvény megjavítását, hanem a kötelező biztosítás elejtését eredményeznék.

Pályázat új kajszibarackfajta előállítására. A „Gyümölcskertész” szerkesztősége (Budapest, I., Ménesi-ut 45.) új kajszibarackfajta előállítására pályázatot hirdet, melynek feltételei a következők: 1. A pályadíj 65 korona és annak 1903-tól 1911. év szeptemberéig tőkésítendő kamatai. 2. Az új fajta keresztezés által állítandó elő és pedig vagy a Kaisha és Claude Bidaut keresztezendők egymással, vagy a magyar legjobb, illetve a nagyszombati fajták bibéje porozandó be a Kaisha vagy a Claude Bidaut fajták virággal. 3. A pályázat titkos, de a beküldött gyümölcs származási módja a gyümölcs beküldésekor közlendő. 4. A gyümölcsből leveles hajtásokkal együtt lehetőleg 5—10 darab küldendő be a „Gyümölcskertész” szerkesztőségének a címére a folyó év nyarán, amely egy általa alakítandó bíráló bizottságnak mutatja be azokat és a nyertes gyümölcsöt a pályadíjat adományozónak óhajtása szerint, de semmiestre sem az ő nevével elnevezve, a „Gyümölcskertészben” ismerteti először. 5. Ha a pályázat meddő marad, akkor a pályadíj újabb öt évi időtartamra fog kifizetni az összes időközi kamataival együtt mindaddig, míg a pályázat eredményes lesz és a pályadíj kiadatik. 6. A pályadíjat a „Gyümölcskertész” szerkesztősége őrzi meg és helyezi el kamatra és fizeti ki a nyertesnek. 7. Az újdonságból, illetőleg az új fajtaból az oltóvessző elárúsítása nagyon természetesen az előállítót illeti meg, egy oltóvessző azonban 20 fillérenél drágábban nem adható, mert a cél nemcsak az, hogy új fajta létesüljön, hanem hogy az minél szélesebb körben elterjedjen. Ezt ne akadályozhassa az új fajta drágasága. 8. Már előállított és jelenleg létező fajták a pályázatból teljesen ki vannak zárva.

9. Csakis magukat magyarnak valló, vagy legalább magyarul érző állampolgárok pályázhatnak.

Gazdák tanulmányi kirándulása Diószegre. A Torontálmegyei Gazdasági Egyesület kezdésére az odaváló gazdák a múlt éven egy cukorgyárat létesítettek abból a célból, hogy a megyében a cukorrépa termesztést meghonosítsák. Hogy a répa termesztők a cukorrépa termesztésének gyakorlati kézfogásait elsajátítsák, illetve hogy annak munkálatait megismerjék, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület képviselőjében *Csekonics Sándor* gróf nagybirtokos és *Marton Andor* gazdasági egyesületi titkár vezetése mellett f. hó 29-én 20 tagból álló társasággal a diószegi gazdaság cukor- és szeszgyár részvénytársaság gazdaságainak megtekintésére kirándulást rendeztek. A galántai állomáson délelőtt 10 órakor *Brichta* igazgató, *Kovács* titkár és az uradalmi tisztikar fogadta az érkező vendégeket, kimentvén *Kuffner Károly* bárót, aki a családjában történt haláleset miatt kénytelen volt elutazni otthonról. A társaság azonnal kocsióra ült és a legnagyobb érdeklődés közt járta végig az uradalmat, ahol bemutatták a cukorrépa termesztés különféle munkálatait. Különös érdeklődést keltett egy újabb répa művelő gép, *Kuffner Károly* báró találmánya, amelylyel a répasorokat keresztbe lehet megmunkálni és egyidejűleg a talajt megporhanyítani, ami által a répa művelés költségei tetemesen csökkennek. Déli egy órakor a gyári kaszinóban gazdagon megvendégelte a cukorgyári uradalom a látogatókat. Ebéd után folytatták a körutat az uradalomban s nem győztek kifejezést adni elragadtatásuknak a tanulságos látványoknál.

Vajverseny Sopronban. A Sopronmegyei Tejszövetkezetek Szövetsége e hó 30-án vajversenyt rendezett, amelyen 25 vajtermeléssel foglalkozó tejszövetkezet vett részt. A verseny elnöke *Schreiner Jenő*, a szövetség elnöke volt, a bírálóban résztvettek a tejszövetkezetek megbízottai, vajkereskedők és azt *Köerfer István* dr. miniszteri titkár, a tejszövetkezetek igazgatója vezette. Bíráló pontozási eljárás alapján történt és a sopronmegyei vajaknak kiválóan jó minőségéről tanuskodott. A verseny eredménye az lett, hogy első díjat a büki, második díjat a löcsi, harmadik díjat a hőveji, negyedik díjat a dőri és ötödik díjat a haracsonyi tejszövetkezet nyert. A díjak a szövöttek vajmunkásainak adott pénzdíjakból, a tejszövetkezeteknek adandó tejszövetkezetek eszközeiből és díszablakból állott. A Sopronmegyei Tejszövetkezetek Szövetsége által eddig rendezett vajversenyeknek jelentékeny hatása volt a tejszövetkezetek javítására és bizonyára ez a vajverseny is hozzájárul ehhez.

Házinyulenyésztés és értékesítés. *Andrássovich Géza* könyve immár a negyedik bővített és átdolgozott kiadásban jelent meg. Amint hazánkban tért hódít a házinyulenyésztés, halad a szakirodalom is vele. *Andrássovich Géza* hazánk házinyulenyésztésének egyik utórája, ki gyakorlatban és tollal terjesztette állattenyésztésünk ezen hasznos és sokoldalú ágát. Könyvét szinte fölösleges bemutatni. Hét év alatt négy kiadás. Ez a negyedik sok értékes, új adatokkal bővítve és számos magyarázó képpel gazdagítva még az előző kiadásokat is

felülmuta bőséges tartalmával. A „Házinyulenyésztés és értékesítés” című könyv a Pátria könyvkereskedés (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadása. Bolti ára 2 korona.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédség részére 1911 szeptember 1-től 1912. évi augusztus 31-ig terjedőleg Gyula, Jászberény, Kiskunfélegyháza, Zilah, Nagyvárad, Debreczen, Kecskemét és Budapest katonai átvévi állomásokon nagybemennyiségű zab, széna, alom- és ágyszalma, tűzifa és köszén szükséges. Termelői ajánlatok f. évi június hó 7-ig nyújtandók be. Szállítási módzatok s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti I. honvédkerület hadbiztossága.

Lapunk mai számához csatolva van *Helle O.* és *Gábor Ignác* prospektusa, melyre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönseget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az élettel és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elméletekkel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Ujabbán az OMGE. könyvkiadó vállalatában következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I. évfolyamának 12 füzeté 5 K., a II. évfolyam előfizetési ára 5 korona. — *Campbell H. W.*: *Okszerű talajművelés*. Magyarra átdolgozta: *K. Ruffly Pál*. Füzve 3 K 50 f, vászonkötésben 4 K 50 f. *Praznovszky Á.*: *Dohánytermelés és kezeléstan*. II. kiad. Füzve 2 K, vászonkötésben 3 K. *Károly Rezső*: *Mezőgazdasági üzemviszonyok és eredmények*. Füzve 9 K, vászonkötésben 10 K. *Rodiczky Jenő dr.*: *Die Bienenzucht in der Nusschale*. II. kiadás 1 K 20 f. *Cselkó István*: *Szarvasmarhatenyésztés*. Füzve 7 K, vászonkötésben 8 K. *Grabner Emil*: *A gazdasági növények nemesítése*. Füzve 5 K, vászonkötésben 6 K. *Szilárd Gyula*: *Szőlőművelés és borborság*. Füzve 10 K. *Vantsó Gyula dr.*: *A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony* 3 K. *Az új végrehajtási törvény*. Kérdés és feleletekben 50 f. *Kovács Imre*: *A gyapjú minősítése* 3 K 50 f. *Cselkó István*: *Takarmányozástan*. Kellner új elmélete alapján. Füzve 10 K. *Sierbán János és Köerfer István dr.*: *Tejszövetkezetek*. Kézírt könyv gyakorlati gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. *Népszerű kiadás* (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K. *Kovács Béla és Monostory Károly*: *A ló és tenyésztése* 12 K, vászonkötésben 15 K. *Rodiczky Jenő dr.*: *A magyar juhnyésztés múlt és jelen irányairól*. Füzve 3 K. *A kecske tenyész-*

Gróf Wenckheim Géza uradalmi intézőség

Gerle.

20 lóerejű magánjáró motor.

Gerle, 1910. évi október hó 2-án.

Tekintetes

Oberurseli motorgyár részvénytársaság bécsi irodája

Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72 K.

Folyó év október hó 27-én, méltóságos gróf Wenckheim Géza urhoz intézett becses sorai elintézésüül, örömmel értesítjük, hogy az önök által az idén szállított magánjáró motor minden tekintetben bevált.

A cséplést egy 8 lóerejű cséplőszekrényvel könnyen végezte, a cséplőszekrényt úgy száraz, mint nedves időben, egyik cséplőhelyről a másikra könnyen vonta maga után, ugyszinte jelenleg egy kétjáratu 42" malom meghajtásánál kitűnően működik.

Benzin fogyasztása óránként átlag 5 kilogramm.

Általánosságban, a méltóságos ur, a szállított motorral teljesen meg van elégedve, amiért is felhatalmazzuk, hogy jelen nyilatkozatunkat nyilvánosan felhasználhatják.

Kiváló tisztelettel

gróf Wenckheim Géza

uradalmi intézőség

Ezen uradalomban immár 6 darab oberurseli motor van üzemben s e napokban lett a hetedik motor rendelve.

Blaasok Gyula intéző.

Házinyul-nyv a Pátria (Üllői-ut 25.)

részére. A szeptember 1-től öleg Gyula, Nagyvárad, est katonai nyiségű zab, és közsén vi junius hó zozatok s az felvilágosítást adbiztosága.

van Helle O. yre felhívjuk

Egyesület yomdai rész-ot tart fenn, daközönséget

gazdák szá-akik együtt nyal. Különös hogy ne ter-vel, miért is a z élet tapaszt-ek bizonyult. kosság szem-ogy a könyv-águk mellett et bocsáthat

vállalatában

L. évfolyamá-ram előfizetési W.: Okszerü : K. Ruffy en 4 K 50 f. és kezeléstan. n 3 K. Károly nyok és ered-ésben 10 K. eucht in der seikő István : K, vászon- A gazdasági szonkötésben borgazdaság. ula dr.: A bir-ny 3 K. Az új letekben 50 f. se 3 K 50 f. u. Kellner új 10 K. Sierbán zdaság. Kézi-vezetek részére. pszerü kiadás renként 2 K. oly: A ló és K. Rodiczky mult és jelen ecske tenyész-

er hó 2-án.

odája

esse 72 K. lttal az idén

li a másakra

nyilvánosan

Géza

tése és hasznóvétele 1 K 50 f. Molnár István: A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés. Vászonkötésben 5 K. Kardos Árpád: Hári és udvarkertek berendezése. Vászonkötésben 3 K. Suschka Richard: Egyszerű gazdasági számvitel. Vászonkötésben 6 K. Cserhádi Sándor: Talajismeret. Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. Péter Béla: A vadon termő növények. Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. Tormay Béla: Általános állattenyésztés. Vászonkötésben 7 K. Hreblay Emil: A baromfi hiztatása és a hizott baromfi értékesítése 1 K 50 f. Wiener Moskó: Az utlaki uradalom üzleti berendezése 1 K.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Pátria” r-t-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezenel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordultával alulírt címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve: _____

Ára K. _____

Olvasható aláírás: _____

Lakóhely: _____

Utolsó posta: _____

Parezellázások jutányos és gyors keresztül-vitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválnalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egyösszegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel, fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Patkány- és egérintőbacillus.

„Ratin” (mazel egér, hősög és ürgeknél is) fertőző betegséget pántái közöttük és teljesen kipusztítja. Más állatra avagy emberre ártalmatlan. Prospektust ingyen küld a „Ratin” Baktériológiai Laboratorium vezérképviselősege

Budapest, Rottenbiller-u. 30.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAKCZIÓKRA,

melyek első sorozata f. é. július hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály-Gyapjuárverések

V. ker., Mádor-utca 12. sz.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 31.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mult heti állapot		Mult évi	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	206	223	192	208	237	256
Veszétség	258	264	247	254	258	274
Takonykór	58	75	59	66	50	54
Száj- és körömfájás	1430	7697	1224	5810	—	—
Juhhimlő	32	45	28	40	25	37
Ivarsz. hóly. kiütés	52	103	58	116	80	190
Rühkór	302	639	325	674	274	620
Bivalyvész	5	5	7	7	8	11
Sertésorbáncz	216	443	173	314	257	570
Sertésvész	420	1017	353	753	550	1433

Ausztériában 1911. év május 24-én fertőzve volt: veszettséggel 18 k. 22 u., takonykórral 9 k. 10 u., rag. száj- és körömfájással 615 k. 4899 u., sertésvészszel 108 k. 477 u.

Németországban 1911. év április 30-án fertőzve volt: takonykórral 26 k. 31 u., rag. száj- és körömfájással 3150 k. 12505 u., sertésvészszel 800 k. 1032 u., rag. tüdőlobbal — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsdeéről.

1911 június 2.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A buza iránt ma élénkebb vételkedy mutatkozott és elkelt 20,000 q 10 fillérrel magasabb árban.

Rozsban az üzlet szilárdult, Budapest paritásában 18-20 koronát fizettek.

Zabban az üzlet ellanyhult. A fogyasztás csak a leg-szükségesebb beszerzésre szorítkozik. Budapest paritásában 18-70—19-40 koronát fizettek.

Takarmányárpában alig volt forgalom.

Tengeriben az üzlet a határidőpiac hatása alatt szilárdabb volt. Budapestben kocsiba rakva 13-25—13-30 koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 3400 mm. 80 k. 25-80 K., 400 mm. 78-8 k. 25-50 K., 1000 mm. 78 k. 25-10 K., 400 mm. 78 k. 25-35 K., 100 mm. 77 k. 24-90 K., 700 mm. 77 k. 25-40 K., 200 mm. 76-5 k. 24-80 K., 100 mm. 76-5 k. 24-50 K., 300 mm. 76 k. 24-70 K., 100 mm. 74 k. 22-80 K.

Pestvidéki: 200 mm. 78-5 k. 25— K.

Bánsági: 3000 mm. 77 k. 24-80 K., 800 mm. 74 k. 23-70 K., 800 mm. 76 k. 24-60 K.

Bácskai: 620 mm. 74-3 k. 24-30 K.

Szentesi: 3400 mm. 77-5 k. 25-40 K., 500 mm. 78 k. 25-40 K., 550 mm. 75-5 k. 23-80 K. üszkös.

Felsőmagyarországi: 230 mm. 76 k. 24-50 K., 150 mm. 76 k. 24-30 K.

Marosi: 200 mm. 78 k. 24-90 K.

Román: 3000 mm. 77 k. 24-50 K.

Rozs: 100 mm. 17-70 K. kp. p., 100 mm. 17-50 K. kp. p., 200 mm. 17-90 K. kp. p.

Zab: 400 mm. 18-70 K. kp., 200 mm. 18-40 K. kp., 100 mm. 18— K. kp.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1911 októberre	32-26 K.
Rozs 1911 októberre	18-18 „
Zab 1911 októberre	15-34 „
Tengeri 1911 júliusra	13-24 „
Tengeri 1911 augusztusra	13-46 „
Tengeri 1912 májusra	13-58 „

A liverpooli gabonapiacz.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

Liverpool, 1911 május 30.

Az elmúlt hét alatt az itteni gabonapiacz meglehetősen változatos képet nyújtott anélkül azonban, hogy jelentékenyebb változásokat tapasztalhatnánk volna. A liverpooli gabonapiacz, bár meglehetősen érzékeny, minden esekélyésre még sem reagál oly mértékben, mint a budapesti tőzsde, ahol gyakran pár óra alatt tetemes összeggel emelkedik, illetve esik az árfolyam. Itt azonban, ahol „oda nem való elemek” nem vehetnek részt a tőzsdén, sokkal mérsékeltebbek az árhullámzások, aminek igen jó bizonyítékát adta piacunk a mult héten között francia hivatalos vetésjelentéssel szemben, melyet ilyen kedvezőtlennek senki se várt és valljuk be, senkise hisz. A francia szaklapok nem csak hogy sokkal magasabba becsülték az idei termést a tavalyinál, hanem határozottan jónak minősítették. Már május 1-én, amikor az a jelentés tulajdonképpen szól, sokkal jobb volt a mezőgazdasági helyzet Franciaországban, mint ahogy a jelentés azt vázolja, azóta pedig legnagyobb mértékben kedvező volt az időjárás és a vetések állása csak javulhatott. Nem is tulajdonítottak e jelentésnek oly nagy jelentőséget, csak annyiban volt némi hatása, hogy támogatta az amerikai szárazságról szóló hírek által okozott szilárd hangulatot, amely egy-két nap kivételével alig engedett erejéből. Oroszország nem játszott oly fontos szerepet a mult héten, mint az előzőekben, aminek oka az ott uralkodó kedvező időjárásban található. A kedvező kelet-európai vetésjelentések, párosulva jobb amerikai hírekkel, továbbá várakozáson felüli elhajozásokkal tegnap, a szombati szilárd zárlat után, nagyon lanya hangulatot idéztek elő. Ehhez járultak a lanyhább amerikai piacok is, ahol a mult héten egymást váltották az ideges hullámzások, melyek részben az időjárás, részben a májusi lebonyolítások szerint alakultak.

Piacunk forgalma a nagybárra szilárd hangulat dacára, meglehetősen szűk keretek közt mozgott és noha az angol készletek jelenleg sokkal kisebbek, mint a mult év megfelelő szakában, az itteni importőrök nem sietnek nagyon vásárlásaikkal, mivel gabonahiány-

SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA BUDAPEST, VI., Teréz körút 46. (Bejárat Gyár-utca 2)

BOLINDER NYERSOLAJMOTOR

Kevés nyersolajzártságot. Feltétlenül megbízható üzem. Nincs korom, báz, füst!

tól nem tartanak. Az indiai kivitel valamivel nagyobb volt a múlt héten, de nemsokára nagyobb tömegek elhajozását várják. Az aratásról semmi újabb hírt nem kaptunk, csupán Pendszabból jelentik, hogy az aratás nem felel meg a várakozásoknak.

Az argentinai terméskilátások még mindig kedvezők, a multheti kivitel kisebb, ami valószínűleg az ünnepnek tulajdonítható. Ausztráliában jó esők voltak a minap és a kilátások szintén kedvezőek.

Ami a közel jövőt illeti, azt hisszük, hogy a jelen színvonalnál alacsonyabbra alig szállhatnak az árak; tekintve a szükséglet nagyságát, elég bő a kereslet; viszont, ha a jelenlegi terméskilátások valóra válnak, az árak emelkedés épp oly valószínűtlen.

Mai jegyzések részszállományokra c. i. f. Liverpool métermázsánként:

	máj. 30.	máj. 23.
2. sz. É-Manitoba máj.-jun.-ra	18.49 K.	18.56 K.
Dél-Ausztráliai máj.-jun.-ra	18.35 K.	18.42 K.
78 kg-os Barusso apr.-máj.-ra	17.80 K.	17.66 K.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1911. jun. hó 2-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 110 szekér réti széna, 8 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 25 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 26 szekér luczerna és zabosbüköny, 100 zsák ezecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők: új réti széna 500—840, muhar 760—880, zsupszalma 400—600, alomszalma 300—400, takarmányszalma —, kőve tengeriszár —, egyéb takarmány új —, zabosbüköny 740—860, lóhere —, luczerna új 500—640, köles —, sarju —, szalmaszecska 500—540. Összes kocsiszám 190. Összes súly 228,000 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom kielégítő volt és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 177—177.50 K., adózatlanul 58—58.50 K., míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árban voltak árajánlatok.

Élesztőszesz adózva 177 koronáig kelt el kisebb tételekben. Denaturált szesz ártartó és hordóval együtt 47—47.50 K.-ig kelt. Nagyobb tételekben másodkézből olcsóbb árban voltak ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingensnyerszesz ab termelőállomás 52—52.50 K.-ig volt ajánlva fix árban és 2.50 K.-ig jegyzésen alul. Új termelési időnyre néhány tétel jegyzésen alól kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 54—55 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	177—	177.50
„ adózatlan	58—	58.50
Élesztőszesz adózva	176.50—	176.75
„ adózatlan	—	—
Nyersszesz adózva	175—	175.50
Denaturált szesz	47—	47.50

(Az adózott szesz a 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Nyerscukor.

Aussigból... 23.87 K.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradékküzet változatlan irányzat mellett indult meg. Később azonban az amerikai import a valamivel jobb sertésfelhajtások következtében az árak ismét engedtek, bár a belföldi produkció még mindig jelentéktelen.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	147—148 K.
Könnyű minőségű	144—145 „
I. r. perzelt (paraszt) szalonna	153—159 „
I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként minden levonás nélkül.	156—157 „

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzalisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K.:	37.40	38.40	35.40	34.40	33.40	32.40	30.80	28.80
		7 1/2	7 3/4	8				
		25.20	21.40	15.20				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K.:	30.40	29—	27.60	26.40	22.40	20.40	18.80

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpa 1911 azonnali száll.	11.20—11.40
Goromba korpa 1911 azonnali száll.	11.40—11.40
Goromba korpa 1911 júniusi száll.	11.10—11.10
Finom korpa 1911 júniusi száll.	10.70—10.70
Rozskorpa	11.60—11.80
Árpadara és árpaderce	13—13
Malomkonkoly	10—10
Budapesti gyári repcepogácsa	12—12.20
Szárított moslék ab Hatvan vagy Pozsony	10.25—10.35
Szárított moslék zsák nélkül ab Budapest	12.50—12.70
Szárított répaszelet zsák nélkül ab Hatvan	11.50—11.70
Szörpél 48—50% cukortart. hordó nélkül	7.60—7.80
ab cukorgyár	—

Leiza gőzmatom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1911 június hó 1. Netto-árak 50 kg.-ként Budapesten, elegysúly tiszta súlyként, zsákostul. Közleletesség nélkül.

Takarmányliszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K.:	18.90	18.50	18.10	17.70	17.30	16.50	15.70	14.90
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:	F.	G.		
	14.40	12.20	8.30	Ar korona:	6—	6.10		

Budapesti országos lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 29—29.

Főlhajtattott:	Árak
	(drb.-ként kor.)
Jobb minőségű hátasló	6 drb 400—500
Könnyű kocsiló (jukker)	140 „ 300—1200
Nehéz „ (hintós)	80 „ 400—1200
Igás „ (nyugati vér)	50 „ 250—1500
Ponny	6 „ 140—170
Fuvaroslovak	280 „ 140—400
Parasztlovak	1100 „ 80—300
Alárendelt minőség	432 „ 25—140
Összesen	2094 drb
Eladatlan maradt	1254 drb

Irányzat: közép. Székesfővárosi levágásra vásárolt 33 drb 102—176 K.-ig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 június 1.

Főlhajtattott:	Árak
	(drb.-ként kor.)
Jobb minőségű hátasló	6 drb 380—600
Könnyű kocsiló (jukker)	14 „ 350—850
Nehéz „ (hintós)	10 „ 550—900
Igás kocsiló (nyugati vér)	30 „ 240—650
Ponny	2 „ 298—
Fuvaroslovak	114 „ 180—400
Parasztlovak	440 „ 100—300
Alárendelt minőség	137 „ 40—100
Összesen	753 drb
Eladatlan maradt	298 drb

Irányzat: közép. Székesfővárosi levágásra vásárolt 110 drb 91—102 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 29.

Főlhajtattott:	Árak
Magyarországból	534 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— „ juh — „ kecske
Összesen	534 drb juh — drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

	kg.	páronként
Hízott ürü	drb 63—72 fill.	kor.
Feljavított juhok	64—	—
Kiverő juhok (anya)	—	—
Kisörölt kosok	—	—
Bárányok	—	—

Irányzat: élenk. Az árak változatlanok.

Budapesti szőrmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 június 1.

Főlhözött:	Árak
	(kilogrammonként élő súlyban fillérekben)
Magyarországból élő borjú	881 db 108—134 70—100
leszurt	—
Ausztriából leszurt gödölye	—

Nemzetközi gabonapiaoz 1911 május 26-tól 1911 június 3-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos-Ayres	Odeessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	2	24.85**	18.42*	26.40	25.60	25.92	26.46	18.10	—	16.78	16.50	Julius	—	18.09	21.37	26.32	17.94	16.72
	26	24.35**	18.38*	26.40	26.—	25.92	27.24	18.10	—	16.89	16.93	Okt.	23.16	17.63	23.16 ²	23.96 ²	17.84 ²	16.72
Rozs	2	18.20	—	19.40	20.50	21.20	18.28	—	—	—	12.73	Julius	—	—	19.78	18.28	—	—
	26	18.60	—	19.60	20.60	21.20	18.44	—	—	—	12.68	Okt.	18.14	—	19.38 ²	16.82 ²	—	—
Zab	2	19.40	—	20.40	21.—	21.79	—	—	—	—	—	Május	—	—	—	18.44	—	—
	26	20.20	—	20.40	21.10	21.79	—	—	—	—	—	Okt.	18.76	—	19.68 ¹	17.60 ¹	—	—
Tengeri	2	13.10	13.40	14.30	15.90	17.67	—	—	—	—	—	Julius	13.12	12.40	16.32	—	12.20	10.70
	26	13.—	13.40	14.10	15.80	17.67	—	12.16	—	—	—	Okt.	—	12.65 ²	16.32 ²	—	12.18 ²	—
Árpa	2	17.30	—	—	—	22.08	—	—	—	—	—	Május	12.94	12.43 ¹	16.32	—	12.16	10.70
	26	17.30	—	—	—	22.08	—	—	—	—	—	Okt.	13.22 ¹	12.65	16.32 ¹	—	12.16 ¹	—

Jegyzet: *) Orosz. **) 78 kg. tisztavidéki.
 1) Julius.
 2) Szeptember

Árak:
(kor. értékben páronként)

Magyarországból élő bárány	— drb	—
" leszurt	—	—
" " gödölye	—	—
Ausztriából	—	—
Galicziából rugott borju	—	—
Ausztriából élő borju	—	—
Összesen	881 drb	—

Eladatlan maradt 133 drb élő borju, — drb leszurt borju, — drb élő bárány, — drb leszurt bárány.
Irányzat: élénk. Az árak 2-4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1911 június 1.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás	2281 drb	Elsőrendű hizott	624 drb
Mult vásárról visszamaradt	—	Másodrendű	1536 "
Összeg	2281 drb	Alárendelt minőség	31 "
Eladatlan maradt	—	Növendékmarha	53 "
		Bivaly	37 "
		Összeg	2281 drb

Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	1226 drb	Bika	204 drb
Magyar tarka	1018 "	Ökör	1417 "
Magyar bivaly	37 "	Tehén	660 "
Horvátors. marhák	—	Növendék-bivaly	—
Boszniai marhák	—	Összeg	2281 drb
Összeg	2281 drb		

Á r a k
(100 kg.-ként elősúlyban minden levonás nélküli fillérekben)

1911 május 24.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	88-102	76-86	62-76
Tarka hizott ökör	90-108	80-88	66-78
Bosnyák ökör	—	—	—
Tehén	84-100	72-80	60-70
Bika	90-106	86-90	80-84
Növendékmarha	—	70-92	—
Bivaly	—	66-80	—

Irányzat: élénk. Az árak 2-4 koronával, bivalyoknál 6-8 K.-val emelkedtek.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.
1911 június 1.

Heti felhajtás összege	Értékesített vagon	Értékesített összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
május 25-től június 1-ig	206	8352	7064	1546

Napi árak fillérben

N a p	Óreg nehéz páronként 250-350	Páronként 300 kg.-on felül	Páronként 220-300 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fejta
1) május 26. június 1.	—	—	—	—	—
2) május 26. június 1.	147-157	166-175	170-178	176-183	—
	140-157	167-172	166-176	170-180	—

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak elősúlyban páronként 45 kg. elősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: A vásár lanyha, az árak 2 fillérrel csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbánya sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz	páronként 400 kg. felül	—	fillérig
Óreg közép	300-400 kg.	—	"
Fiatal nehéz	320 kg. feletti súly	164-166	"
Fiatal közép	250-300 kg.	168-170	"
Fiatal könnyű	250 kg.-ig	—	"

A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.
Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozása alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Url Rezső sertésbizományos VIII. Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1911 május 31.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60-100	270-220
"	100-120	230-190
"	120-160	190-170
"	160-200	170-150
Sertésvészen át nem ment	60-100	220-180
"	100-120	180-170
"	120-160	170-150
"	160-200	150-140

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: lanyha.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 június 1.

Felhajtás:	Árak:	
Magyarországból	drb	fillér
Galicziából	323	Angol husos ürük
Osztrák tartományokból	—	Első. hizl. ürü
Összesen	323	Gyapjas
		Középm. hizottürü
		Nyírott juh

Irányzat: kis felhajtás számos vevők által még az istállóban vétettek meg.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 30.

Felhajtás:	Származás szerint:	
Minőség szerint:	Magyarországból	drb
Hussertés	husos	354
Zsirsertés	Magyarországból	—
Összesen	zsirfajta	3919
	Galicziából	9571
	Osztr. tartományokból	199
	Olaszországból	—
Eladatlan maradt	Összesen	14043
		530

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	—	143-146 kiv. —
Középsertés	—	136-142
Óreg sertés	—	132-140
Könnyű és szedett sertés	—	121-132
Süldő (lengyel, erdélyi)	—	106-132 kiv. 140

Irányzat: szilárd, prima zsirsertés 1 fillérrel olcsóbb, összes többi minőség a multheti árt megtartotta. Hussertésből a nagyobb felhajtás daczára 2-4 fillérrel drágult. Az ünnepekre való tekintettel az üzlet menete élénk.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 június 1.

Felhajtás:	Árak
Magyarországból élő borju	30 db 132-152 100-130
leölt	557 162-176 142-160
Ausztriából élő borju	1490 132-152 100-130
leölt	4197 162-176 142-160
Magyarországból élő bárány	— K. párja
Ausztriából élő	12 K. párja
Magyarországból leölt	422 28-46 K. párja
Ausztriából leölt	77 K. párja
Magyarországból leölt sertés	140-156 zsirsert.
Ausztriából	2115 128-150 hussertés
Magyarországból leölt juh	1 106-126
Ausztriából	115 106-126
Összesen:	9015 drb

Irányzat: szilárd, összes minőségű borju a nagyobb felhajtás daczára a multheti árt megtartotta. Sertés 4-6 fillérrel olcsóbb. Bárány és juh ára változatlan.

Folyó hó 2-án megtartott wien-szt.-marxi vesztegmarhavásáron felhajtott:

	Ökör	Bika	Tehén	Bivaly	Összesen
Magyarországból	1148	219	158	43	1568 drb
Galicziából	12	—	—	—	12 "
Ausztriából	—	—	—	—	—
Összesen	1160	219	158	43	1580 drb

Osztályozva:

Hízómarha	1381 drb
Legelőmarha	—
Csontosmarha	199 "
Összesen	1877 drb

A vásárra bejelentett 148 drb
Eladatlan maradt 5 "

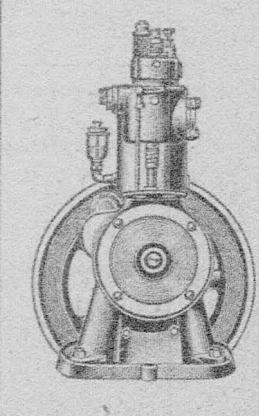
Irányzat: szilárd, az összes minőségű hizott marha az e heti, hétfői szabadmarhavásárai árákhoz viszonyítva, az árakat megtartotta. Bika és csontosmarha 2 koronával drágább.

Szerkesztői üzenetek.

B. U. Amíg az uradalom a saját mezőgazdaságában termelt tejnek vajjá való feldolgozásával és értékesítésével foglalkozik és összevásárolt tejből vajat nem gyárt: szó sem lehet arról, hogy ezt a tevékenységet iparüzéssé lehessen minősíteni és III. osztályú kereseti adóval megmérni. Az adókievétel-biztosítók, illetőleg, azoknak tulbuzgó előadói országos szerve számos ilyen kísérletet tesznek és igyekeznek a gazdákat kettősen megadóztatni. A felsőbb fórumok különösen pedig a m. kir. közigazgatási bíróság következetesen ragaszkodnak azon elejtől fogva elfoglalt helyes álláspont-hoz, hogy a gazda, aki a saját termékeit dolgozza föl, hogy azokat előnyösebben vagy könnyebben értékesíthesse, nem üz önálló ipart és kereseti adó alá nem esik. Meglehet, hogy a felszólamlási bizottság az adókievétést helyben fogja hagyni, ha azonban az uradalom a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasszal él, biztosan fel fogják menteni a kivetni szándékolt adó alól, amint erre már számtalan precedens van.

B. K. Nagybör. A szőlőoltványok és szőlővesszők előállításánál foglalkoztatott vinczellérei mezőgazdasági cselédek és egészen helyesen vannak a gazdasági munkás- és cselédsegély-pénztárnál biztosítva. A kerületi munkáspénztárnál őket bejelenteni és biztosítani nem tartozik. Az ezen részről kapott felhívás ellen éjlen jogorvoslattal és ha a bejelentés elmulasztása miatt kihágási eljárást indítanak ön ellen, védekezzék azzal, hogy vinczellérei mezőgazdasági cselédek. Kizártnak kell tartanunk, hogy az ügy önére nézve kedvezőtlenül végződhetnék és hogy a felsőbb fórumon is azt állapítanak meg, hogy alkalmazottai a kerületi munkáspénztárhoz, illetőleg az 1907. évi XIX. t.-cz. hatálya alá tartoznak.

Sz. F.

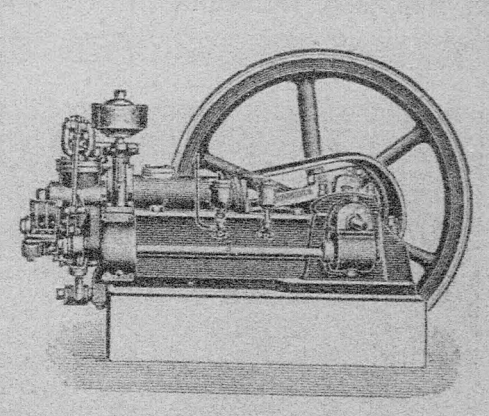
MOTOROKAT

takarmánykamrákhoz és minden más gazdasági célra,
szivattyukat, önitatóberendezéseket

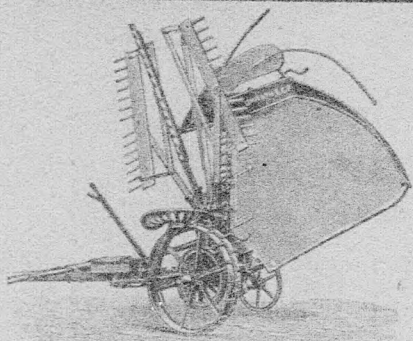
készít és szállít

Műszaki és gépipari r.-t.

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 25. sz.

Utóterhelten teljesítesben
és könnyű járásban!

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógeréblyék

Uj fűkaszaló „Darling“ kedvence minden tulajdonosá-
nak, szolidabb az amerikai... vart-
mányoknál.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcsepőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

A **Selypi cukorgyár r.-t.** keres intelligens,
gazdasági ismeretekkel bíró, de különösen
cukorrépa-termelésben szakavatott egyént,

kinek főtevékenysége cukorrépa-termelők szerzése és a
termelés felett való felügyelet volna. Hasonló minőség-
ben működött és németül is tudó urak előnyben részesül-
nek. Referenciákkal ellátott ajánlatok fenti cukorgyár
czimére, **Selypre** intézendők.

Elsőrendű gép- és henger- olajok, süritett zsiradék

Mindennemű műhely- és gazdasági **szerszámok** és szerszám-
gépek.

Ia. géphajtószijak.

Víz- és gőz-
szerelvények, **csapágyfémek,** villamos
cszikkék.

Összes malomszükségleti czikkek.

Ruggyantaárak, **ponyvák** zsákok, kötelek,
tömítők, tömitések, trieurók, stb.

Koosi-Kenőcs, kékkő. Pinczészeti és kertészeti czikkek, borprések, talicskák,
sodronykerítések.

Szivattyúk, mérlegek, emelő-
gépek, **velőmagpánczológépek.**

BÁNYAI LÁSZLÓ

műszaki üzlet

Budapest, V., Zoltán-utca 9.

Telefon: 168-73.

3356

Sürgőnycim: Bányai L.

A fővároshoz közel fekvő nagyobb birtok haszonbérbe kiadó.

Bővebb felvilágosítás dr. Burger Árpád ügy-
védi irodájában szerezhető, Budapesten, IV.,
Régi posta-utca 5. sz. alatt. 765

HOMOKÉRTÉKESÍTÉS.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok eszmésváltó beton-
árak előállításához,
- F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla-
és alagsógyártás,
- Os. G. 1. Kézi üzemre berendezett cement-
cserepyártás,
- B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok)
gyártása,
- C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása
című árjegyzékeinket és prospektusainkat: kérje
anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látoga-
tását és tekintse meg fizetben mintaleptájkön összes
cementipari homokértékesítő gépeinket.

SZÁNTÓ és BECK

mérnök

czementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.

A száj- és körömfájás elhárítására

nélkülözhetetlen!

Bevált modellek minden árban.
Kérje az I. számú prospektust

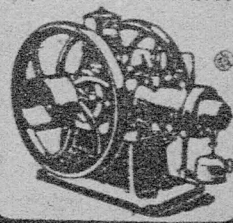
KRASA RUDOLF-tól
Wien, VII., Kirchengasse 29 177. 718

Gallérok

és kezelők klórmész alkalmazása nélkül leg-
szobben tisztítanak Haltenberger Béla gőz-
mosógyárában, Kassa. Alapított 1810. évben.

WOHANKA FÉLE
MYERSOLAJ MOTOROK
és LOKOMOBILOK.
ÜZEMKÖLTSÉGEK.

HONI GYÁRTMÁNY!

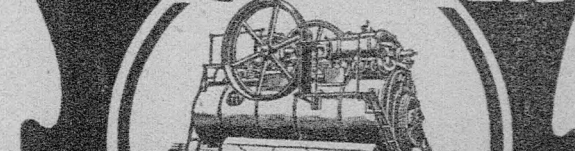

MAGYSÁG
SZERINT 1½-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT - NINCS ROBBANÓ-
és TŰZ-VEZÉLY! - MINDEN PÉNZÜGYÖRI
ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRUT 76.

STABIL és FÉLSTABIL GÖZGÉPEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET és GÉPGYÁR
PODVINECZ és HEISLER
BUDAPEST, VI., VÁCI-ÚT 141.

— ÁRJEGYZÉK INGYEN és BÉRMENTVE —

GRAEPEL HUGÓ, Betéti Társaság

malomépítész, gép- és rostalemezgyár, Marschall Sons & Co. Ltd. vezérügynöksége

BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 40-46. SZ.

Ajánlja páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostánál.
Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen
fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 drbnál több kifogástalan
használatban. Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

MARHAVÉSZ,

száj- és körömfájás, valamint egyéb járványos és ragadós betegségek ellen legjobb és legolcsóbb fertőtlenítőszer a „SUBLOFORM“ 100 liter oldat 5 kor., nagyobb mennyiségbe nagy árengedmény.

KENDE és SZALITER
vegyészeti laboratórium, BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 79.

Ujdonság!

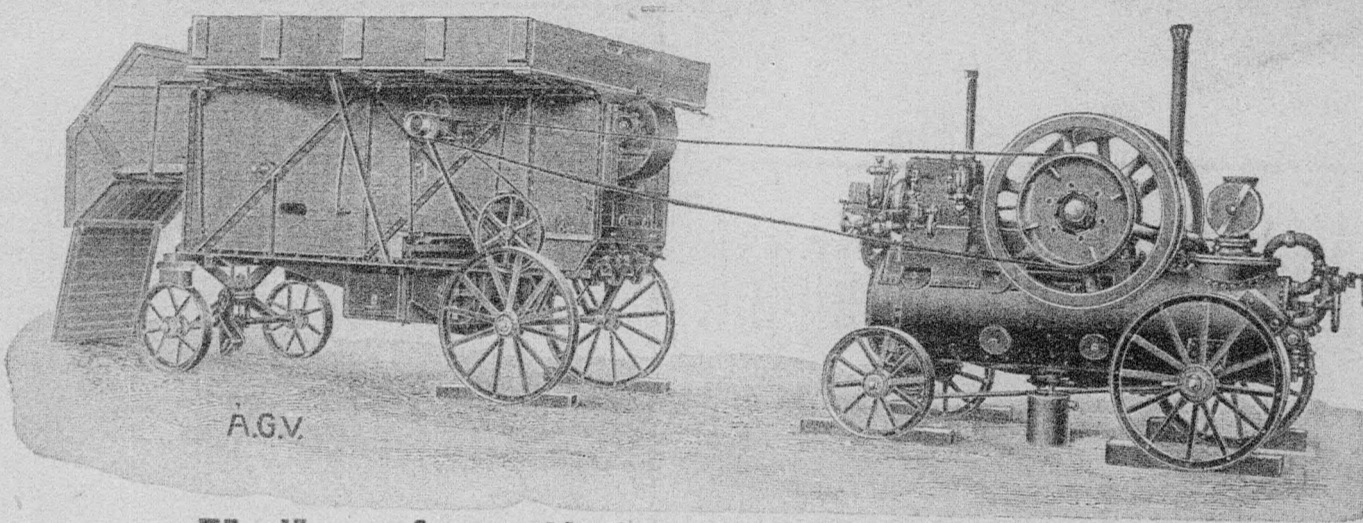
Legujabb szerkezetű cséplő-készlet. :: Szabadalmazott

Ujdonság!

SZIVÓGÁZLOKOMOBIL golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénnel vagy antracszittal.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénnel vagy antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480-500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legujabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

ELSŐ MAGYAR GYAJPUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI R.-T. BUDAPEST, V., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZ.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz. juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz- stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölesönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyersgyapjubizományi osztályunk

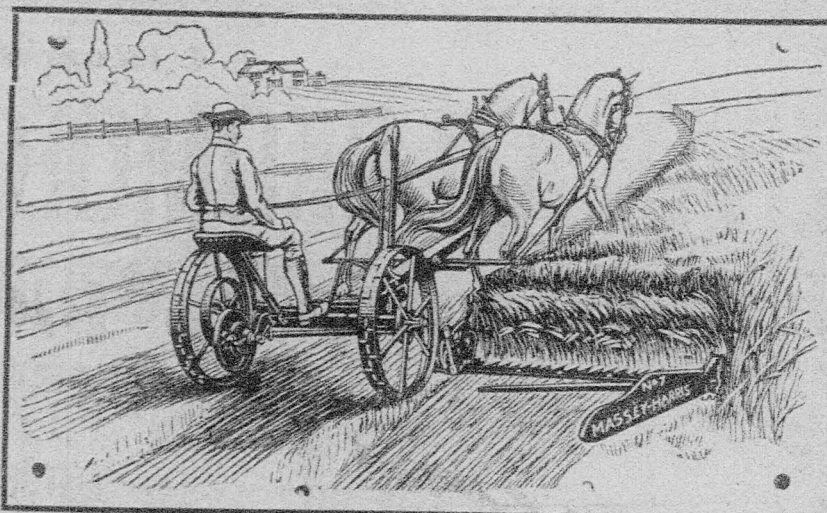
Negyvenharmadik üzemév!

Különösen az idei gyapju-üzleti viszonyok közt **legelőnyösebb** a gyapju **GYÁRI MOSATÁSA.**

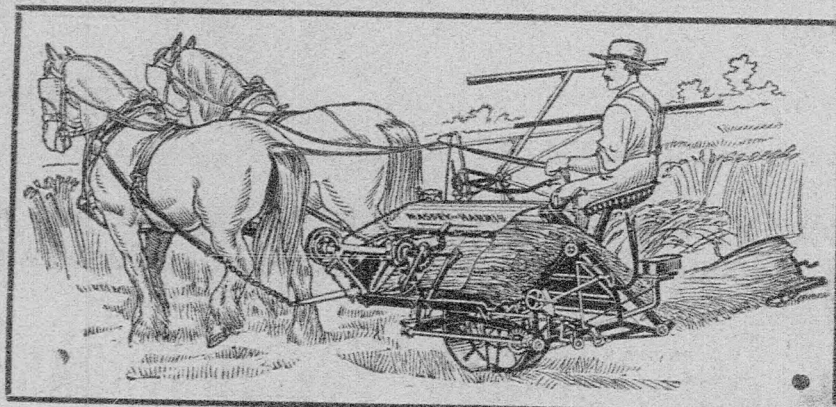
elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (háton mosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legmértékeltőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket.

Kimerítő felvilágosítással és prospektussal szivesen szolgálunk. **AZ IGAZGATÓSÁG**

MASSEY-HARRIS C. R. T.

A világ legjobb gyártmányai.

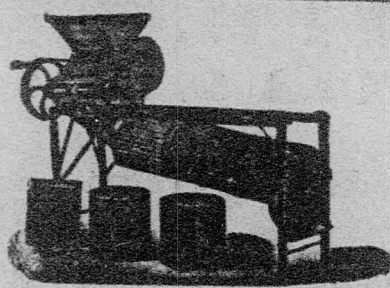
fűkaszaló aratógép és föld-
:: művelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

Árjegyzéket kívá-
natra ingyen küld

Massey-Harris C. R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

STAHEL ÉS LENNER

trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár Budapest,
VI., Angyalföld, Országbiro-ú. 44/46.

AJÁNLJUK: Trierjelenket, marott vagy
sajtolt hengerlemezekkel, minden gabona
tisztítására. :: 5 kg. nyerstermény bekül-
dése mellett különleges triert készítünk.

Tőrekrosták és mindenféle gőzeséptőgép-
szíták, zink-, vas- vagy acél-lamezbe-
trieur-javitások mindenkor azonnal és
leghatékonyabb áron készíthetők.

Mangolicza-fajsértések nagybani megvételre kerestetnek,

lehetőleg fiatal, 1-2 éves, felbugatott tenyész-
állatokra lenne szükségünk; az árak kgr.-ként elősúlyban
ajánlandók, az ajánlatok a **Bácsbodrogvármegyei Gazda-
sági Egyesület igazgatóság** címére, Zomborba kül-
dendők be.

734

Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület, Zombor.

Permetezés helyett porozás!

A szőlő peronoszpórája ellen sikerrel lehet védekezni min-
den permetezés nélkül a

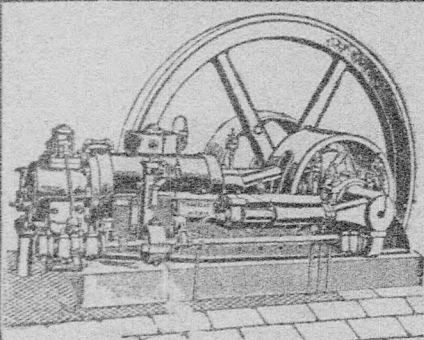
br. Fechtig-féle „PULVAZURÓ” segélyével.

A tavalyi eredményekről szóló beszámoló füzet minden érdeklődőnek díj-
mentesen megküldetik! — A „PULVAZURÓ” ára nagyban 53 fillér,
50 kilogrammon alul 55 fillér kilogrammonként. 689

Egyedüli beszerzési forrás a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetsége Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Gazdasági ponyvák :: lótakarók :: len- és jutazsákok a legjutányosabb gyári áron beszerezhetők
FISCHER ÉS REISS zsák- és ponyva gyári raktárában, BUDAPEST, V. ker., Arany János-utca 12/K. szám.

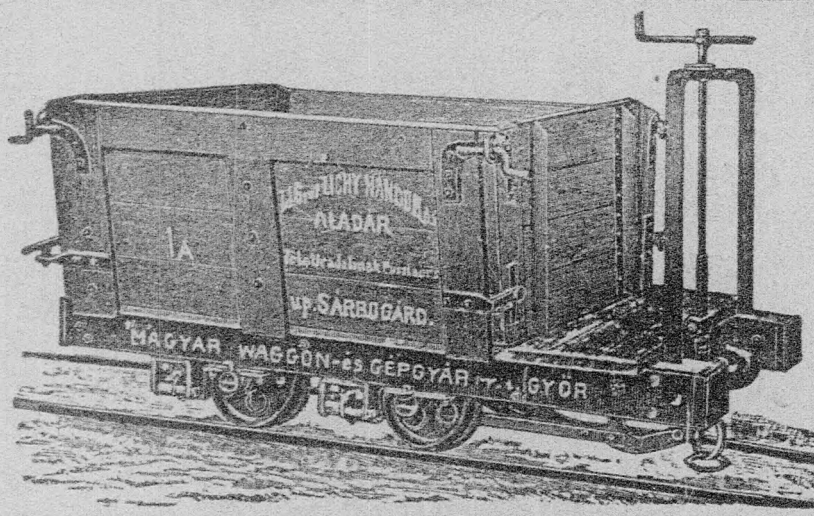
TRAUZZL & Co. BÉCS, IV/2.

Magyarországi FARKAS BELA okl. gépészmérnök, Budapest, VI., Teréz-körut 8.

Négyütemű egyenymű nyersolajmotorok, fekvő elrendezésű és javított **Diesel-rendszer** szerint működő motorok, nehezen gyúló, olcsó olajok számára.

Előnyök: A jelenkor legbiztosabb, legegyszerűbb, legökölteesebb szerkezete. Porlasztó-készülék, gyújtókészülék, előmelegítés nincsen. Bármikor azonnal üzembe hozható. A gép minden része könnyen áttekinthető és hozzáférhető, olaj- és hűtővízszükséglete kicsiny. Malmok számára különösen alkalmas, miután szakadatlanul üzemben tartható. **Üzemköltség óránként és tényleges lóerőnként 1-1/2 fillér.**

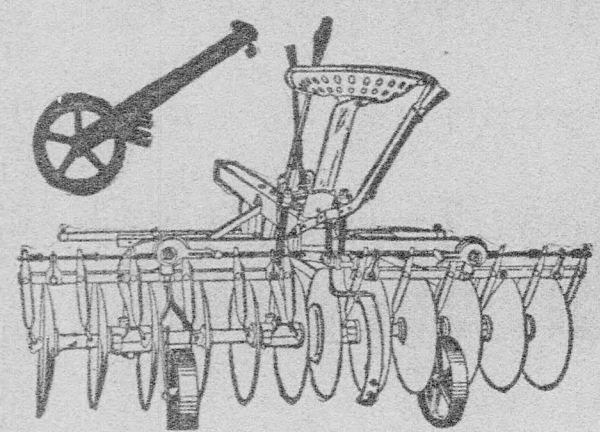
Állategészségtan
 Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta: **Monostori Károly**, 223 Ábrával. Ára 7 korona. Megrendelhető a "Patria" R.-t. gazdasági szakkönyvtárolásánál. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása **új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.**

Nyomjelzés, tervezés, építés!
A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYÖR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.
 Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytárs. Keskenyvágányu Vasutosztály
 Budapest, V., Váci-körut 32.

≡ **Legújabb rendszerű amerikai** ≡

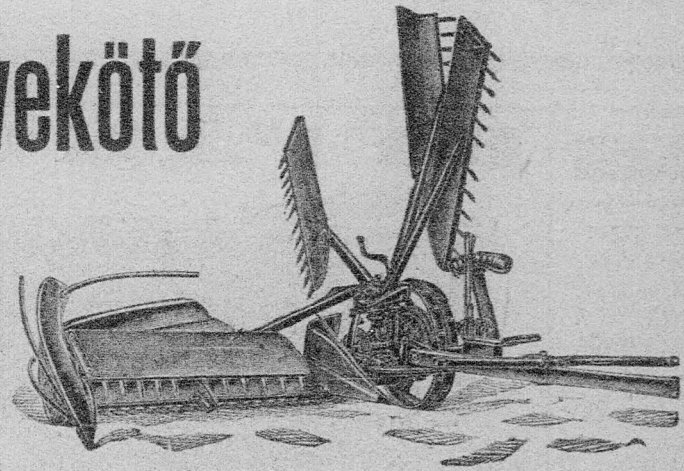
TÁRCSÁSBORONÁK

Egyszerű tartós szerkezet! Kiváló aczélananyag!

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő aratógépeink

a legjobbaknak vannak elismerve.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

Eladó földbirtok és hegyiszőlő!

Fővonalai állomástól 5 km., kövesut mellett, mintegy 330 m. h. első-minőségű tagos birtok, rendszeresen kanalizálva. Kevés költséggel öntözésre nagyrészt berendezhető, a birtokból 300 hold 7 évig legelő volt, esakis e tavaszon vértetett kezeles alá, ebből 150 h. zab, 70 h. tengeri, 15 h. árpa, 5 h. takarmányrépa, 50 h. prima kaszálóarét, 26 kat. h. üzemterves csererdő, mely ezévbén valószínűen felszabdul. A tagos birtokkal teljesen összefüggő terraszírozott hegyiszőlő 15 m. hold, ugyanannyi gyümölcsös. A szőlőből évente 100-200 q elismert minőségű csemegeszőlő szállítható, 250-300 hektó bor. Igen csinos urasági lak a klimatikus nyaralóhelynek mondható szőlőhegyen, mely áll 5 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha és kamrákból, az épület alatt nagy pince, ezenkívül a szükséges és elegendő melléképületek, minden épület új és terméskőből épültek. Az összes holt- és élő-fel-szereléssel, — előnyös konvertált kölcsön és fizetési feltételekkel eladó. Czim a Köztelek szerkesztőségénél tudható meg. — Közvetítők nem díjaztatnak.

781

Kiadó bérlet!

2 órányira Budapesttől 1000 hold prima gazdaság ezukorrépa- és dohánytermeléssel, megfelelő épületekkel, bérőlakkkal stb. Évi bérösszeg 24.000 korona és az adó, átveendő október 1-én 12 évre.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

220

Telefon 12-85.

TEHENÉSZETEINK

SZERVEZÉSE
ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt hézagpótló műve megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Ulói-ut 25. szám. (Köztelek) Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

A kész szőlővédelmi porok közt a legrégebbek és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve a

Dr. ASCHENBRANDT-POROK

és pedig a

Bordói por

a levelek és vesszők peronosporája és a

Rézkénpor

a fűrtperonospora és lisztharmat ellen.

Ezen utóbbi szer segélyével a múlt évben sikerült sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A bordói por ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 64 fill.
Kisebb zsákokban 68 "
A rézkénpor ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 44 "
Kisebb zsákokban 48 "

VEZÉRKÉPVISELET A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM.

☛ Kapható ezenkívül a „HANGYÁ”-hoz tartozó összes szövetkezeteknél és számos fűszerkereskedőnél. ☛

741

Komló- és
szalmakötőzsineget,
szőlőkötőspárgát,
zsákmadzagot,
csomagolóvásznat,

zsákokat: gabona, liszt, korpa, burgonya,
hagyma, szilva stb. czélra

gyári áron szállítanak:

Egyesült Jutagárak

Budapest, V., Aulich-utcza 8. szám.

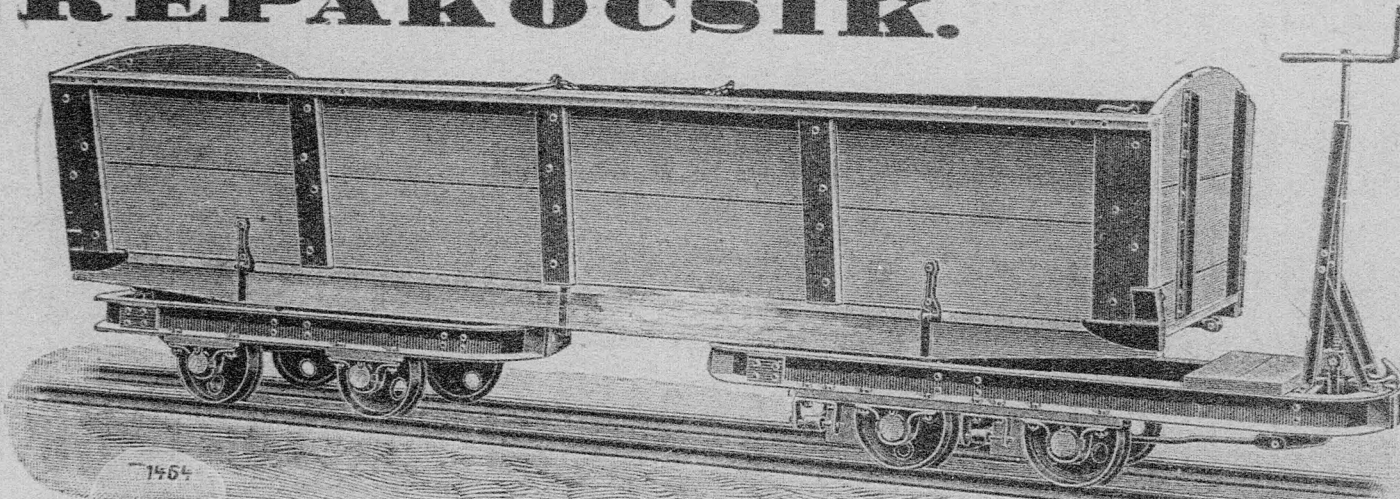
510

RÉPÁKOCSIK.

SINEK
VÁLTÓK
FORDÍTÓKÖRÖNGÖK
KOCSIK
MOZDONYOK
:: UJ ::
ES
HASZNÁLT
ÁLLAPOTBAN

KÉRJE MOST MEC-
JELENT NAGYKÉPES
JEGYZÉKÜNKEZT
ES
HASZNÁLT ANYAG-
JEGYZÉKÜNKEZT

ELADÁS

ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN mezői- és kisvasutak gyára, vagongyár,
BUDAPEST, VI. KER., VÁCZI-UT 113-115.

NAGYMENNYISÉGŰ
HASZNÁLT
SIN
RAKTÁRON

779

KÖLTSÉGVETÉS
KIVÁNATRA
INGYEN

BÉRLET

Birtok kerestetik

az országnak nyugati részén, körülbelül 1000 hold (esetleg bérbe-
adva), szép belsőséggel, készpénzfizetés mellett.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 220 Telefon 12-85.

Önkéntes loárverés

tartatik Jakabffy Dezső **Pusztacsegen** levő gazdaságában,
1911. évi június hó 15-én

délelőtt 11 órakor a Pusztacsege vasútállomáson levő major-
jában, a vonat megérkezése után. Eladásra kerül

18 darab anyakancza nóri és muraközi,
melyek már importált Percheron-ménnel mind megfedeztetek,
3-tól 5 évesek.

1 darab importált Percheron-mén.

3 drb nóri anyáktól és muraközi apától

származott mén. **1 drb 4 éves hidegvérü herélt ló, 3 drb hidegvérü**
rugott csikó. **Pusztacsege** vasútállomás (posta-
és távirda ugyanitt) a kisújszállás-déaványai vonalon fekszik.

779

Eladó birtok!

2 és 1/2 órányira Budapesttől, 2800 hold prima gazdaság, kevés
erdővel, szép kastélyval és parkkal, élő és holt felszereléssel, ter-
mással együtt 1 és 1/2 millió korona.

Beyer Károly Budapest, V., Báthory-u. 5.
Telefon 12-85. 220 Telefon 12-85.

Nr. 240—1911.
a. f. e. se. d.

Birtokhaszonbérbeadás.

Mezőnagyesán község (Tordaaranyos megye) község hatá-
rán levő, a naszódvidéki központi iskolaalap tulajdonát ké-
pező, gyönyörű fekvésű **1030 hold, 1204 négyszögöl**
kiterjedésű szántó, kaszáló és legelőből álló ingatlan bir-
tok, a rajta levő lak- és gazdasági épületekkel, 1912. évi
április hó 24-ikétől kezdődőleg **6 egymásutáni évre** fog
legelésre, esetleg művelésre nyilvános árverés útján **haszon-
bérbe** adatni.

A kikiáltási ár mint évi haszonbér 12.000 koronában van
megállapítva.

Az árverés kizárólag zárt irasbeli ajánlatokkal tartatik
meg, melyek **1911. évi július hó 31-én délután 5 óráig**
alulírott igazgató-választmányhoz nyújtandók be 1200 korona
bánapénzzel együtt.

Az ajánlattevő nyilatkozni tartozik ajánlatában, hogy az
árverési és szerződés feltételeket ismeri, azokat elfogadja
és azoknak magát föltétlenül aláveti.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alapok
irodájában megtekinthetők és saját költségén másolatban
megvehetők.

A naszódvidéki központi iskola és ösztöndíjalapok igazgató-
választmányának

Naszódon, 1911 évi április hó 29 én tartott üléséből:

Elnök helyett:

Titkár:

Dr. Tanco Pál s. k. **Dr. Simon Nestor** s. k.

778

A magajáró

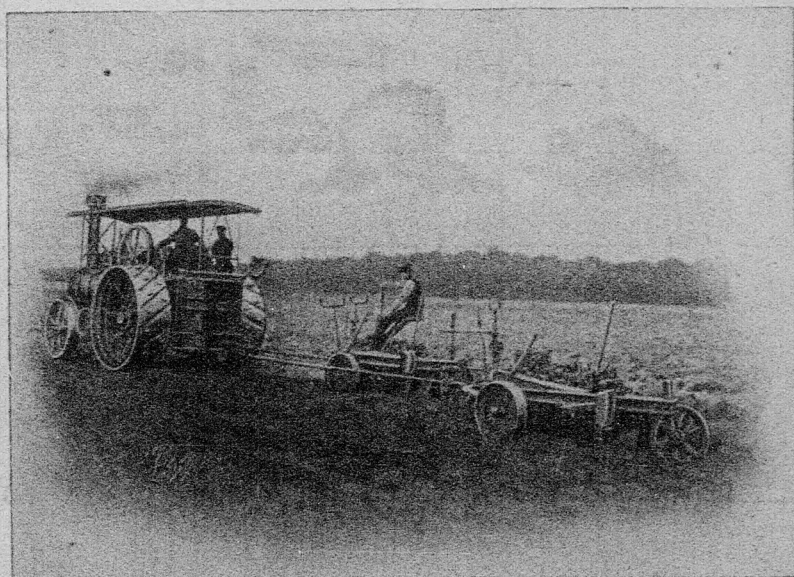
MacLAREN-GŐZEKE

a legjobb, legolcsóbb és leggazda-
ságosabb talajmivelő eszköz.

Magyarországi vezérképviselőt:

FLEISCHL SAMU cég
BUDAPEST,
V., Szabadság-tér 16.

769

Magyar királyi Államvasutak

Érvényes 1911 május hó 1-től.

Budapest nyugoti p. u.—Párkány-Nána, Budapest keleti p. u.—Gödöllő—Hatvan, Budapest keleti p. u.—Bicske, Budapest keleti p. u.—Szolnok és Budapest nyugoti p. u.—Czegléd között közlekedő személyszállító vonatok menetrendje.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána route.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána route.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Párkány-Nána—Budapest ny. p. u. route.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Párkány-Nána—Budapest ny. p. u. route.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Párkány-Nána—Budapest ny. p. u. route.

Megjegyzések: * (Kövösopatak), Kézvontat Zsolnára, + Vasár- és ünnepnapokon május hó 15-től közlekedik, □ Vasár- és ünnepnapokon május hó 15-től szeptember 15-ig közlekedik, etc.

Budapest k. p. u.—Hatvan.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.—Hatvan route.

Budapest k. p. u.—Hatvan.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.—Hatvan route.

Hatvan—Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan—Budapest k. p. u. route.

Hatvan—Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan—Budapest k. p. u. route.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan—Budapest k. p. u. route.

Megjegyzések: ● Május 15-től szeptember 15-ig vasárnap és ünnepnapokon közlekedik, § A 401. sz. gyorsvonat Aszódon csak a Balassagyarmat felől érkező utasok felszállása céljából áll felfüggesztésen meg, etc.

Budapest keleti p. u.—Bicske.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest keleti p. u.—Bicske route.

Bicske-Budapest keleti p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Bicske-Budapest keleti p. u. route.

Megjegyzések: * = Május 15-től szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
* = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menestjegyek érvénytelenek.

Budapest k. p. u.-Szolnok.

Table with columns for stations (Állomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.-Szolnok route.

Szolnok-Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Szolnok-Budapest k. p. u. route.

Megjegyzések: O = Közvetlen vonat Aradon át Brassóból.
+ = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menestjegyek érvénytelenek.
K = Közvetlen vonat Aradon át Predealra.
N = Nagykáta és Szolnok között csak minden szombaton közlekedik.
+ = Csak minden szombaton közlekedik.
x = Kúldetik minden hétfőn, június 5. helyett azonban június 6-án Tápócsa-Táplócsaptól.
K = Közvetlen vonat Predealról Aradon át.
A = Közvetlen vonat Brassóból Aradon át.
* = Érkezik Budapest-Józsefvárosra.

Budapest nyugoti p. u.-Czepléd.

Table with columns for stations (Állomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest nyugoti p. u.-Czepléd route.

Czepléd-Budapest ny. p. u.

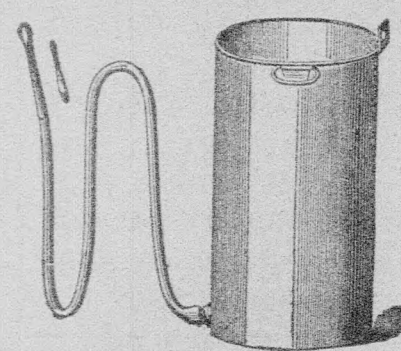
Table with columns for stations (Állomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Czepléd-Budapest ny. p. u. route.

Megjegyzések: O = Közvetlen vonat Nagyváradra.
* = Közlekedik vasár- és ünnepnapokon.
K = Közvetlen vonat Kolozsvárra.
A = Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
S = Ezen személyvonatoknál Budapest nyugoti p. u. és Czepléd között az egy utra szóló szomszédos forgalmu menestjegyek érvénytelenek.
+ = Közvetlen vonat Predealra.
+ = Indul Budapest ny. p. u.-ból minden szerdán és szombaton.
x = Érkezik Budapesti ny. p. u.-ba minden hétfőn és csütörtökön.
K = Közvetlen vonat Predealról.
O = Közvetlen vonat Kolozsvárról.

H. HAUPTNER

világhírű berlini műszergyáros gyártmányai

Az 1910. évi brüsszeli vilákiállítás versenyen kívüli jury-tag.
Az 1910. évi buenos-ayresi vilákiáll. „Grand Prix“-vel kitüntetve.

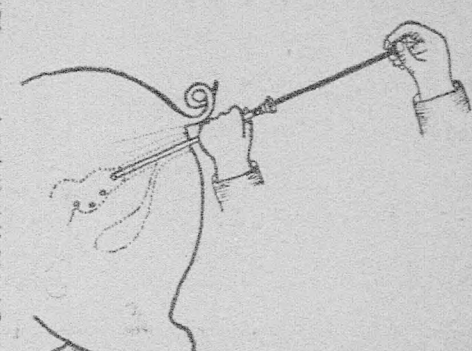

IRRIGATOR

nékülözhetetlen minden gazdaságban.
2370. sz. Irrigator áll egy bádgedényből, 3 méter gummicsővel, csappal, nagy és kis illesztékekkel.
3 5 10 20 liter irtart.
8.40 11.30 14.35 19.50 K
Mindennemű, az állattenyésztés, állat-ápolás, tejgazdaság, baromfitenyésztés stb.-hez szükséges eszközök és gépek nagy raktára.

Ujdonság! Sertésméhszerétező

a miskarolást a legököltebben pótolja.
Az egész műtétet gyorsan, kényelmesen bárki elvégezheti, amennyiben a készülék csővén keresztül néhány ólomserétet a méhbe bocsátunk s a bűgás teljesen megszűnik.
Teljesen veszélytelen! Biztos eredmény!
10388. Méhszerétező, kimerítő használati utasítással K 5.40

Geittner és Rausch

cégnél Budapest, VI., Andrássy-ut 8/K. sz.

**Uj és egyszer használt
zsákok, ponyvák, kölesön és eladás,
amerikai manillazsineg, kévekötelek** kartellen
kívül.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. szám.

Táviratczim **NAGELA.**

■■■■■

Telefon 35-92.

Haszonbérleti hirdetmény

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó **felsőszunyoghi gazdaság 2316 hold 206 négyszögöl** (Pest megye, vasuti állomás: Kiskunlacháza) 1912. évi október 1-től 12 évi időtartamra haszonbérbe adatik.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával 1911. évi július 31-ig alulírott főtiszttséghez nyújtandók be, ahol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Cs. és kir. uradalmi főtiszttség:

Grassl, s. k.

cs. és kir. főtisztartó.

735

Eladó 120 darab 1½ éves, kitünő fejlődésű, elsőrendű tiszta erdélyi-magyar fajta

ökörborju.

Czim: **Dancsilla Testvérek, Mezőnagycsán,** Bors-tanya, Torda-Aranyos megye, vasuti állom s Aranyosgyéres.

762

GAZDASÁGI KOCSIGYÁR

MERŐCZE, Nyitra megye.

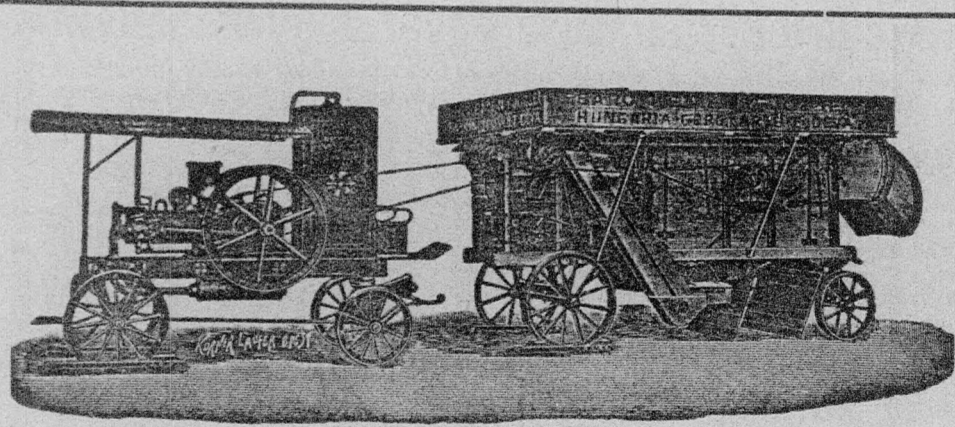
gyárt gazdasági, teher- és mindennemű szekeret, kerekeket, kerék- és szekéralkatrészeket.

KIVALÓ MINŐSÉG! ... ELŐNYÖS AR!

691

Br. Kemény
József

HUNGARIA GÉPGYÁR B.-T. DÉVA.

Ajánlja a következő legújabb rendszerű és elsőrendűen elismert gyártmányait:

Benzin- és nyersolajmótorok és csépiőkészletek. **Szivógázgenerator-lokomobilok**, legújabb rendszer. **Szivógázgenerator-telepek.** Gőzgépek, gőzkazánok, víztartályok, szivattyúk, közlőművek, villamos-világítási és erőátviteli telepek.

Daráló-, őrölő- és fűrészmalomok tervezése és építése.

Autogén-hegesztések elvállalása, kazánok javítása, törött öntvények hegesztése. Hóni gyártmány! Olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek! Pontos és szolid kiszolgálás!

Nyersolajmótoraink nem gyújtó-golyóval dolgoznak, hanem sűrített levegővel.

Bérlevelek

magyar, német és tót szöveggel állandóan raktáron vannak a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Legjobb eredeti amerikai manilazsineget

ajánlunk **100 kg.-ként 95.- K árban** bérmentve bármely állomásra szállítva.

Ajánlunk továbbá **TELJESEN UJ KOLCSONPONYVÁKAT ÉS HASZNÁLT ZSÁKOKAT,** legkitünőbb minőségű **raffiát, zsákokat, ponyvákat, gazdasági kötélárut, kóczot** és a szakmába vágó többi czikket **eredeti gyári árban** és kívánatra szívesen szolgálunk legolcsóbb árajánlattal.

BERGER TESTVÉREK BUDAPEST, V., AULICH-U. 4-6.
 ☎ Telefon: 39-83. és 115-15. 00

AKRUSTIN
 szágtalan - nem gyúlékony
 VÉDŐMAZOLAT GŐKAZÁNOK BELFELÜLETEIRE.
 MEGAKADÁLYOZZA A KAZÁNNÓ MEGKEMÉNYEDESÉT.

„Gát minden kezintévedésnek a kazánját megmálni és az üzemköltségeket csökkenteni akarja alkalmasan kizárólag.”

AKRUSTIN
 LUTZ EDE ÉS TÁRSA, BUDAPEST
 VII. ÖRNAGY-UTCA 21

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb kutszivattyuja

az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívül sok vizet ad,
 mert kis gyermek kezelheti,
 mert soha be nem fagy,
 mert soha nem romlik,
 mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve. **BARDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-u. 5.**

Amit jó, az olcsó!

Eredeti svédországi
MUNKTELL-

NYERSOLAJMOTOROK

és cséplőkészletek az elismert legjobbak.
 Igen olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek! Legnagyobb jótállás!
 Érdeklődőknek árjegyzéket költségmentesen küld!

MUNKTELL GÉPKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, V., Váci-ut 6. sz. a nyugati pályaudvarral szemben.

Amit jó, az olcsó!

Öt fontos czikk:

**SZÉN,
 MÉSZ,
 CZEMENT,
 MŰTRÁGYA,
 GÉPOLAJ**

kötésre és vagonszámra.

**Klár Andor
 Debreczen.**
 Telefon-interurbán 445. szám.
 Áruosztály.
 Bankosztály.
 Műszaki osztály.
 Legjobb összeköttetés.

701/B

Gazdaságok villanyvilágítása, vizellátása és takarmánykamra üzeme egy motorral végezhető. ::

Olcsó üzem! Olcsó ár! Egyszerű kezelés!
Azonnali szállítás.
Elekes és Társai
 okl. gépészmérnökök
 Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.
 TELEFON: 102-24. TELEFON: 102-24.

Vevő közönség szíves figyelmébe.

A rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank rt. **Rimaszombatban egy ujonnan épült és teljesen felszerelt gépgyárat létesített.**

Akinek tehát gőzgépre benzin-nyersolajmotor garnitúrára vagy malomberendezésre van szüksége, forduljon teljes bizalommal a rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank rt.-hoz Rimaszombatba, mert itt szolid és jó gépet kap.

Hengerrovátkolások gyorsan és pontosan eszközöltetnek, ugyancsak bármiféle motor és gépjáratások is. Autógen gyorsforrasztás, tengely, vagy bármilyen öntöttvas alkatrészre 24 órán belül eszközöltetik. Csere üzletnek a legmáltányosabban eszközöltetnek.

Kellő biztossággal 10-15 évi hitelt nyújtunk.
 Csak komoly érdeklődőket kérünk.

Eredeti „Otto“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok
Benzinmotorok
Benzinlokomobilok
 Teljes cséplőkészletek
Famegmunkálógépek
Hűtő- és jéggyártógépek
LANGEN és WOLF
 motorgyár
 BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

Ostfriesland teljes envészmentes.

Eredeti ostfriesi tenyészállatok beszerzését hivatalosan kimutatott tej- és zsírmennyiséggel — elvállalja mérsékelt jutalek ellenében

GERD SAATHOF eladást-közvetítő
LOGA-LEER, Ostfriesland.

Felvilágosítással és referenciákkal készséggel szolgálunk. 744

Üszöket adunk

tenyésztés céljából kiscgazdáknak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka 1-2 éves fajüszök és tehének jelenlegi értéke 2 év után is fizethető. :: ::

Neuschlosz Testvérek

Irodai telefon 16. szám. Szatmár. Gazdasági telefon 155. sz.

Napszámosjegyzékek.

Zsebben hordozható alak, 100 lapos terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 1.60
Zsebben hordozható, 2 heti beosztással, darabja	K 2.—
15 × 20 cm. nagyságban, 50 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 3.—
15 × 20 cm. nagyságban, 100 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 4.20
19 × 26 cm. nagyságban, 50 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabonként	K 3.20
19 × 26 cm. nagyságban, 100 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabonként	K 4.80
Napszámosjegyzékek, 8-ad alakban, ivenként	K—03
Napszámosjegyzékek, 0-ás alakban, ivenként	K—05
Napszámosjegyzékek, rendes ív nagyságban	K—13

Kaphatók a „Patria” r.-t. nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

25% anyagmegtakarítás!

Rendkívül olcsó!

Fontos üjtás a permetezés terén.

A szőlőgazdaközönség figyelmét felhívjuk a vegyi uton oltott

„Permetező pormészre”,

amelynek előnyei a közönséges módon oltott darabos mésszel szemben a következők:

1. Nem kell már oltani és így elkerüljük a rendes oltásnál előforduló hibákat. (Hatástalan, vagy pedig a leveleket lepörkölő oltat nem fordulhat elő.)

2. A permetezőgép szóróit nem dugítja el, mert a legfinomabb lisztszerű eloszlású.

3. Egy pillanat alatt készíthető és mindenkor friss méssztej áll rendelkezésünkre.

4. A permetező mésszporból 25%-kal kevesebb kell, mint az égetett darabos mésszből és annál sokkal olcsóbb is.

5. Száraz helyen sokáig eltartható anélkül, hogy hatásából veszítene.

6. Készítési módja rendkívül egyszerű. Abból áll, hogy a pormészhez vizet adva, falapáttal összekavarjuk.

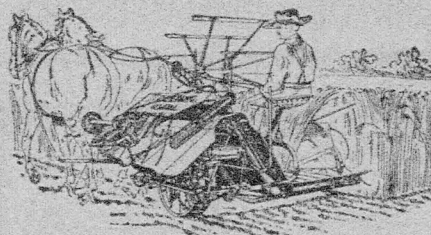
Ara a polgárdi szőlők állomáson feladva zsákokban 2 korona 20 fillér métermázsánként, vagonrakományonként 200 korona zsákokkal együtt mérve. A zsákok darabonként külön számláztatnak és hat héten belüli bérmentes visszazállítás után — ha a zsákok jókarban vannak — ugyanezen áron visszavételnek.

Készíti és forgalomba hozza a

Polgárdi Kö- és Mészipartelepek R.-T.
Polgárdin (Fejér megye). 767

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzletében

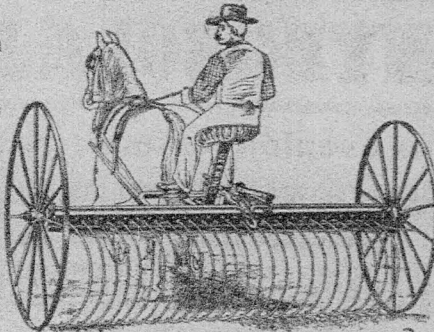
Budapest, V., Váci-körút 52.

„DEERING”-féle kevékötő-aratógép.

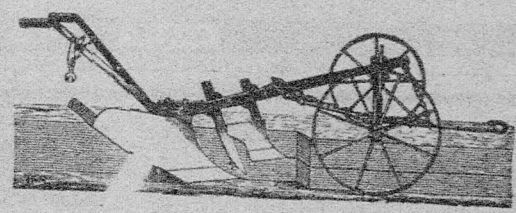
nagy választékban és előnyös áron kap-Deering-féle eredeti hatók a Deering-féle amerikai lényeges javításokkal ellátott kevékötő-arató-gépek, marok-rakó arató-gépek, fűkaszálo-gépek, gyűjtőgépek és tárcsás-

boronák legkitűnőbb minőségben továbbá a valódi „SACK”-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint szőlőmivelési eszközök kitűnő szőlőmivelési eszközök ugyancsak a „WESTFALIA”-vitott eredeti „WESTFALIA”-mütrágyaszóró gépek, nemkülönben legkitűnőbb

„DEERING”-féle gyűjtőgép.

szecskavágó- és répvágógépek, eredeti „Ohio”-amerikai kukoricaszártepő-gépek (Shredder),

Valódi „SACK”-féle szecseke.

Kayser-féle gabonacentrifugák, „APOLLO”-meszelő- és permetezőgépek, szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök. 10125

LÁNG L. gépgyára,
Budapest, 56.

**SULZER-DIESEL-
RENDSZERŰ NYERSOLAJMOTOROK**

20—2000 lóerőegységig

minden üzemre.

1300 motor több mint 110.000 lóerővel üzemben.

Egyéb gyártmányok: gőzgépek, gőzturbinák, gőzsűrítők, nagy gázmotorok, bányaszállítógépek, légsűrítők, előmelegítők, tulhevitők és közlőművek.

5085

Eladó birtok

Kolozs megyében, a **Mezőségen 700 hold,** a vasút mellett. Parcellázásra nagyon alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad **dr. Balogh Elek ügyvéd, Tordán.**

764

LEPTER JÁNOS vasszerkezetek és lakatosárak gyára
Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

Alapított 1885. Sürgőnyezim LEPTER, Budapest, Pékerdő. Telefon 55-22.
**A JELENKOR LEGTÖKELE-
TESEBB ÉS LEGOLCSÓBB IDOMVASABLAKA.**

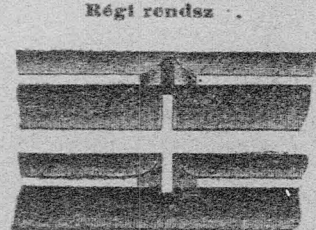
Ujdonság!

Ujdonság!

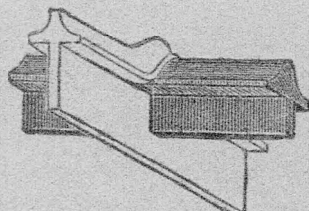
KÖPPLINGER
szabadalmazott
IDOMVASABLAKA.

**14 MŰVELT ÁL-
LAMBAN SZA-
BADALMAZVA**

Raktárak, magtárak, gyári épületek, istállók, gazdasági mellék-
épületek, üvegházak, verandák stb. részére kiválóan alkalmas

Megkeresésekre
költségvetéssel
készséggel szol-
gálok.

**Villanyvilágítási és
erőátviteli telepeket**

gazdaságok és kastélyok számára leg-
modernebb kivitelben specialitásként szerel

SIGNER F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat
Budapest, V, Kálmán-utca 9.

Ismeretést előkelő referenciákkal bérmentve küldünk.
Alapított 1903.

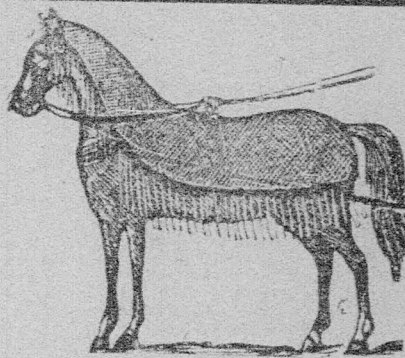
**Eladó 1000 holdon felüli
gyönyörű, Sáros megyei
BIRTOK!!!**

Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki BAUER ANTAL
földbirtokközvetítő irodája
Budapest, VIII., Baross-utca 4.
TELEFON 166-66.

**MINDENFÉLE
gazdasági kötéláru**

nem gyári munka
istráng, kötőfék, marhakö-
tél, rudaló, kender és kőcz
(csepű), mindenféle háló és
heveder (gurti), dohány-
zsineg és zsákzsineg,
angol manillafonál,

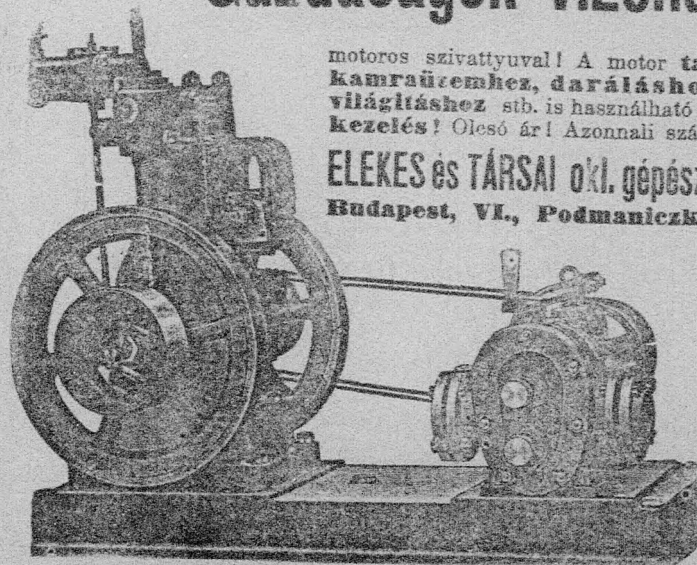

kévekető, zsák és ponyva
legjobb minőségben, legolcsóbb engros árban a 27 év óta fenn-
álló **Bleier és Weisz kötélgyártó cég**nél, Buda-
pest, VII., Károly-körut 7. szám alatt szereshető be.
Sürgőnyezim: „Kötélgyárak”. 759 Telefonszám: 18-67.

Gazdaságok vizellátása

motoros szivattyúval! A motor takarmány-
kamráremhez, daráláshoz, villany-
világításához stb. is használható! Egyszerű
kezelés! Olcsó ár! Azonnali szállítás!

ELEKES és TÁRSAI okl. gépészmérnökök,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.

Telefon
102-24

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1911 május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről.

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról				A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra			
vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve
1110	5:45	szv.	Balatonfűred.	152	9:15	szv.	Rákospalota-Ujpest	339	9:10	szv.	Berlin, Rutika	149	7:31	szv.	Rákospalota-Ujpest
310	5:50	szv.	Tapo-cza	154	9:25	szv.	Ersékujvár,	645	5:20	szv.	Debreczen, Nvárad	151	5:05	szv.	Dunakeszi-Alag
32	6:20	szv.	Hatvan,	154	9:35	szv.	Vác	309	5:30	szv.	Hatvan	728	5:25	szv.	Czegléd
302	6:25	szv.	Bicske	718	5:40	szv.	Szeged, Szolnok	1805	5:30	szv.	Bród, Eszék, Pécs	725	5:35	szv.	Czegléd
8	6:40	szv.	Rutika, Pop-Felka	4102	6:10	szv.	Esztergom	509	5:45	szv.	Brassó, Arad	4101	5:50	szv.	Esztergom
1502	6:45	szv.	Wien, Graz, Sopron	156	6:20	szv.	Rákospalota-Ujpest	509	5:45	szv.	Sófia, Bród, Belgrád	133	5:55	szv.	Nagyvaros
1508	6:55	szv.	Kassa, Csorba	2502	6:35	szv.	Lajosmizse	509	5:45	szv.	Törbágy	726a	6:00	szv.	Czegléd
			Kecskemét				Wien, Páris,	312	6:00	szv.	Pécel	153	6:05	szv.	Rákospalota-Ujpest
			Flume Torino,				Ostende,	17	6:05	szv.	Komárom	5307	6:10	szv.	Lajosmizse
			Róma, Pécs,				expv	1767	6:15	szv.	Máramarossziget,	9011	6:25	szv.	expv
			Vinkovca				Wien	11	6:25	szv.	Wien	7019	6:30	szv.	Konstantinápoly
602	7:05	szv.	Arad, Brassó	596	7:00	szv.	Nagyvárad, Brassó	407	6:30	szv.	Lemberg, Kassa,			szv.	Konstantinápoly
905	7:10	szv.	Belgrád, Sofia	402	7:05	szv.	Körömszék	1007	6:50	szv.	Máramarossziget			szv.	Bukarest
402	7:20	szv.	Sztyl, Lemberg,	104	7:55	szv.	Zsolna, Berlin	315	6:50	szv.	Flume	185	6:35	szv.	Nagyvaros
			Máramarossziget	168	8:05	szv.	Nagyzombát, Wien	1505	7:00	szv.	Gödöllő	1407	6:40	szv.	Berlin, Zsolna
1802	7:25	szv.	Fehring, Graz,	708	8:15	szv.	Orsova, Bázias	1305	7:10	szv.	Csörba, Kassa	709	7:15	szv.	Bukarest, Bázias
			Triest	712	8:30	szv.	Temesvár, Karán-	509	7:20	szv.	Graz, Fehring	135	7:20	szv.	Parkány-Nána
312	7:30	szv.	Gödöllő	124	8:35	szv.	sebec,	1305	7:20	szv.	Brassó, Kolozsvár	727	7:25	szv.	Czegléd
908	7:45	szv.	Belgrád, Sofia	4104	9:05	szv.	Nagyvaros	919	7:25	szv.	Kunszentmiklós,			szv.	Bukarest,
618	8:00	szv.	Bród,	114	9:20	szv.	Esztergom	317	7:30	szv.	Tass	501	7:30	szv.	Kolozsvár,
			Arad, Brassó	162	11:05	szv.	Rákospalota-Ujpest	319	7:30	szv.	Gödöllő	155	7:35	szv.	Máramarossziget
1102a	8:05	szv.	Balatonfűred,	6504	11:15	szv.	Rákospalota-Ujpest	1003	8:00	szv.	Hatvan	113	7:40	szv.	Rákospalota-Ujpest
			Tapolca				Lajosmizse	1509	8:15	szv.	Roma, Triest, Flume	4103	7:45	szv.	Páris, Wien
406	8:10	szv.	Munkács, Lawoczne				Kecskemét	1021	8:20	szv.	Csörba, Kassa	6801	7:50	szv.	Kecskemét,
508	8:20	szv.	Kolozsvár, Brassó				Lajosmizse	515	8:35	szv.	Bukarest, Kolozsv.	157	7:55	szv.	Lajosmizse
1936	8:25	szv.	Pécs, Eszék, Bród				Kecskemét	121	8:45	szv.	Hatvan	127	8:00	szv.	Vác
303	8:35	szv.	Rutika, Berlin				Kecskemét	13	9:20	szv.	Győr	149	8:35	szv.	Parkány-Nána
			Máramarossziget,				Kecskemét	307	9:25	szv.	Berlin, Rutika	129	8:45	szv.	Klakunfőlegyháza
1706	8:55	szv.	Stanisla				Kecskemét	1005	9:35	szv.	Szabadka	159	9:10	szv.	Parkány-Nána
2	9:20	szv.	Wien, Sopron				Kecskemét	913	9:50	szv.	Buk K., Szombat-	705	8:20	szv.	Dunakeszi-Alag
314a	12:00	szv.	Bicske				Kecskemét	409	10:20	szv.	Miskolc	1401	9:40	szv.	Szeged,
			Gödöllő				Kecskemét	23	10:25	szv.	Bicske	161	10:25	szv.	Rákospalota-Ujpest
							Kecskemét	305	11:25	szv.	Arad	715	10:40	szv.	Szeged
							Kecskemét				119	11:15	szv.	Galánta	
							Kecskemét				163	11:50	szv.	Rákospalota-Ujpest	

A vonatok indulása és érkezése Budapest-Józsefvárosra.

Indulás		Érkezés	
830	7:05 szv.	Gödöllő	511a 4:10 szv.
			513 5:06 szv.
			917 6:17 szv.

A vonatok indulása és érkezése Buda-Császárfürdő kitérő.

Indulás		Érkezés	
402	8:00 szv.	Esztergom	1001 5:50 szv.
404	8:54 szv.	Esztergom	1003 7:48 szv.
406	12:15 szv.	Esztergom	1005 10:04 szv.
408	2:11 szv.	Esztergom	1007 2:10 szv.
410	4:30 szv.	Esztergom	1009 5:20 szv.
412	8:22 szv.	Esztergom	1011 9:31 szv.

- 1) Június 15-16i bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
- 2) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
- 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
- 4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.
- 5) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
- 6) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
- 7) Minden kedden, csütörtökön pénteken és vasárnapon közlekedik.
- 8) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.
- 9) Csak szombaton közlekedik.

- 1) Érkezik minden hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnapon.
- 2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
- 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
- 4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
- 5) Vasár- és ünnepnapokon május 15-16i közlekedik.
- 6) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

MAGYAR-BELGA FÉMIPARGYÁR R.-T.
 Budapest, Hungária-körút 115-117.
GAZDASÁGI VASUTAK
 nyomjelzése, építése és anyagok szállítása.
Eladás — bérlet.
 Kétszázötven, katalógus díjtalan.
 Állandó nagy raktár.

LŐNEREFÉJTŐ GÉPEK
 EGYSZERŰ és KETTŐS
 TISZTÍTÓ SZERKEZET TEL. 6507-12507
 DOBSZÉLESEGIG GŐZGÉP MOTOR-S JÁRGÁNYOS HAJTÁSRA
 SZABADALMAZOTT
 EGYSÍTETT
 LŐNERECSEPLŐ
 FEJTŐ-TISZTÍTÓ
 GÉP

OLCSÓÁRAK
 KEDVEZŐ FIZETÉSI
 FELTÉTELEK
 ÁRJEYZÉKET
 FELHÍVÁSRA
 DIJMENTESEN

Szűcs Ödön
 CÉG
 — BUDAPEST —
 VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

Telefon a marhavásártérben: 57-76.
**A Budapesti Állatvásár-
 pénztár Részv.-Társaság**
 foglal- szarvasmarhák, borjúk, juhok, bárányok,
 kecskék és sertések bizományi eladásával.
 Előleget nyújt hatóságilag megállapított
 kamatláb mellett. A felküldendő álla-
 tokhoz kísérő nem kell. Vasúti küldé-
 mények
 czimzése: **Budapest-Ferencváros.**
 Telefon a sertésvásártérben: 165-02.

Erdőbirtokok,
 faállományok és fatermékek
 adásvételét legelőnyösebben közvetíti
SZÉKELY IGNÁCZ
 a „Magyar Fekereskedő” szerkesztője
 Budapest, V., Nagykorona-u. 32.

Fajebek! Ritka alkalmi vétel!
 A telep elhelyezése folytán rövid ideig felette
 olcsón kaphatók **fajebek**, mosés szép, sok-
 szor díjazott **fajbaromfi-törzsek** és ezek
tojásai, diszgalambok, méhek, kraj-
 nai, olasz és magyar anyákkal, Dzierzon kap-
 tárakban. **Méhészeti gépek és eszközök.** Né-
 külzöhetetlen érdekes árjegyzék bérmentve küldetik. 5841
DIANA-TELEP, TAR, Heves megye.

Villamos világítás
 saját teleppel
 nyersolajmotor-üzemre
 gazdaságok, kastélyok stb. részére.
Szivattyutelepek.
 Olcsó árak. Gyors szállítás.
 Legelőcsőbb üzem. 478

ELEKTRA villamos és erőtelepeket építő r.-t.
 Budapest, VI., Gyár-utca 11/K.

Racionális
 homokértékesítéshez
 szállítunk munkaképes
gépeket és formákat,
 téglá-, ürblokk-, tetőcserep-, csatorna és alag-
 csövek gyártására. Saját modern szerkezetek.
 Különlegességi gépgyár:
Dr. Gaspary & Co.
 Markranstädt (Németország).
 262. számú brosúra ingyen.

Steven's
Ointment

STEVEN'S HENRY állatorvostól, London.
 előállított legelső és leghatékonyabb eredeti angol vörös blüster-
 melynek az állatorvosok hasonló praeparátumok
 fölött előnyt adnak, mert ez az egyedüli blüster, mely bármilyen
 gyakran lesz is alkalmazva, soha sebbélyt nem hagy maga után.
 A Stevens Ointment csak állatorvosi rendelésre kapható. Kicsiny-
 bent ár: 1/2 eredeti doboz 4 kor., 1/4 eredeti doboz 8 korona.

Radian-Dural
 RADIUM, ezeltől Radium név alatt készíti The Radium & Co.,
 London. Legjobb szer lovakkal, kutyákkal stb. előforduló min-
 denemmi daganatok eltávolítására; ezeltel vagy vízzel keverve
 felülmúlhatatlan szer a lovak lábainak és csontjainak erősítésére.
 Kicsinybent ára egy eredeti bádogüvegnek 8 korona.
 Stevens & Co., London, DERAL, a 4 icilis praepará-
 tum **patápolóra**, mely a patának mindenkor szűz és tönkös
 külsőt ad, az tükör és jobban védi, mint az összes eddig ismert,
 olajból vagy zsírból álló konzerválószer, azonkívül nem mosódik
 le. Kicsinybent ára eredeti dobozonként, hozzá való falapáttal
 5 korona
 Minta és rőprát véleményezéssel ingyen. Viszont-
 eladók és állatorvosok rabattban részesülnek. Kapható
 a monarchia minden nagyobb győgytárában, ha nem,
 úgy kéréstik a főraktárhoz fordulni.
Richters Adler Apotheke, Wels Ober Oest.
 Állatorvosi szerek különlegességi kereskedése,
 a Stevens & Co., London 212, Westminster Bridge Road
 Prop. Henry R. Stevens, Veterinary Surgeon, Ausztria-
 Magyarországi vezérképviselote. 737

ÜVEGIPAR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG EZELTŐT SIEMENS FRIGYES.
 NEUSATTL, ELBOGEN, MELLETT.
 KÉPVISELŐ: BOLGÁR PÁL BUDAPEST/V.
 AULICH-UTCZA 8. (SZABADSÁG TÉR) TELEFON 8-88.

Drótüveg, sikk és bordázott kivitelben, csaknem teljesen
 ablakok osztására; 6-7, 8 és 10 mm. vastag, mindenféle feli-
 világitóhoz; 15-30 mm. vastag, padozatok osztására. Mindenütt a
 legjobbnak és szilárdságban felülmúlhatatlannak bizonyult.

Fuvott és préselt kivitelü,
üreges, kiváltható üvegtégla
 törvényesen védve, veranda, télikert, kőszek, előtét, fürdő, kórház,
 jégyár, jégverem, erjesztőkamra, palackozópince, vágóhid, pályas-
 udvar, mozdonyszin, ipartelep stb. ablakhoz, fenyátboesájto fal-
 felületekhez és bolt-zatalhoz. **Üvegtetőcserep,** sikk és hornyolt,
 minden alakban. **Padozati üveglap,** drótbéllel és e nélkül,
 különféle kiképzésben, nagyságban és 15-40 mm. vastagságokban.
Nyersüveg, sikk és bordázott. **Fényképeséze üvegből. Jelző-
 üveg,** vasutak részére. **Védőüveg,** vizálműmatató készülékekhez.
Üveghetn ezégtáblához és egyéb feliratos táblához stb. stb. 624

Képvisele: **BOLGÁR PÁL, BUDAPEST, V., AULICH-UTCZA 8. SZ.**

SÜRGÖNY-
 CZIMI-
 WALSER
 CSÁNGÓUTCA
 BUDAPEST

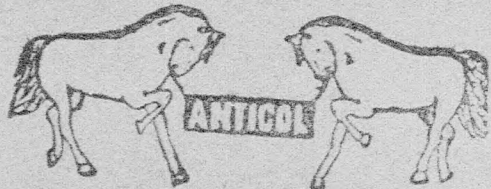
TELEFON:
 BUDAPEST
 95-50

WALSER FERENCZ
 Cégvezető: Walszer Ferencz, Walszer János, Győző Gyula.
TÜZOLTÁSI SZERKEZETEK és SZIVATTYÚK-GYÁR,
HARANG- és FÉMÖNTÖDE
 BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6.
 VILLAMOS MEGÁLLÓ:
 VÁCIÚT
 A RÉGI VAM
 KÖZELÉBEN.

Szenzációs találmány.

Szabadal-
mazva:
3956. sz. a.

Törvénye-
sen védve:
141. sz. a.

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kólika betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratorium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál, Brassó.

Kais. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1.

Elismervény.

Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összeállított gyógyszerit úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgyeredménytel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.

Littke, Oberst, s. k.

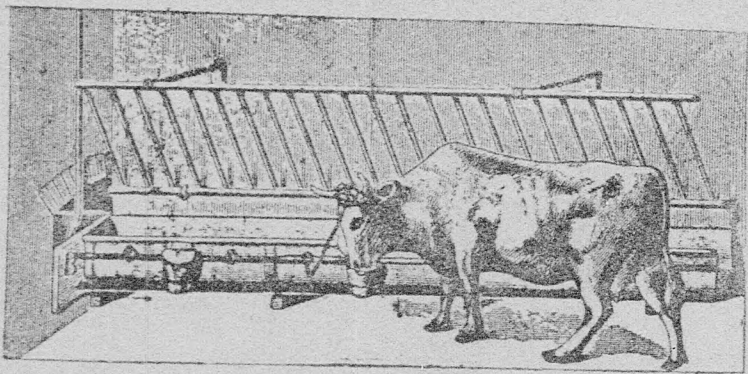
474

MAGYARHÓN ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORAÜZLETE.

ÓRAK, ÉKSZEK K 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes arjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Önítató berendezéseket

lovak és szarvasmarhák számára készít Küng Braunschweig rendszer szerint

Hanak Gyula Budapest, VI. ker., Szendy-utca 56.

Gyárt és szállít: zománczozott itatókagylókat, szabályozó tartályokat, uszógolyószelepeket stb., 415

amerikai juh- és lónyirógépeket,

melyek munkateljesítése fölülmulhatatlan.

Ajánlatok, tervek és költségvetések díjtalanul kidolgoztatnak.

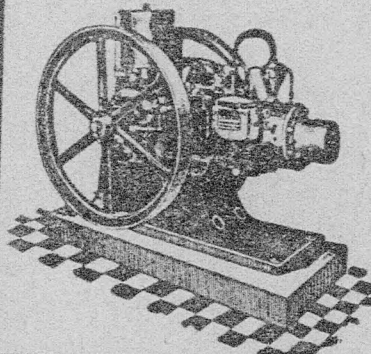
CLIMAX ÉS ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK ÉS LOKOMOBILOR

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pengégyöri ellenőrzés.

ELSŐRANGU REFERENCIÁK.

BACHRICH ÉS TÁRSA
BUDAPEST-HAMBURG-BÉCS.

Motorgyár: Bécs, XIX/6., Heiligenstaedterstrasse 83.

Mintaraktár és iroda: Budapest, V., Szabadság-tér 17. (Börzsa-palota.)

PRITZ ÉS POPELKA okl. mérn.
mérnöki irodája
Budapest, VIII. József körút 18.

Gazdasági

épületeket és üzemberendezéseket, mezei vasutakat, sodronykötélpályákat, vizierőműveket, vízvezetéki és világítási telepeket tervez és épít.

46/a

Parcellázásokat és felméréseket is elvállal.

Párisi világkiállítás „GRAND PRIX“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 korona 80 fillér. Negyven év óta van használatban az orvosi, valamint versenystálokban is lovak izmainak erősítésére, fárasztó menetek előtt és után, fázamodásoknál és az izmok merevedésénél stb. Lovat a trainingben bántalmazó eredmények felmutatására képesíti.

A Kwizda-féle Restitutions-fluid. Czimke és csomagolás védve; valódi csak az alant látható védjeggyel.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél BUDAPEST, Király-utca 12. szám, Andrássy-ut 26. szám.

KWIZDA SZABADALMAZOTT bokavédő szalagok. | PNEUMATIKUS BOKAVÉDŐ SZALAGLÉPÁRNAVAL. GUMMIBÓL

szürke, fekete, barna és fehér színben | csak fekete színben.
és 4 nagyságban állítatik elő és pedig bal és jobb lábra.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek kerülete

- 20-22 cm., megfelel az 1. sz.
- 23-24 cm., megfelel a 2. sz.
- 25-27 cm., megfelel a 3. sz.
- 28-30 cm., megfelel a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

- Szürke színben darabonként:
- 1. sz. K 6.05 2. sz. K 6.50
- 3. sz. K 7.05 4. sz. K 8.05

Fekete, barna vagy fehér színben, drbként:

- 1. sz. K 6.50 2. sz. K 7.05
- 3. sz. K 7.50 4. sz. K 8.50

Valódi csak ezen védjeggyel ellátott.

Raktár Budapest: Glasz József, Koronaherceg-u. 9., Hegyi és Stüssny, Múzeum-körút, Freund A. és Fia, Koronaherceg-u., Gelltner és Rausch, Andrássy-ut, Huzela M., Váci-u., Kutscher Sylvester, Kerepesi-ut, Keleti J., Koronaherceg-utca, Ulbrich S., Teréz-körút, Waczula A., Károly-körút, Wessely István, Váci-utca. IV

Elvállaljuk

Gazdasági Vasutak

teljes **kiépítését** és hozzátartozó anyagok **szállítását.**

Állandó nagy raktár új és használt iparvasuti anyagokban.

Vétel, eladás, bérbeadás!

KISVASUTI FORGALMI R.-T.
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 24. sz.
Telefon 132-83.

I^a jutakévekötelek

piros □ fával és végekkel,
valamint szalmakötelek és zsákmadzagok folyó évi május-július havi szállításra

Sürgönyezim: **RUDOLF LIGETFALU**

legoliosobban beszerezhetők **RUDOLF TESTVÉREK** pozsonyligetfalui kévekötyőgyárunkban

Őszi trágyázás!

Valódi Stern Marka védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legoliosabb foszforsavas műtrágya.

Valódi csak zsákban van előmzár van

Minden zsák jelzéssel

Óvakodjunk a

ha ilyen és eredeti rajta.

tartalom van ellátva.

hamisításoktól

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviseletje
Budapest, VI., Andrassy-ut 49. szám.

A peronospora ellen idejében permetezzünk

valódi Brixeni Kristály-Azurinnal,

mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer mint a kékkő-mészkeverék. Kapható mindenütt. Kérjen ingyen-prospektust. Magyarországi főraktár:

Molnár M. és Társai

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése **Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.** Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb legoliosabb beszerzési forrása.

Bizalommal vásárolhat

BELLÁN MÁTYÁS

1000 darab Bellán-féle kévekötélt I. szán 150 cm. hosszú

A kévekötélt csak az esetben valódi, ha a fenti lógó-czédus minden csomagon rajta van!

kender, kötélárú, zsinog, zsák, ponyva, tenisz, halász, bevásárlási hálók, valamint lóhálók, hintaágyak, kerti hinták, tornakészletek, stb. kézműipar-telepen

Dunacséb (Bácska).

A kévekötélt csak az esetben valódi, ha a fenti lógó-czédus minden csomagon rajta van!

kötelek, rudaló-szénahordókötélt s minden más gazdasági és ipari czélokra szolgáló kötélárúkat az elismert legjobb minőségű hosszuzalú bácskai kenderből készítve. Szőlőkötöző fonalat. **Ponyvákat**, vízmentes és természetest, tiszta lenfonalból szövve. **Kenderzsákok** házi szövést, abra tarisznyákat, fecskendő-tömlőket, itató- és tüzelő-vedreket stb. **Jutaszákokat:** gabona, liszt, korpa, gyapju, toll, s minden más czélra, valamint jutaszövetek gyümölcs-szállításhoz és kárpitosok részére.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Saját kendertermelés, áztatás, kikészítés, gerebenezés és feldolgozás.

Sürgönyezim: **BELLÁN DUNACSÉB.** Megyei és interurbán telefon 8. sz.

Miután a tenyészállatvásár nem lett megtartva, szállítók a legjobb tenyésztekből

mindenfajta értékes kóst

180 koronától feljebb. (Szövetgyapjas kosok, angol shropshire, hampshire, suffolk stb.) Ingyenes felvilágosítás.

Heyne János juhászati igazgató, Leipzig, Frankfurterstrasse 4.

TELEFON 12-80

MUNKÁCSY GYULA

BUDAPEST VI. KIRÁLY-UTCA 102

A SZAB. SARKÁNY KÉMÉNYSZÖRŐK ÉS FALAZÁSNÉLKÜLI TŰZHELYEK MA MÁR ORSZÁGOS MŰRŐK.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Gazdálkodóknak ajánlunk:

lokomobil és gőzekék fűtésére

Kitűnőnek elismert **drenkovai** 7 kilogrammos brikettet, osztrau-dombraui és porosz **dara-bosszenet**, osztrói 3 kg-os brikettet, porosz Königs-bányai 3 és 6 kg-os brikettet, továbbá elsőrendű **osztraui** kétszermosott finom és durvaszemű **kovácsszenet**, minden vasuti és hajóállomásra való szállításra.

Gutmann Testvérek

drenkovai készénbánya

Központi iroda: Budapest, V., Mérleg-utca 8.

Házigomba ellen egyetlen pusztítószert a

SERPULIT

MEGÖLI a házigombát és megvéd ellene.

Natása biztos. Ára olcsó.

Gyártja és eladja: **SERPULIT R.-T.** Budapest, VII. kerület, Damjanich-utca 12. sz. Telefon 81-80. Kérjen prospektust.

Legjobb minőségű

méhkaptárakat

szállít

Meister Testvérek

faárugyára,

Budapest, VII., Dongó-utca 3-5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1910 augusztus havában Budapesten megtartott méhészeti kiállítás alkalmával állami aranyéremmel kitüntetve.

GŐZEKÉK,

gőz utihengerek és utimozdonyok

oséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből. A készülékek vásárlását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosai készséggel szolgálnak.

Szíves megkeresések az „osztrák bánya- és kohászati társaság” magyarországi képviselőéhez,

MAYER PÁL

FŐHERCEGI FŐFELÜGYELŐ

BUDAPEST, VIII., József-u. 16-18., földszint 3. kéretnék.

HA ÖN EGY GAZDASÁGOS ÜZEMBIZTOS = KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYŰ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETET

ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL TELJES SZAVATOSSÁGGAL BESZEREZNI OHAJTÚGY FORDULJON MEGKERESÉSSEL

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI VÁLLALATHOZ, MELY CZÉGFELSZÁLLÍTÁSRA ÁRJEGYZÉKE T ÉS KÖLTSEGVETÉST DIJMENTESEN KÜLD MEG.

Elsőrendű MUHARMAGOT, borsót,
 valamint egyéb takarmányvetőmagvakat
 a legjutányosabban ajánl
HERNFELD ADOLF
 magnagykereskedése, **Wien 2/2.**

Nagybirtokosok pénzügyeit
 elsőhelyű törlesztéses kölcsönök, másodhelyű kedvező kölcsönök által
 gyorsan és **rendezzük.** Bankösszeköttetéseink
 legelőnyösebbén minden tekintetben leg-
 elsőrendűek. Ügyfeleink az ország legnagyobb birtokosai. Részletes
 felvilágosítással és cél tudatos kombinációkkal a birtokosoknak vagy
 igazolt képviselőiknek készséggel és díjmentesen szolgálunk. Czim:
Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvös-
 udvar), saját ház. Telefonszám 25-40.

Az üzemeltetés 1-2 fill. óránként
 és óránként a szabadalmazott magas-
 nyomású nyersolajmotorainknál
 16 lóerőtől felfelé, benzinmotorainknál
 és benzinlokomobiljainknál
 4-5 fill., ép így 2-3 HP álló motorainknál.
Warchalowski J. motorgyár,
 Wien, III., Paulusgasse 3.
 Magyarországi fiótelep: Budapest, V., Váci-
 körút 37. Szíveskedjék védjegyomre külö-
 nösen ügyelni. Original W. & S. avagy J.W.

V-ik évfolyam. **Budapesti** V-ik évfolyam.
Marha- és Sertéskereskedelmi Közlöny
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.**
 Némkülözhetetlen minden földbirtokosnak, ki
 állathizlalással, állattenyésztéssel foglalkozik.
 Egedül szakközlöny, melyben az állattértekítés statisztikai adatai olvashatók.
 Előfizetési ára egész évre 10 korona.

Bérlet.
 Gróf Károlyi Lajos stomfai uradalmához tartozó, a stomfai-pozsonyi
 megyei ut mentén, a marhegg-budapesti fővonalon, Lamacz vasúti
 állomás és Pozsony város közelében fekvő Ferencz-major nevű
264 kat. hold kiterjedésű földbirtok,
 szántó-, legelő-, beltelkekkel és a hozzátartozó gazdasági épületekkel
1912 ápril. 1-ével 12 évre újra bérbeadatik.
 Felvilágosítással szolgál az
uradalmi főintézőség Stomfa
 (Pozsony megye). Posta, vasut, távirtda helyben. 768

Hydraulikus sajtók
 790
 szőlő- és gyümölcsmust sajtolására, nagyüzem
 számára, 1, 2 vagy „Herkules” szőlő- és gyümölcs-
 3 kitolható kosárral, kettősnyomó készülékkel, kézi-
 prések gyártja mint különlegességet különböző nagy-
 ságban és szerkezetben és kitűnő minőségben.
Mayfarth Ph. és Tsa
 Wien, II/1.
 gépgyár és vasöntöde.
 Különleges gyár
 gyümölcsészeti és
 szőlészeti gépekben.

Wiener
Landwirtschaftliche Zeitung.
 Birteli, K 6, halbj. K 12, ganzj. K 24.
 Wöchentlich zwei Nummern. Probenummern gratis n. franco.
 Wien I. Schaufelergasse 6.

Ledőlt vetéseket
 csak a szabadalmazott Schulz-féle kalászemelővel
játszva lehet aratni.
 Minden gyártmányu kévekető-, arató- és cséplőgépre
 könnyen felszerelhető.
Árak: Egy teljes szerelvény kéveketőgéphez ... K 62
 „ „ „ arató, illetve kaszálógéphez „ 50
 Megrendelésnél pontosan megnevezendő: a gépnek neve,
 vágáshossza, jobbra vagy balra és mily gyártmányu.
 Vezérképviselőség:
TANCZER JÓZSEF
 BUDAPEST, Alkotmány-utca 27.
 Telefon: 28-32. Sürgönyezim: „Cultivata”
 Megrendelések 12 napon belül eszközöltetnek.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
 Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.
 Alakult 1900. Biztosítási alapi Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360 K — f
Tartalékok	2,401.687 „ 53 „
Osszesen	4,383.047 K 53 f
1901. évi fölösleg	90.349 „ — „
1902. „ „	59.782 „ 26 „
1903. „ „	109.331 „ 73 „
1904. „ „	72.438 „ 23 „
1905. „ „	61.730 „ 60 „
1906. „ „	39.243 „ 65 „
1907. „ „	41.877 „ 32 „
1908. „ „	81.088 „ 78 „
1909. „ „	106.589 „ 64 „
1910. „ „	120.164 „ 38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintön az ember
 életére, különféle módozatok szerint. — Az üzlet eredményben a biztosított
 tagok dijarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből, ugy a tűz-,
 mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.
 Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.
 Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kap-
 tak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díj-
 visszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik
 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5 százalék engedményben részesültek.
 Az 1907., 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyar-
 apítottuk, ugy hogy az 1910. év végén a tartalékok 2,401.687-53 koronára ragnak.
 Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésé-
 vel. Nyomtatványokkal felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál
AZ IGÁZGATÓSÁG.

Mindenfajta szárított

gyógynövényt,

különösen **szilfűvirágot** (karnillát) veszünk bármily mennyiségben. Szárítási utasításokkal szívesen szolgálunk.

SCHWAB E. gyógyszerész és TÁRSA
gyógynövénykiviteli társaság. **MOKRIN, Torontál megye.**

Hutter és Schrantz

Részvénytársaság.

Az osztr.-magyar monarchia legrégebb szakmabelli cége. Alapítástól 1824-ben. — Ajánlja elsőbbségű, többszörösen csavart, kész állapotban tűzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! — Nem tévesztendő össze a négyzetletes (□) lyukú, végig sodrott és végig hullámzott szálakból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak!
! 26 fillértől feljebb !

és nagyobb vételnél még magas engedmény. — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm. távolságra) horganyozott tűskedrőt méterje 5 méter. — **Egyszerű fizetési feltételek!** — Kerítésrácok kovacsolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen csinos kivitelben és minden a szakmához tartozó cikkek kitűnő minőségben legolcsóbb árak mellett. — **Legmagasabb kifizetések.** — Érekre menő elismerőlevelek! — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul.

Magyarországi telep:
BUDAPEST, Váci-körút 61/7.
Levélcím: **Hutter és Schrantz r.-t.**

Kálmán Sámuel István-uti Fiu-internátusa

Budapest, VII., István-ut 63. szám.

A jövő iskolai évre elfogad bentlakó és bejáró növendékeket korlátolt számban. Az intézet a főváros legjobb és legelőszécsesebb helyén, a Városligetben, az István-uti főgimnázium szomszédságában, az ev. főgimnázium, a VI. ker. főreál, VII. ker. kereskedelmi, több polgári és elemi iskola közelében fekszik. Gyönyörű kert. Modern berendezés. Gondos és állandó felügyelet. Kiváló taneszközök. Szaktanítás. Nyelvek, zene tanítása. Torna. Táncz. Vívás.

Szüniidei internátus a Balaton partján.

A balatoni nyaraláson kívül még elfogad az intézet tulajdonosa a szünidőben egész napra bejáró növendékeket, kik egy állami főgimnáziumi rendszer, több nevelőtábor vezetése alatt javító- és pótlóvizsgálatra készülnek, uszodába járnak, kirándulnak, nyelveket, zenét tanulnak.

KEMÉNY és FISCHER

féle szabadalmazott

dobkosár betétléczek.

Egyszerűség és megbízhatóság tekintetében minden eddig ismert dobkosár betétléczet felülmúl. Nem szabad hiányoznia ezen dobkosár betétlécznek ma már egyetlen esztétikus gépről sem, mert ezek annak nélkülözhetetlen kiegészítő részét képezik. Ezen szabadalmazott betétléczek derékszög alakban mindkét oldalán rovátkolva, éles sarkokkal készülnek, úgy hogy a rendes kosárlécz éles szélét is pótolva vannak általuk. Egyedeltáruztás

KEMÉNY MANÓNÁL
Budapest, V., Rudolf rakpart 7.
Telefon 159-02. 745

GÖZEKEALKATRÉSZEKET,

minden egyéb gazdasági

gépalkatrészt,

kovácsolható lágyvasöntvényt, Temperaczelöntvényt, ökörpatkót a legjobb minőségben szállít a

Hazai kovácsolható vas- és aczelöntvénygyár

WERKMER ARTUR
UJPEST,
Váci-ut 39. szám.
TELEFON 85-20. 5697

Herkules idomvasablak

Ujdonság! Ujdonság!

Istálló- és raktárablakok sodrony-üveggel. vasrámában

Előnye: törhetetlen, tűz- és betörésbiztos, csinos és olcsó! Megrendelhető a készítőnél:

FARKAS és TÁRSA lakatosgyárában
Budapest, VI., Lehel-utca 10.
Beazerezhető még a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is.

Herkules idomvasablak

A t. gazdaközönség figyelmébe!

A W. J. Bates und Co. Lmtd Manchester gépgyárának legújabb rendszerű angol nyersolaj-, benzín- és szivógázmotorjai takarmányos, malomhajtási, valamint cséplési célokra Szabó Béla utódánál Budapest, Váci-körút 59. szám, Üzemeltetés 2 fillér löerő és óránként. Állandó nagy raktár.

Uradalmak és középbirtokosok

használatára LIPTAY JENO földbirtokos igazi szaktudással egy rendkívül praktikus

PÉNZTÁRI FÖKÖNYVET és PÉNZTÁRI NAPLÓT

szerkesztett. Mindkettő a lehető legegyszerűbb beosztású és könnyen áttekinthető.

A kemény papírba kötött, körülbelül 60 ives Pénztári főkönyvet és a puha fedelű, körülbelül 20 ives Pénztári naplót **15 koronáért** szállítja az összeg előleges beküldése mellett vagy utánvétellel a „Patria” r.-társ. nyomtatványkezelői osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár részvény-társulat

Budapesten, X. kerület, Kőbányai-ut 31.

Motorok benzín-, gáz-, szivógáz- és kohógázüzemre. Emelődaruk. Közúti hengerlőgépek. Gőzekék. Mindenféle vasúti kocsik. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerekek (Griffin rendszere). Hengerszékék. Malomgépek. Egész malomok berendezése és felszerelése. Transzmissziók. Turbinák. Gyári berendezések. Téglyagyi gépek. Betonkeverő gépek.

! Árjegyzékkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk. !

Ganz-téle villamossági r.-t.

Budapesten, II. ker., Lövház-utca 39.

Budapest-Buda-pestvidéki illetékes: IV., Koronaherceg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozóáramra. Kolibri ivilámpák reklámcszélókra. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. Elektromos kis és nagy vasutak. Bányavasutak.

! Árjegyzékkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk. !

Szalmasajtoló

kevésbé használt állapotban igen előnyös árban eladásra ajánlatik **Szücs Odön** cég által, Budapest, VI., Nagymező-u. 66. sz. 7267

Sertés tenyésztők

figyelmébe ajánljuk: **A sertés Magyarországon** Irta: Enekel DORNER BÉLA. Ára 7.20 korona.

Sertés tenyésztés Irta: Enekel Dornor Béla. Ára 60 fillér.

54 éves tapasztalataim a hazai sertés-tenyésztés és hizlalás terén. Irta: Fodor Antal. Ára 1.60 kor.

A sertéshizlalás. Különös tekintettel a sertés-észre. Irta: Böcker György. Ára 2 korona.

A sertés javítása és hizlalása. Irta: Ruffy PÁL. Ára 2 korona.

Megrendelhető a „PATRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Vétel

Napi 2000 liter tejet keresünk több helyről, Budapesttől legfeljebb 150 kilométer távolságban vasúton, előnyben részesítjük máv. fővonal mentén fekvő uradalom. Ajánlatot kértünk „Eladó tej 7651” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 7651

Keresek egy 20 lóerős, kétféle rendszerű compound-gőzkocsiarmitúrát. Ajánlok Magyar Állami 2 HP teljes felszerelésű garbitúrát. Ára 5200, 4-6 os benzinkocsi 1000-2000 koronáért, 2 filkszállót, 1 marokkrakó aratógépet, egy új 6-8 lóerős nyersolajmotort, 2 1/2 lóerős gőzmotort, mind a legjobban karban igen olcsó árban. Bővebbet a Nagykárolyi Hitelbanknál, Nagykároly. 7678

Megvételre keresek egy Hofherr és Schratz-féle 3 láb széles használt, jó jökegben levő lóheretűgépet, Varga Márton gazdától, Hadsz. Szilágy megye. 7313

Lenmagot minden vidéki állomáson mindenkor a legmagasabb napiárban vásárol és mintázott ajánlatokra rögtön válaszol **KRAUSZ HUGÓ** terménykivitel i. szlet Budapest, V. Szabadság-tér 6

Tejet veszek

bármely mennyiséget, azonnali vagy későbbi szállításra, évi kötésre. **Győri Jenő** Budapest, Szondi-u. 76.

Bérlet

Bérlet. Bihar megyében, Várdies község határában Vajna testvérek tulajdonát képező 1100 [Ölével számított] **314 holdas birtok 10 év haszonbérbe kiadó.** Ebből 430 hold szántó, 94 hold legelő. A birtok jó minőségű, teljesen sík terület. Less vasútállomáshoz 10 perc, állami kövesgát 5 perc. Igen jó karban lévő épületekkel és elegendő jó vízrel. Előleges bejelentés mellett bármikor megtekinthető. Értekezni lehet Vajna testvérek, Nagyvárd, Körös-utca 39. szám alatt. Ügynökök nem díjaztatnak. 7577

Keresek 500 hold körüli, város- és községekhez prima bérletet, hol telegazdaság lehetősége; esetleg nagyobb ilyen ural birtokot vendém bérbe, hol az elő- és holtfeszítés ingatlansra való bekebelezés mellett közös beelés alapján 5% kamatozással átadatik. Ajánlatok „Produktív erő 7486” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 7486

Bérletet keresek 800 vagy 700 hold körüli jó bérletet, állomás közelében, folyó évi átvételre, Morvay Jenő Székesszékfőváros, Kort-utca 84. 7695

Keresek 350-500 holdig jó földet haszonbérbe, lehetőleg Pest, Szolnok, Hevesben, megfelelő épületekkel, leg- alább 3 szobás lakással. Ajánlatokat Csurgay László, Jász-kiér kérek. 7703

Haszonbérbe adó birtokok. A Dunántúlon két 4000 holdas azonnali átvételre terméssel, két 9000 holdas ősz átvételre. A birtokok jó cukorrépa-termes talajuk, cukorkorparákiól nem távol, jó vasúti összeköttetéssel. Az Alföldön 3000, 4500, Hortmegyében 900 holdas ősz átvételre **Bérbevetelre keres- tetik** a Dunántúlon, esetleg az Alföldön három 800-1200 holdas birtok jó vasúti összeköttetéssel, vasúttól nem távol, lehetőleg cukorrépa-termes és hol tehenészet felállítható. Magkereskedést a kiadóhivatal „Nem hivatalos közvevő” jelleg alatt továbbik. 7705

Bérletet keresek, ezer hold körüli prima sík fekvésű földet lehetőleg közt mellett, városhoz közel. Ajánlatokat **Szép Zsigmond bérlet,** Puzsta-Csudaballa, posta Turkeve kérek.

Czementipari gépeket,

betoncsőformákat, színes czementlapprészt gyárt és teljes czementgyárat berendez a Hazai fémlémezbadogipar és konzervgyár r.-t. **czementipari gépek osztálya,** BUDAPEST, VI. kerület, Tassi-utca 66. szám. Telefon 93-13. 5844

600 kat. holdas, prima fekete buzatalaju bánáti birtok mind szántóföld, megfelelő épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett, **októberi átadásra eladó.** A birtok Torontá megyében, fővonal állomástól 1/4 órányira fekszik. Komoly reflektánsok forduljanak **ERDELYI SAMU okl. mérnök-höz, Temesvár-Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 1. szám.** 778

PATKÁNY és EGÉR Hatásos pusztító-szer a **DANYSZ-VIRUS** felfedezte: Dr. DANYSZ, a párisi Pasteur-intézetben. Emberekre, háziállatokra és madarakra stb. nézve ártalmatlan. 1 cső 250 K, 5 cső 10 K. - Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Nagyban főraktár: **TÓRÓK JOZSEF** Budapest, Király-utca 12. 608

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, Kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját villanyvilágítása és vízvezetéke, melyet modern gépekkel juttányosan létesítünk. Kötségetes ingyen és bérmentve. **BARDOS és BRACHFELD** műszaki és villamossági vállalat Budapest, VI., Gyár-utca 7/B.

Most jelent meg a Köztelek Olcsó Könyvtárának két legújabb füzet: **A méhészet vezérfonala** Irta: Dr. RODICZKY JENŐ 33 képpel. Ára 60 fillér **Marha-, juh- és sertéshizlalás** Irta: **Cselkó István.** Ára bérmentes küldéssel 60 fillér. Megrendelés esetén a kívánt füzetnek ára előre beküldendő, melynek vétele után bérmentve szállítja a „Patria” részvény-társaság könyvkereskedése, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. szám.

„A köztudatba ment át”, hogy csakis **KÁLLAI LAJOS** motorgyára Budapest, VI., Gyár-utca 28. szállítja **teljes jótállás mellett** a leghíresebb motorcséplőkészle- teket és malomrendezéseket Valódi Kállai Lajos motorkészletek az elismert, legkiválóbbak az országban. Kérjen árlapokat! Figyelmeztetés! Kállai Lajos hírneves motorgyára nem tevesztendő össze más KÁLLAI czégekkel!

Néhány száz koronával többet vesz be, ha a trágyalének nagyobb figyelmet szentel! **Trágyalészivattyúk, trágyalé- osztók és trágyaléhdörök** ugyancsak minden faju szivattyukat, vízvezetéküket a legkiválóbb szer- kezettel készíti **ANT. KUNZ** os. és kir. udvari szállítás, M. Weiskirchen (Morvaország). Prospektusok ingyen és bérmentve. Ausztria-Magyarország legnagyobb víz- vezeték és szivattyúk speciális gyára. 800

BIRTOKELDADÁS! Budapesttől 1 1/2 órányira, Budapest-Pozsony- bécsi fővonalon gyorsvonati állomásnál **1000 m. holdas legjobb minőségű,** tehermentes, sík fekvésű, **czukorrépa-termes,** fekete szántó- földből álló **birtok** kastélyval, sok gazdasági épülettel, akár egy tagban, akár 200-300-500 holdas részekben holdanként 900 koronáért azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál csakis komoly, közvetlen vevőknek a **Magyar Házépítő és Parezellázó Bank.** Budapest, V., Szabadság-tér 5. Telefon 166-00.

 Kocsigyártás Budapesti kovács- és kocsigyártó ipartestület védnöksége alatt álló **Kocsli Árucsernok Szövetkezet** Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Téglagyári gépeket, téglagyári teljes berendezéseket szállít mint különlegességet **Ludwig Hinterschweiger jun.** vasöntőde és gépgyár **Marie Valerie-Hütte Lichtenegg b.** bei Wels Felső-Ausztria Próbajelölések és égetések minden időben a legelőkélmé- reteesebben és gyorsan végeztenek. Ajánlatok és prospek- tusok ingyen és bérmentve. Magyarországi vezér- képviselő: **ERDELYI HENRIK és TÁRSA** Buda- pest, VI., Liszt-Ferencz tér 14. 257

Alkalmi zongoravétel.
Bösendorfer, Schweighofer, Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól felebb. Pianosok 160 forint, új zongora vagy pianó 250 forinttól felebb minden áron. Zongorák, zimbablonhangosok helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltek. **REMÉNYI MIHALY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szülője. **BUDAPEST, VI., Király-u. 53. sz. 1139**

Csepőkészletek. Hofner és Schranz gyártmány, 5 éves, expressz magyarázó. Marschall 6 HP. Lokomobil magyarázó. Máv. 6 HP. Teljes készlet eladók. Előnyös feltételek. Cím Zentai János, Szabadka. 7466

Prima birtok Szatmár föl-
óra, 450 hold, épületekkel, egészben 80, részletekben 100 fr. lejtéssel eladó. Megváltó gyógyszerár. Békés. 7543

Fényképezőgépek kedveskedés alkalmi vétele már 10-15 főtől felebb. **Görz, Zeiss, Busch, Voigtlander** és nevezetesen prizma fényképezők, valamint tükörreflexkamrák, Stereó-
gépek elárolás, állványok és tartozékok igen olcsón kaphatók Radó sport- és fényképezőgépek, Budapest, Egyetem-tér 5. Jó fényképezőgépek és beszerelők. **Drilling, Gieseler, Hammer, Ives, Leica, Manfroni, Schöner, Snom, Manner és Winchester, 16-os új Browning és Sijógrán szintén olcsón. 7592**

Göcséplő szaritura Szentilvort-féle egy 6, egy 3 HP. esetleg kazán vagy csepőkészlet olcsón eladó, ugyanígy egy nagyany gyártmányú járgányos csepőkészlet, 5 darab szép vöröstarika hágo-képes, bonyhóvidéki bíka, 50 Hl. tiszta siller munkáshoz, egy 2 járatú vízmalom külön forgóval, szék és letelők, gyümölcsösök, rét és szántó, egy Ganz-féle hengerek és körjáratra országút mentén eladó Willinger Márton földbirtokosnál Zomba, Tolna megye. 7615

Köszén az összes porosz szállítás bányából, legújanyosabban beszerelt a Magyar Mezőgazdasági Szakirodánál Budapest, Andrássy-ut 2. Telefon 170-68. 7647

228 hold Szatmár mellett, elsősorlaty szántó, kaszáló tagban, épületekkel, 180 hold őszilavasi vetésekkel hallatlan olcsó árt: 55,000 forintért, 30,000 lejtélegen felül, 25,000 egyeneszerinti birtokot azonnal átvetheti Pál János tulajdonosnál, Szatmár. 7846

Szalonna az összes porosz szállítás bányából, legújanyosabban beszerelt a Magyar Mezőgazdasági Szakirodánál Budapest, Andrássy-ut 2. sz. Telefon 170-68. 7649

Artezi kútforó szerszámok eladók, u. m. lokomobil, Garvens-szivattyúk, daruk, metszők, mozófelek, csövek, fűszárak stb. Eladó: Dr. Salgó Budapest, József-körút 3. 7677

Mindenkinek aki szenved, meg kell tudnia, hogy a dr. Borovszky-féle "Borolin" pártalanni ható készlet, mely reumat, csúzt, kőszénnyel, fej- és idegzését beduzzaszt és fűszáras utján ép oly gyorsan, mint biztosan, fájdalom nélkül rövid használat után megszüntet. Kapható gyógyszárakban, drogériákban és a dr. Kepes László fő orvos vezetése alatt álló Borohingyár központi fóráktárában, Budapest, II., Margit-rakpart 45. 765

Eladó csaplógaritura, nyolc lóerős Sutilworth-kazán tavaly engedélyezett, Hofherr-csepőkészlet, szobakocsi, fűtés, muntákekrényvel 4000 koronáért. Békésből Lichtenstein Mór, Bsalton-Magyaró. 7712

A baromfi okserő tenyésztés 137 ábrával tarkított szakkönyve értékes legűvebben. E könyv tanulmányozása mellett a mesterséges keltetés valóságos nagy diemmé fokozható. Kapható a "Patria" könyvkereskedésében, Budapest, IX., Köztelek köztve 5 kor-ért

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét és zabos búkkönyvet

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felprésléshez modern ló- és gőzprésem adom.

Ajánlatok: 695

Schreier Béla

takarmánynagykereskedő

Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon 20-82

Birtokot ha venni, eladni, bérelni vagy bérbeadni kíván.

pénz-

kölcsönt ha felvenni, vagy konvertálni akar, a legelőnyösebb feltételekkel a Magyar Mezőgazdasági Szakiroda, Budapest, Andrássy-ut 2. Telefon 170-68. 7648

Motorok és lokomobilok nyersolajra és benzinnel, legjobb gyártmányokban új és használt állapotban kaphatók legelőnyösebb áron a Magyar Mezőgazdasági Szakirodánál, Budapest, Andrássy-ut 2. Telefon 170-68. 7650

Azonnal szállítható kipróbált, kintő járású, 35 lóerős, legúj típusú Bolindornyosolajmotor, közletem Schwarzwald és Társa szegénél Budapest, VI., Váci-körút 53. sz. 7041

Somogyi Viktor

Budapest, VI., Lehel-utca 5.

szállít kartellen kívül mindennemű gazdasági

lánczot,

sodronyköteleit

és

csigasort.

Legjobb anyagból kitűnően készített gazdasági teherkocsikat vasalással szállít 777

Steiner Ármín

vaskereskedő, Galgócson.

Most jelent meg!

Ujdonság!

KONYHAKERTI

NOVÉNY-TERMESZTÉS

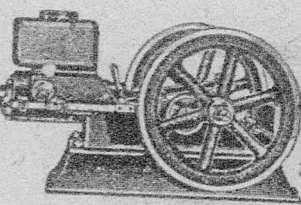
Írta: **Németh József**

m. kir. főkeresztés, a bajai m. kir. kerésszögűd-iskola vezetője.

Ára bérmentes küldés-sel 1 korona, mely összegnek előzetes be-küldését kérjük, mert utánvétellel 45 fillérrel drágább. Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Buda-pest, IX., Üllői-ut 25.

Mindennemű ruganyos kocsik szállít kivitelben **ARMBRUST LAJOSNÁL GYOR.**

Szabadalmazott oldalt járó gőzjelenű motorer-
telten előnye az eddigie-
kel szemben, hogy teljes
egyensúlyban fut, minden
humbatózás nélkül, és ez
által a lovat sem terheli.
A legrosszabb utakon
kellemes utazást nyújt.
Kifogástalan kiállítás,
könnyű és feidítésű
védt.

Waterloo

benzinmotor

amerikai elsőrendű gyártmány! Egyszerű! Kifogástalan!

Compl. mágnes elektromos gyújtással, vízfűtővel, csővezetékekkel, szereléssel franco bármely magyarországi állomásra szállítva

2 HP fekvő motor — K 1200.—
4 " " " — 2000.—
6 " " " — 2900.—
8 " " " — 3800.—
12 " " " — 5200.—
2 " álló Alamo — 1100.—
3 " " " — 1500.—
6 " " " — 2200.—

Dénes B. motorspecialista

Budapest, Lipót-körút 15. sz.

Közpénztisztánól 10% engedélyment

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MARX és MÉREI

tudományos műszerek gyára

BUDAPEST, VI., Buda-utca 7

Telefon 21-06. 5219

Gyártanak: fessmérőt, 16 g-
armérőt, vízszintmérőt,
örelenőző órákat, hőmér-
őket. Külön osztály által és
laboratorumi műszerek
gyártására. 16 HP. 90 munkás.

TEJ-

szállító kannák

szeparátorok

hűtő készülékek

Kopulók stb.

KLEINER-FLEISCHMANN

Vas-és fémru gyártás

MOULING BECS mellett

Árjegyzék ingyen.

HOPPE ANTAL

FŐKERESZTÉS

RAKOSPALOTA, 760

Fiedler János

lenfonógyára

Komárom

vesz

nyerslenkórót

szál-nyeréshez, val-

laminat kaszált és

géppel csépeelt

lenszalmát,

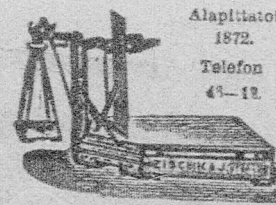
tetszés szerinti

mennyiségben és

elad eredeti

(pernai)

oroszlennmagot.

ZISKA JÓZSEF

nóda ROSTÉLY GYŐRGY

mérleggyáros.

Iroda és raktárhelyiség: Buda-
pest, VI., Eötvös-utca 47.

Ajánlja a legjobb kivitelű és
legmegbízhatóbb gabona

mindőségű, tisztes és száza-
dos, valamint gazdasági

szekér, híd és mérlemer-
teget. A budapesti, Pannón és

győri gabonatorzók szállítja,
egyszerűen számtalan nagy gőz-

malom és uradalom szállítója.

Árjegyzék bérmentve.

Árjegyzék mérlegben bece-
szesített és kapható,
megbízható állapotban.

Javítások elfogadottak és pon-
tosan szakosítottak. Kívántra

uradalomba is küldött szorolót.

650

Az állatok adásvételével

foglalkozó gazdáknak

nélkülözhetetlen

Dr. Hutya Ferencz:

Törvénytiszti állatorvos

ezimű szakkönyve, mely

részletesen ismerteti a kül-
lombózó ügyleteknél köve-

tendő eljárásokat és főleg

tájékoztatója a gazdaság ből

folyólag őket terhelő köte-

lezettségek, illetve az őket

megillető jogok terjedelme

és utóbbiak érvényesítésé-

nek módzatai felől.

A könyv ára vászonba kötve

10 korona.

Megrendelhető a "Patria"

r.-t. gazdasági szakkönyv-

kereskedésében, Budapest,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Solospárga,

hőfehér, vastag 160, leve-
spárga 60, zoldborsó 60,

zoldbab 140 fillér kilogram-

monként, **salátaugorka**

melegágyi 30, kalarabé töl-

tésre 16, tök 240, zold-

paprika 20 fillér darabon-

ként. Utánvétellel, bérmentve

küldi:

HOPPE ANTAL

FŐKERESZTÉS

RAKOSPALOTA, 760

Fiedler János

lenfonógyára

Komárom

vesz

nyerslenkórót

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben

és legelőnyösebben

Ehrenreich Béla

ZOMBOR

(Bácska.)

KADÁR GYULA

strab. gyors lóheremagfejítő

gyára és gépjavító műhely

rész- és vas-

öntődéje :: **Nagyváradon,**

Gyors lóheré- és luczerna-

magfejítő gépem,

44

melynél szükséges a gubó-

zás, mivel a dobra illeszthető

henger mindkét munkát egy-

ezerre végzi. Munkaképessége

a fejőknek meglepő szavatolók

értéke, hogy bármely berejtető

ellenében kétszer annyi tiszta

magot fejtik. A készlet ára

felezéssel 160 — K. Ajánlom

továbbá acélmalmomat kézi haj-

tásra, buzalaszt örlésre és ter-

mény darálásra, perozonként

1 kő munkaszeremény, ára

14 korona.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Világhírű szabadalom

18 államban.

Stádel-Torkos

FÖLDMÉRŐ-TALIGA

kapható

Stádel gépgyárban, Győrűt

Szilárd Gyula

a csákvári földmérés tanárának

gyakorlati kézikönyvei:

Mezőgazdaságtan. I.

Általános és különleges mű-

veltségelmélet. Fűzve K 3.—,

kötve K 4.—

Mezőgazdaságtan. II.

Állattenyésztés. — Üdültetési

művelés. Fűzve K 3.—,

kötve K 4.—

Szőlő és pincze.

Fűzve

SZŐLŐT

permetezzünk

Köpenyekekben. Méhészek

gazdászok, mező munkások

mindenféle munkaruhát, por-

köpenyt kaphatnak.

GUTMANN J. és TÁRSA

Budapest, VII. 24. Rákóczi-ut 16.

Árjegyzék és minták ingyen

és bérmentve. 748

Legalcsobb,

legjobb pótlása

a drága olajfestékeknek

csakis a

SZINES

Karbolineum.

Izilelesen takar,

nagyon kiadós.

20 színárnyalatban,

mázolásra készen

szállítható és

kitűnően konzerválja

a befestett

faanyagokat.

Mintakártyák ingyen.

M. Barthel & Co., Wien, X/1.

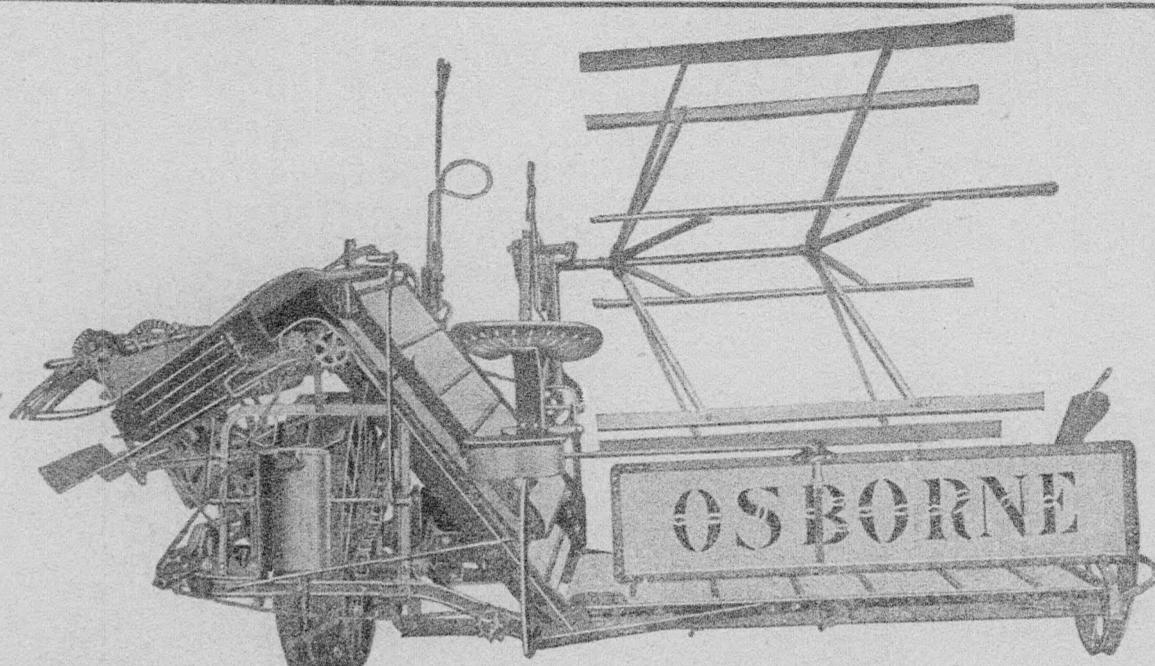
szabadalmazott

DOBKOSÁR-

BETÉT

göcséplőgépek számára

kapható, melyvel a gazda ter-

Uj gyártási ág: **Mótorhajtású cséplőkészletek 3-20 lóerőig.**

OSBORNE

elsőrendű amerikai kéve-
kötő és marokrakó ::

Aratógépeket

Fűkaszalógépeket

Szénaforgatókat

rugós-fogas boronákat, tárcsás
boronákat stb. szállít:

„KÜHNE“ mezőgazdasági
gépgyár r. t.

MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debreczen, Kaposvár,
Temesvár.

Cséplési mázsakönyv

200 lapos füzet, minden második lap kitép-
hető, puha barna borítékkal, drbjá K 1.50

Cséplési mázsakönyv

50 lapos füzet, középen perforálva, kemény
kötésben, darabja K 1.20

Cséplési értesítő

100 lapos füzet, puha kötésben, darabja . . . K .90

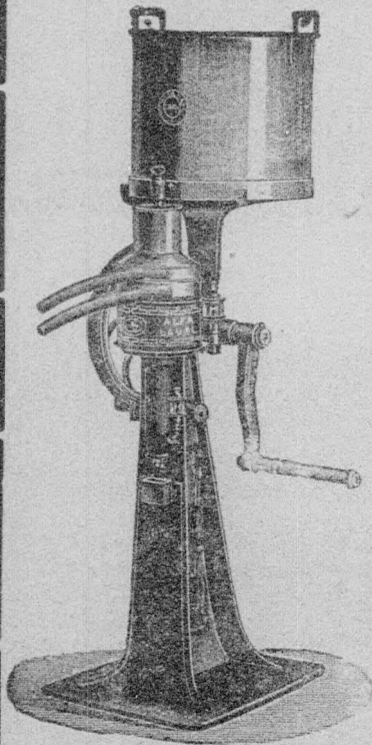
Beszerezhetők a „Patria“ r.-t. nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Ullői-ut 25. sz.

Számok beszélnek!

EGY MILLIÓ

Alfa Laval Separator

az egész világon használatban.

☞ **850 első díj!** ☞ *Múlt évi eladás 110.000 darab.*

Több mint **60.000 idegen fölözögép** lett eddig
„ALFA LAVALRA“ becserélve.

☞ Az „ALFA“ Separatorok, tejjgazdasági eszközök és gépek,
valamint a világhírű „ASTRA“ gépek biztosítják egyedül a
tejjgazdaság legnagyobb jövedelmezőségét. ☞

Felvilágosítással szolgál az

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V 56.

Eladó női hátlású, teljesen bőrteljes, minden tekintetben feltétlen megbízható, almásárga, igen csinos külseje, 9 éves, 155 cm. magas kanca. Tarányi Ferenc Nyírák, vasútállomás helyben, posta és távirat útján. 7610

Eladó egy pár szép úguran, hibátlan, szürke kocsid, 6-7 évesek, 15 1/2 markosok, teljesen behajtván, megbízhatók. Árak 700 forint. Svastics Gyula földbírtokos, Balaton-Ederics, Zala megye. 7642

Egy pár 4-6 éves 16 markos, hibátlan, jó uszó, kifogástalan szép testű, elegáns magassáru, lehetőség szerint feltétlen kizárólag kerek megvételre. Cím: Taubinger Agost, Tőre, u. p. Alsóvárad. 7674

Beltenyésztés elkülönítve cseljádi cseréne e Kisparkai Bérpadalom 12 drb gyorsfejű, nagytejtű, 15 hónapos mangalica kanca, nagytejtű egyaránt kora kancák. Továbbá eladó 15 drb angol fajú és 12 drb gődfőllő koronáradalom macsal kerülésből származó fajlaza 14, illetve 17 hónapos merino-preco koca. Megkeresések Intézőség, u. p. Nagyparkás, Fejér m. 7671

Eladó egy pár gyönyörű figurás, teljesen megbízható hibátlan kocsid, egyik lippizai sötét almásürke, 3 éves, 154 cm., másik penészürke bábolnai araba 7 éves, 153 cm. Árak 1200 kor. Böhm Adolf gazdálkodónál Szabad-utca 34-35. 7697

Eladó 30 drb 2-3 éves, gyönyörűen fejlett tarka bonyhád-simmenthali üsző, 40 koron, Markovics Samuánál Szatmár-Udvariban. 7672

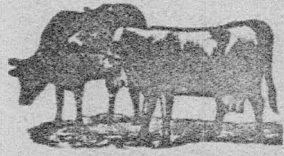
Kerestetik 10-15 darab berni fajta borjúval, 5-6 éves lehetőleg uradalomtól. Választ kér a Nagy-Mutniki uradalmi Intézőség u. p. Zagyvaszón, Krassó-Szörény vmegye. 7676

Eladó tehének. Bécsi felhagyású folyón a körmenői bérpadalom 24 drb friss borjús és nagyhasú vmegyei tájfajtaiban eladó. Cím: Körmenői bérpadalom. 7714

2 darab him páva igen jutányos áron eladó. Cím: Uradalom, Felsőszászberény. 7702

2 éves éves, betanított német-kerékű eladó. Hantinger Gyula Alsódas, Pest megye. 7704

Eladó meddő és hasas mangalica és bázantenyészkocák; továbbá fészék és tinók. Dr. Szalay Gézálnál, Vojtek. 7707

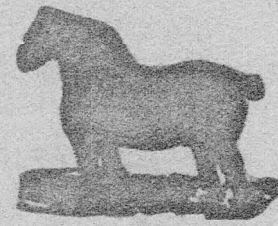

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok 3145

KLINGER MÓR tenyész- és hasonállat-kereskedő

Kispest. Lakás és istálló: Kispest, Kölesel-utca 5. sz. Levél- és sürgönycím ugyasott Telefon Kispest 85. Saját házban

Muraközi hidegvérű (nori) igaz tenyészlovak választott csikók és tenyészmenek

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemel felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm: Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czimem:

IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz), Törv. bej. czég.

Sürgönycím: **Heinrich Senior, Csáktornya.**

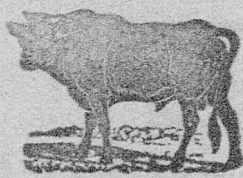
interurban - Telefon 33. szám. 572

Eladó 9 darab szépen fejlődött 1 éves telivér yorkshirei tenyészkan

kg-ként 2 kor. 20 fill.-ért **Osváld Jenő** gazdaságában Dömötöri, Vas megye. Budapesti orsz. állatképzésen II. díjjal kitüntetett tenyészet, ahol tenyészállatok állandóan beszerezhetők. Kívánatra vasutra kocsit küldök. 0+72

Kiválóan csontos, nemes és jó fejlődésű Bonyhád-simmenthali keresztezésből eredő 1 1/2-2 éves tenyész bikák

eladók. Fedezetés kipróbálva. Yorkshirei tenyész. Boldogasszony, Moson megye. Az intéző. 302

Általánosan elismert legelsőrendű **jármos magyar-fajú erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak** s beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobbválasztékban és jutányos áron kaphatók: 672

PAPP TESTVÉREKNÉL SZAMOSUJVÁR (Szolnok-Doboka m.)

Eladó 200 drb 1 éves **tehér ökorborjú jármosökor.**

Levélcím: **Nagy Dénes** földbírtokos, **Torda, Torda-Aranyos megye.** 772

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármos-ökrök, 2 éves magyar-fajú erdélyi ökorborjúk minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt, Szolnok-Doboka megye.** 670

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehent és mindenféle tenyészállatot

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármely mennyiségben: a tejhozamra nézve garanciát vállalok és a legszorgalmas kiszolgálást biztosítom. — Istállóban állatok állandóan kaphatók. 635

Hoffmann Dávid pusztaszentgyörgyi bérlő Bonyhád, Tolna megye

SCHWARZENBERG hercegi eredeti merinói törzshasasat **BARAU** (Kgr. Böhmen) posta és vasútállomás Barau vagy Wodnan, Budweis-Wodnan-Barau-i vonal.

Koseladás megkezdett. Nemes posztgyapjú, erős alkat és dus gyapjúbirás.

Vezetőség: **JOHS. HEYNE**, juhászati igazgató, Leipzig. Schwarzenberg hercegi kerületi kezelőség, Barau, posta Barau. 738

Mudroch, kezelő.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít **BAUER MÓR** tenyész- és hasonállatkereskedő BUDAPEST. Iroda VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Ujpest, Károly-u. 11. Telefon 93-95. 566

Elsőrendű tiszta erdélyi-magyar fajta 1-2-3 éves **ökorborjúk** bármely mennyiségben, jutányos áron, állandóan kaphatók

Nyegecruc és Társa legelőgazdaságában **Szamosujvárt.**

Cím: NYEGECRUC TÓDOR SZAMOSUJVÁRT. 743

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket, friss borjasokat, hasasokat s tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulánsul és legolcsóbb áron szállít: **Fenyves Flaschner Sándor** tehénkereskedő.

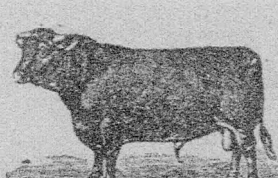
Levél- és sürgönycím: **Budapest, VII., Elemér-u. 17.** Telefon: 170-18. Istálló: Kispest, Őllői-ut 4. Telefon „Kispest” 38.

Keltűnő friss fejős tehene előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Vegyesek Lábizzadás ellen legjobb a **Racz-féle Pedin.** Pénz elszármazó beállítások 1-20 K. Irado. Racz Jenő gyógyszerész a Kiskunhalas. 7578

Sok prima réti és mesterfőcses iakarmánnyal, cukorrépával és burgonyával rendelkező gazdaság, porcentuális részesedéssel. Bírót állandó biztosságra elvállal. Uradalmi intézőség, Póltár. 7503

Zuchtverein-Etablissement "SURWÜRDEN"

Alapított 1860-ban. Tulajdonos: **LÜBBEN H.**

Oldenburgi tenyészmenek, kancák, csikók, telivér Shortorn-szarvasmarha, telivér Oxfordshirei down-juhok, telivér Yorkshire-sertések.

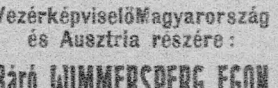
Megrendelések másfajú tenyészállatokra (pl. Oldenburgi Wesermarsch-, ostfriesi Wilstermarsch-szarvasmarha stb. stb.), a leggondosabban eszközöltetnek.

Kivitel! Behozatal! Tenyészeteim Európa, Amerika, Ausztrália és Afrikában számos tiszteletdíjat stb. nyertek.

Sürwürden vasút, posta és táviratállomás a Bréma-Hude-Nordenham vonalon, Oldenburg nagyhercegségben, Németország. Vezérképviselő Magyarországra és Ausztria részére:

Baró WIMMERSPERG EGON LAXENBURG

közveti, vasuti, posta- és táviratállomás WIEN mellett. 41

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi ugyasintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállal

Keltűnő friss fejős tehene előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Vegyesek Lábizzadás ellen legjobb a **Racz-féle Pedin.** Pénz elszármazó beállítások 1-20 K. Irado. Racz Jenő gyógyszerész a Kiskunhalas. 7578

Sok prima réti és mesterfőcses iakarmánnyal, cukorrépával és burgonyával rendelkező gazdaság, porcentuális részesedéssel. Bírót állandó biztosságra elvállal. Uradalmi intézőség, Póltár. 7503

Mastin? Dr. Trnkóczy szerint készíve eddig a legelső és egyetlen **hízó- és védőszer.** Óv a marhavészről, egészséges, erős borjakat idéz. Kapható kereskedőknél is.

Magyar tenyész bikák kaphatók **Gróf Teleki Arvéd uradalmában** posta: **KONCZA.**

Szeszgyári iroda FREY LAJOS

okt. vegyész, szeszgyáros, Reichel és Heisler vegyipari gépgyár részvénytársaság volt műszaki főtisztviselője. Elfogad bizonyos feltételek mellett minden szakkavágó munkát, mint üzemi ellenőrzést, átalakítást stb. Továbbá szeszgyárak, szeszfinomítók tervezését, építését, költségvetéseket, berendezések felülbiztosságát, nemkülönben egyes gépek beszerzését. 2771 Bpest, VI., Dálnok-u. 27. Műszaki Iroda.

Főurak, földbírtokosok és katonatisztek legjobban értékesíthetik levetett polgári és katonai ruhájukat

Polacsek és Társánál Bpest, Ankerpalota, V., Ankerköz 1. szám félemelet. Meghívásra házhöz jövünk. 717

Eladás Eladó egy 6 HP. MÁV. jótanban levő cséplőköszlet löherrefejűvel, egy Osborne kévekező és egy marokrakó aratógép. Esetleg álcserélem választott malaszokra vagy éven felüli tinóborjúkra. Büchwald Ödön birtokos, Körösbánya. 7259

La RAFFIA legjobb magas csiraképpességű mohar és paprikaköles **SZEMERE és GYÖRGY** magkereskedésében Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

SZEGEDI KENDERFONOGYAR R.-T. SZEGED.

Ajánlunk a közeledő aratási időnyre

minden szerkezetű aratógépekhez való

MANILA-KÉVEKÖTŐFONALAT

kg.-ként kb. 350 folyómétertartalom és 45—50 kg. hordképesség garantálásával
100 kg.-ként . . 95 korona árban

bérmentve bármely állomásra szállítva, a legkedvezőbb fizetési feltételekkel.

Fonalunknak akármely külföldivel egyenlő, kifogástalan használhatóságáért teljes szavatosságot vállalunk, mert már a múlt évben is kb. **2200 métermázsa manilafonalat** adtunk el, melylyel vevőink annyira meg voltak elégedve, hogy alant felsorolt nyilatkozatokkal **elismerték, miszerint fonalunkkal tökéletesen úgy dolgozhattak, mint bármely külföldi fonallal.**

Elismerő nyilatkozatok:

„Kivánságukhoz képest ezennel szívesen igazoljuk, hogy a folyó évi aratási időnyben aratógépeinkhez önöktől beszerzett manila-kévekötőfonal **minden tekintetben teljesen bevált és avval teljes megelégedésünkre épügy dolgozhattunk, mint a külföldi fonallal.**“

Pécsi püspöki uradalom, Pécs,
Bartal-féle birtokkezelőség, Fadd,
Gróf Bethlen István uradalma, Magyarfráta,
Gróf Nákö Sándor uradalma, Nagyszentmiklós,
Gróf Teleky László uradalma, Szedinka,
M. kir. telepítési felügyelőség, Kolozsvár,
Gróf Zselénski Róbert urad., Kakasszék,
Gróf Blanckenstein urad., Pa-Nagy-Mérgecs,
Győri káptalan urad., Védény,
Gróf Wilczek Vilmos urad., Százd,
Aradvármegyei G. E. fogy. és ért. szöv., Arad,
Gróf Berchtold Lipótné urad., Árpádhalom,
Szászbereki urad., Szászberék,

Lévai uradalom, Léva,
Emödi Vilmos és Testv. gazd., Szécsény,
Vállaji urad. bérgazdaság, Vállaj,
Jakabfy Sándor, Pa-Ecseg,
Fogarassy Aurél, Tisza-Farkasfalva,
Polákovics Mátyás gazd., Rudna,
Deutsch Andor, Temeshuttyin,
Székely gazdák szöv., Marosvásárhely,
Hatvány-Deutsch Sándor és József gazd.,
Nagytelek,
Fürst Ödön, Nagyhát,
Kohner Adolf fiai gazd., Munkács,
Strasser Izidor, Máriamajor,

Léderer László, Pa-Bábocza,
Csabacsüdi uradalom, Csabacsüd,
Vámi uradalom, Vám,
Németegyházi uradalom,
Schwarcz Lajos urad., Oroszlámos,
Veress Sándor urad., Mezősályi,
Meller Rudolf urad., Törökbálint,
Tótvázsonyi urad., Tótvázsony,
Réthy Kálmán, Berettyó-Ujfalu,
Schwarcz Lajos urad., Okány,
Farkas Miksa, Szamosfalva,
Mocsáry Dénes, Fegyvernek,
Gyapolyi uradalom, Gyapoly.

Ajánlunk továbbá saját kendergyárainkban előállított **kenderből készített**, legnagyobb hordképességű

istráng, kötőfék, rudaló, marhakötél, kézikévekötőket stb.

gazdasági kenderzsákokat,

☛ továbbá legjobb **angol** tégelyaczélsodronyból készült ☛

gőzekesodronyköteleket

☛ **a legolcsóbb árak mellett.** ☛

Alapított 1856-ban.
EREDETI
FOWLER-féle GŐZEKÉK
 páratlanok

munkafelkészítvényben, tartósságban és az üzemből való takarékoságban.

JOHN FOWLER & CO.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútállomásnál szembe

VILÁGSZABADALOM NÉLKÜLÖZHETETLEN

VIZMÉRŐ-ÉS-FÉMÁRUGYÁR-R.-T.
 GYÁR ÉS ÖNTÖDE: BUDAPEST KÖZPONTI IRODA
 I. MAROS-UTCA 21 ÉS 19 I. BORS-UTCA 14

SZABADALMAZOTT LAKATOK-ÉS-ZÁRTORLASZ-GYÁRTÁS
 TELEFON: 11-06 és 11-08

BETÖRÉS ELLEN LEGJOBB BIZTONSÁG

HANÁK MIKSA
 Budapest, V., Nádor-utca 50/B

Szállít nagy raktárából:

mindenféle vascsöveket	szerinti kivitelben,
viz- és gőzvezetékhez	mindenféle tömlőt,
lokomobilcsöveket,	gummiárut,
kutfurócsöveket,	szivattyut,
öntöttvascsöveket,	szerszámokat,
kőagyagsöveket,	csatornázási cikkeket,
betoncsöveket,	dobsíneket,
fürdőszoba- és	olajozókat,
klozetberendezéseket,	tömítési cikkeket,
mindenféle istálló-	hegesztett hordó-
berendezést tetszés-	kat és üstöket.

CZEMENTHORDOK
 (vegyel beletve)

BORSARI ÉS TARSA
 Uzerudnyokszége BUDAPEST, V. Altholmany-Útca. 31.

2,000,000 hektoliter használatban. ■■■ Kérjen prospektust és látogatást.

Földbirtokosok

kik birtokaikat legjobb árban készpénzfizetés mellett minél előbb eladni kívánják, forduljanak ez ügyben bizalommal az eladó birtokra vonatkozó főbb adatok közlése mellett cégünkhez. A megvett birtokok parcellázásra kerülnek és az eladó birtokost a megállapított vételáron felül a parcellázásnál elért haszonban is részesítjük. E célra több millió korona áll rendelkezésünkre és az ügyletek pénzügyi és egyéb részzeit is cégünk legkedvezőbbben elintézi.

Bővebb felvilágosítást készséggel és díjmentesen nyújt:

FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. szám (Eötvös-udvar) saját ház.
 TELEFONSZÁM: 25-40. TELEFONSZÁM: 25-40.

680 kilogramm tiszta buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétes géppel, szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk. Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a Stern-féle **szab. dobkosárbetétléczezel.**

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-u. 8.

Őszi trágyázáshoz Óvakodjunk a külföldi Thomassalak utánzattól!

a valódi **lóhere THOMASSALAK** védjegyü

legvastagabb, legjobb és legolcsóbb, minden növényhez alkalmazható, foszforsavas műtrágya, melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinomságáért mindenkor garantszünk.

Magyarországon 30 év óta Minden zsák ezen védjegyvel van ellátva! van legjobban bevezetve!

Arajánlatok, szakiratok és mindenféle egyéb felvilágosítással készségesen szolgálunk.

László Marczell Budapest, VI., Eötvös-u. 28.
 a Csehorsz. Thomasművek magyarországi vezérképv.

Vétel előtt kérjen arajánlatot! Erdődi strassfurti kálisók és kalnit legolcsóbb napi áron. FIGYELEM! Az idén kivételes olcsó arajánlattal szolgálhatunk!

GAZDASÁGI VASUTAK

RÉPAVASUTAK

sinek, váltók, fordítókorongok, mozdonyok, lübecki kotrógépek, sodronykötélpályák, függővasutak, betonkeverőgépek

VÉTELRE és BÉRRE ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 113-115.

Szőlő-kötözőfonál szőlő és gombolyítva, jobb és olcsóbb, mint a raffia.

zsák és ponyva

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nádor-u. 31-33. szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 29 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvaköicsönző intézet. Manillazsinegek, kévekőtelek, lópokróczok.** Tessék ajánlatot kérni.